

СОФИ НИКЪЛС

РОКЛЯТА

 ciela

СОФИ НИКЪЛС РОКЛЯТА

Превод: Гергана Стойчева

chitanka.info

Всичко започна с една рокля.

В Старата родина казваха, че жените от рода Джобрани могат да разпознаят рокля по уханието на вятъра или по спомена от слънцето в морето.

В една студена януарска утрин в Йорк пристигат две жени — Фабия Морено и дъщеря ѝ Ела, които отварят магазин за винтидж облекла. Малко „ежедневна магия“ в живота на всички е това, което предлагат.

Артистичната и интересна Фабия иска да продава красиви рокли на добри хора и да избяга от трудното си минало. Ела просто копнее да се впише. Но не всички са на тяхна страна.

Ще успее ли Фабия да пребори предразсъдъците, които среща от затвореното и консервативно малко общество? Каква е тъмната тайна, която крие? И дали копринените нишки и скритите шевове на роклите ѝ пазят истинска магия?

В магазина на Фабия господар е разкошът — сребърни сандали, накити за глава с изумруденозелени пера и копринени рокли със златна бродерия. Зад фасадата обаче отдавна забравени истории напират да бъдат разказани — а сред тях и историята на една специална рокля.

„Роклята“ е завладяващ роман, изпълнен с магия, за всеки, който някога се е възхищавал от красотата.

Бестселър на „Амазон“

Издадено за първи път във Великобритания през 2011 г.

Историята в романа е измислена. Имена, герои, бизнес организации, места и събития, споменати в книгата, са или продукт на въображението на автора, или са използвани за целите на произведението. Всякаква прилика с действителни лица, живи или починали, събития и местности е съвпадение.

ПРОЛОГ

Всичко започна с една рокля.

„Както толкова много неща *тезора*“, чувам сега Мама, плътния ѝ тембър. Разбърква захарта в чашата си и казва бавно: „Както толкова много неща...“

Беше семпла рокля, къс перлено бяла коприна, ушита така, че да пада по тялото като въздишка на удоволствие. Сутринта, когато се появи на витрината на магазина ни на улица „Грейп Лейн“, аз стоях до прозореца на стаята си и гледах как жените се спират на улицата, за да ѝ се възхищават. Някои оставяха на земята чантите с покупки, скръстваха ръце на гърдите си, накланяха глава и си се представяха наред шумоленето на коприната, която мама беше подчертала само с един наниз перли, провесен между пръстите на манекена.

Историята, която ще ви разкажа, обаче не е толкова проста. Има сложни шевове и скрити закопчалки. Има дълбоки джобове и подплънки, които не стоят много естествено.

Ще я оформя пред вас тук, както ме е научила Мама, ще прокарам подгъва между пръстите си, ще пригладя изскочилите нишки с най-лекото докосване, което мога да си представя.

Ще трябва да ми простите, ако понякога съм по-непохватна, отколкото трябва. Мама не обичаше да следва кройки. Научи ме да се доверявам на самия плат, да оставя текстурата и цветът му да открият собствената си форма на кроячната маса. Когато я питах какво да правя след това, тя се усмихваше, казваше да затворя очи, и погалваше бузата ми с крайчеца на незавършен ръкав или с плисето на някоя пола.

— Какво усещаш, *карина*? — питаше. — Какво усещаш дълбоко в себе си? Какво знае платът? Какво иска да бъде?

Ще ми се да притежавах семейната дарба, дарбата на Мама и Мадаар-Бозорг, както и на техните майки и баби. В Старата родина казваха, че жените от рода Джобрани могат да разпознаят рокля по уханието на вятъра или по спомена от слънцето в морето.

Сега Мама живее в Америка, нейната Америка, Новата родина на възможностите, за които винаги е копняла. Без нея аз се уча сама да съм гадателка, но не притежавам усета ѝ. Ще събера парчетата от историята за вас колкото мога по-добре, от всички спомени, от нещата, за които съм се досетила, и нещата, които несъмнено съм прибавила от себе си, докато съм я разказвала и преразказвала с годините.

С някои от тях е трудно да се работи. Изплъзват се през пръстите ми като фино жарсе или се димлят под иглата ми като брокатен плат. Но когато изглежда някои в скута си, са леки и податливи като плат оксфорд, с прави линии, които краят ми следва, и пришивам една история към друга, една дума към друга. Така и ще сътворя това начало.

Сега, след като съм вече толкова по-възрастна и самата аз съм майка, разбирам какво правя — история, историята на двете ни с Мама, която принадлежи на всички ни, ако изобщо принадлежи на някого.

Трябва само да спрете за миг, да вдигнете ръце над главата си — ето, точно така, това е — и да оставите шумоленето, мекото надипляне да се спусне по тялото ви съвсем леко. И ето сега историята е и ваша, можете да я кроите и прекроявате по свой начин, докато не стане съвършена.

1.

МЪЖКО ЧЕРНО ПАЛТО. „МАРКС ЕНД СПЕНСЪР“. 2007 Г.

Мъжът беше висок и облечен безвкусно. Ела винаги забелязваше дрехите на хората, а този мъж носеше безформено черно палто, твърде късо за високата му фигура, поради което се вееше свободно около прасците му, когато той крачеше. Държеше шапката си в ръка и въртеше периферията ѝ между пръстите си. Ела гледаше как тъмният му силует се движи зад стъклото на вратата на магазина.

— Той е ходеща неприятност — каза Били и кимна смръщено към магазина. — Най-добре майка ти да внимава.

— Кой е той?

— Съветник Пайк — Били изкриви неодобрително устни и се отпусна тежко на стола, който Мама държеше в ъгъла на двора за слънчевите дни, когато няма много работа. Ела гледаше как накланя глава наляво-надясно, сякаш се опитва да отпъди нещо, някоя мисъл, бръмчаща като досадна муха.

Чакаше в двора и хвърляше тайни коси погледи през витрината. Не искаше да влиза вътре.

Виждаше, че Мама се усмихва, кима, виждаше тила на мъжа, тъмната му коса и как белият му врат изпъква на фона на черната му яка.

Винаги се появяваше някой мъж. На местата, където бяха живели преди, винаги се появяваше някой мъж и започваше да души наоколо. Мама винаги знаеше какво да прави.

— *Ти*. Тези хора са като кучета — Ела я чу да казва веднъж с цъкащия звук, който издаваше с език. — Надушват страха. Гледай ги в очите. Усмихай се. Не им позволявай да го подушат.

Сети се за това сега, докато гледаше ръцете на Мама, разсичащи въздуха с красиви жестове, косата ѝ, полюшваща се над раменете, начервената усмивка.

Ето я и нея, запътила се право към тях, с една ръка посяга към дръжката на вратата, с другата поема ръката на съветника, стиска я здраво, гледа го право в очите.

— О — казва тя, а камбанката зазвънява лудешки от широко отворената врата, — господин Пайк, да ви представя дъщеря си Ела... и Били, разбира се. Здравей, Били, как си днес?

Ела долови фалшивото звънтене в гласа ѝ — като звука от лъжичка по порцеланова чаша. Ръката на мама се обви около кръста ѝ и я придърпа. Чуваше как сърцето ѝ бие под избродираната коприна на роклята.

Бузите на Ела пламнаха в червено, когато се опита да се насили да се усмихне. Не допускай да го видят. Не допускай да подушат страха ти. Дали мъжът ще забележи? Впи нокти в дланите си. Гърлото ѝ се стегна и се оказа, че не може да издаде и звук.

— Какво удоволствие — замърка мъжът. — Госпожицата е прекрасна също като майка си.

Гледаше как очите му се движат нагоре-надолу, алчни очи, напомнящи малки черни копчета, и я оглеждат цялата. Представи си го как облизва устни като след вкусен обяд.

Мъжът се обърна и кимна на Били, който подритваше камъче от единия към другия си крак.

— Били, гледай да не досаждаш, чуваш ли?

След тези думи излезе от двора с вяла походка, развял зад гърба си черното палто.

Били се свъси и заби върха на маратонката си в камъчетата. Някои излетяха и мъх и пръст пръснаха по чорапите му, ала Мама не му се скара.

Вместо това изчака и последната следа от палтото да се изнесе от двора, пое си дълбоко дъх, изпъна рамене и рязко разтри длани, сякаш избърсваше нещо неприятно.

— Познаваш ли го, Били? — попита тихо.

Момчето изкриви лице.

— Да, за мое нещастие.

Мама му се усмихна, но Ела виждаше, че мисълта ѝ е някъде другаде.

— Добре — каза и плесна с ръце. — Така, кой иска горещ шоколад?

Били беше единственият приятел, който Ела си намери, след като се преместиха в Йорк. Никое момиче в класа ѝ не изглеждаше да я харесва. А и на местата, където живееха преди, все така ставаше.

Беше твърде мургава, твърде кротка. Не говореше като тях. Нещо в нея явно ги притесняваше и когато ги приближеше, всички ставаха, пъхаха ръце в джобовете, играеха си с кичур коса, мятаха ѝ дълги, коси погледи.

И тук не беше кой знае колко по-различно въпреки всичко, което ѝ обеща Мама.

Но Били я харесваше и когато се сетеше за това, Ела чувстваше някаква сигурност, усещане, което се разливаше в нея като началото на забранен, но неудържим смях.

— Кой ще покаже на новата ни съученичка Ела как стоят нещата тук? — попита госпожица Куксън морето от отегчени лица в първия ѝ ден в „Сейнт Олав“, новото училище, и Били се изстреля от стола си по неговия смешен начин — кльоцавите му крака се разгънаха, сякаш са на пружини. Сграбчи лакътя ѝ и не спря да се усмихва през цялото време, докато я насочваше — твърдо, но внимателно — към редицата шкафчета в дъното на класната стая.

В този момент Били я взе за себе си — като книга от библиотеката или загубен чадър. Дланта му покри лакътя ѝ. Усмивката му разкри низ блестящи бели зъби. Тя беше петнайсетгодишна. Усети онова гъделичкане в корема си. Реши, че Били е най-интересното момче, което е виждала.

Харесваше очите му, синьо-зелено-сиви. Гледаше право в нея и не мигаше. Харесваше ѝ как винаги в ъгълчетата на устата му се криеше полуусмивка. Харесваше облака къдрава черна коса, щръкнала във всички посоки, както и кльоцавите му китки, които винаги се подаваха от маншетите на училищната риза. Беше навсякъде и едновременно. Сякаш високото му слабо тяло не бе достатъчно голямо, за да го побере, и части от него все изскачаха нанякъде.

Сега и двамата бяха кацнали на съгваеми столчета зад тезгяха, обгърнали с длани чашите с горещ шоколад, пийваха си и издухваха парата.

За всички останали, които минаваха по улицата, помисли си Ела, изглеждаха точно както винаги — госпожа Морено вътре в новия си лъскав магазин с дъщеря си и онова смешно момче, Били.

Но ако се настроеше, ако се притиснеше към външността на тялото си, оставеше част от себе си да се понесе напред, усетеше със съзнанието си Сигналите — онези сини и червени, а понякога електрически зелени заврънкулки, чуваше какво си повтаря Мама — бясно, отново и отново, безмълвно в главата си.

Това я изнервяше. Затова и не правеше настройването много често.

Мама я видя, че я гледа, блесна с една от своите усмивки тип „Каквото и да става, Ела, всичко си е съвсем наред“, седна и започна да подрежда копринените шалове върху една маса. Ръцете ѝ се стрелкаха над цикламено-розовото и завихрянцията в синьо и усукваха нови форми като листенцата на цвете оригами.

Обърнала им гръб, за да не види Ела изражението ѝ, гласът ѝ се извиси прекалено високо, с прекалено старание да звучи така, сякаш не се интересува особено:

— Били... Откъде познаваш този човек, съветник Пайк?

— Всички познават Пайк, госпожо Морено — отвърна Били и угълчетата на устните му отново се изкривиха. — Той е недодялан, както казва баща ми. И съжалявам, но не го харесвам.

— А какво означава този израз, това — как го каза — недодялан? — попита Мама.

Били сбърчи чело.

— Недодялан означава човек, който е зле скалъпен, надве-натри, не както трябва...

Момчето млъкна и се огледа из магазина за вдъхновение.

— Ето, както някоя от роклите, госпожо Морено. Рокля, която ви носят за корекция. Искат да скъсите подгъва или ръкава, но когато се захванете за работа, когато се вгледате отблизо, виждате, че роклята изглежда красива и лъскава на пръв поглед, само че всъщност изобщо не е добре направена... Може би кантът е крив или джобовете са изместени, така че трябва да се разшире всичко и да се зашие отново по-добре...

Ела се сети за торбестото палто на съветник Пайк — как висеше от раменете му и се омотаваше около краката му и как, докато го гледаше, я беше обзело чувството, че той крие нещо зад усмивката си.

— Крив — повтори тихо Мама сякаш на себе си, наслаждавайки се на звука на думите. — Зле скалъпен. Надве-натри...

Устните ѝ затрепкаха в ъгълчетата, на дясната ѝ буза се появи трапчинка и раменете ѝ се разтресоха. Смехът избухна от устните и носа ѝ, започна да се премята между стените, да отеква из целия магазин и скоро Ела и Били също се смееха, пляскаха по бедрата си, а по бузите им се стичаха сълзи.

— Спрете — изохка Мама между две избухвания на смеха. — Спрете веднага и двамата. Жестоко е, не бива да се присмиваме на горкия човек.

Но в този момент срещна погледа на Били и отново се разсмя. Мама. Фабия Морено. Фабия, което Ела знаеше, че означава „пламък“. Знаеше италиански, френски, малко испански и разбира се, Стария език, който Ела нямаше позволение да учи, езика на бабата на майка ѝ. Мадаар-Бозорг там, в Иран, в Старата родина.

Колкото и да я умоляваше Ела, Мама не склоняваше да я учи на Стария език.

— Само ще ти донесе лош късмет, *тезора* — бяха единствените ѝ думи. — Ако искаш да учиш езици, започни с езика на баща си. Италиански — езикът на музиката, на изкуството, на храната.

Езикът на любовта. Много красив език. Прави те щастлив. Винаги.

Понякога Ела хващаше Мама да си пее в кухнята с нежни високи тонове, които сякаш блещукаха във въздуха, и с по-ниски тонове, излизаци от дълбините на гърлото ѝ по начин, който Ела не можеше да наподоби, колкото и да се упражняваше пред огледалото. Тежки, мъгляви думи и думи дълги, с протяжен звук, които се смесваха с парата над тенджерата, и така, когато Ела гълташе гъстата яхния на Мама, яхнията с боб и чесън, си представяше, че яде историите на предците си.

Когато Мама се ядосваше, пак старите думи, тъмни и с остри ръбове, изхвърчаха измежду устните ѝ. Точно тези думи пленяваха Ела.

Звучаха донякъде като заплюване.

Били също обичаше да слуша Мама.

— Разкажете ни приказка, госпожо Морено — казваше.

Приказки за гори и дълбоки реки. Историята за дванайсет принцеси, които насън се превръщали в диви гъски и отлитали през прозореца на стаята си с безшумните си бели криле. Приказки за стара

жена с много лица, която пътува от град на град, пристига с есенния вятър и си тръгва с пролетта. Приказката за мъж, който откраднал ценната кожа на шелки, жената тюлен, както и любимата на Ела приказка за червените обувки.

— Не сте ли вече твърде големи за приказки? — размиваше се Мама.

Но Били все така успяваше да ги измъкне от нея, подскачаше из магазина, размиваше ги и играеше различните роли. Беше принцесата, която се усмихва превзето с розова шапка и воалетка с мъниста, в следващия момент беше търговец, който високомерно се разхождаше с венецианска маска.

— Вещицата, Били! Хайде, направи вещицата! — молеше Ела и той се подпираше на бастун със сребърен връх, загърнал раменете и главата си с голям шал, въртеше очи, бръщолевеше заклинания с толкова изкривена физиономия, че на Ела ѝ потичаха сълзи от смях.

Изненадващо е, че Мама го оставяше да се криви така с вещите в магазина. Изглежда, изобщо не ѝ пречеше.

— Били е добро момче. Умно момче — казваше. — Вижда всичко, разбира всичко. С него сме в безопасност, *карисима*.

В безопасност. Ела не знаеше точно какво значи това. От какво точно можеше да се страхуват? Понякога усещаше този неназован страх да трепка между тях като изкуствения воал на шапката на някой от манекените.

2.

ЧИФТ ОБУВКИ С ЛЕОПАРДОВА ШАРКА, НА ПЛАТФОРМИ. ОТ КРАЯ НА 50-ТЕ ГОДИНИ. НОМЕР 37

Мама каза, че градският живот ще им подхожда повече. По-малко *chiacchiere*^[1], Ела, хората няма толкова да се месят.

— Градът е по-голямо място, никой не се интересува от работите на другите — каза. — Ще видиш. Ново начало. Толкова по-добре за нас.

Имаше познат, човек, с когото татко беше работил, а той познаваше друг човек. Опразнил се един магазин с апартамент на горния етаж.

Мама извади големия „Атлас на Великобритания“ от чекмеджето и прелисти страниците, лакираният ѝ в алено пръст проследи пътуването, което трябваше да предприемат, от горния край на страницата по жълтия гръбнак на страната до голямото синьо-зелено петно точно тук.

— Йорк — каза тя, забила показалец в червена точица. — Казват, че е много хубаво там.

Три стаи на втория етаж — хол, кухня, спалня. Ще трябва да спим в една стая. И магазинът е на първия етаж, разбира се. Добро място за нас, Ела-исима. Чисто място, без проблеми. Място, където можем да започнем отначало, да продаваме красиви рокли на добри хора. Всичко е много по-добре.

Пристигнаха в началото на новата година. Студен повеи на вятъра подхвана крайчеца на палтото на Ела и я забута от стълбичката на влака през перона.

Тя забърза с пътническата чанта, която се удряше в голите ѝ крака. Отпред Мама — като петно от ален цвят, опитно лавираше през тълпата с количката за багаж, натрупана догоре с кашони и куфари.

Вятърът нахлу през портала на гарата, завъртя хартии и цветни листенца от сергията за цветя и ги пръсна по паважа.

Мъж с куфарче докосна шапката си за поздрав и се усмихна.

— Добре дошли в Йоркшир — каза и гласът му прозвуча изненадващо равно и широко, с приглушена нотка на тананикане, както когато си стиснеш носа и се опиташ да пееш.

Ела го гледаше как следи Мама с поглед. Мама носеше червения костюм в стила на 40-те години, с пола по тялото и тясна талия, широк лачен колан, червена шапка с малък черен воал, спускащ се до половината на лицето, и много високи обувки с леопардова шарка.

Не за пръв път на Ела ѝ се искаше Мама да прилича повече на другите майки, с не толкова поддържана фризура, с не толкова червено червило, да носи нормални дрехи, дънки и суитшърти, да не привлича толкова внимание. Кой, мислеше си Ела, като хвърляше погледи наоколо, носи червено с леопардова шарка? Кой още носи шапка и ръкавици?

Но Мама вече беше стигнала входа на гарата, където ги чакаше друг мъж, подпрял се на стената, от крайчеца на устните му бе провиснала цигара. Държеше картон с надраскано на него името на Мама, беше го вдигнал като щит срещу студения вятър.

Огледа Мама от глава до пети, устните му потрепваха в ъгълчетата. Присмива ѝ се, помисли си Ела. Черните букви с правописна грешка „Г-жа Мурено“ трептяха и се тресяха в ръцете му.

— Добър ден — обърна се към него Мама с грижлива прецизност. — Аз съм госпожа Морено.

Произнесе името сухо, натърти на звука „р“ повече от обичайното.

— Много благодаря, че ни посрещнахте.

И протегна ръка в ръкавица.

Мъжът дръпна за последно от цигарата си и я смачка с тока си. Измъкна мобилен телефон от джоба си и изкряска в него:

— Да, приятел. Тия, дете посрещам за Джак. Ще ми трябва ванът.

Ръката на Мама се поколеба във въздуха и се отпусна върху дръжката на чантата ѝ, която бутна по-високо на рамо. Ела видя, че е нервна. Една капчица пот трепкаше над горната ѝ устна и Мама

скришом проверяваше дали закопчалката на чантата ѝ е добре затворена.

След половин час ръждив ван спря пред главния вход. Вратите му бяха завързани с канап, бронята — провиснала.

Мама стисна устни, когато мъжът и шофьорът на вана започнаха да мятат кашоните им в автомобила един върху друг. Видя ги как се подсмивват, докато внимателно стъпваше на стъпалото с тясната си пола и високи токчета, перна няколко пъти мръсната черна седалка с ръкавицата си и махна на Ела да се качи до нея.

Ванът с друсане и хъхрене премина по широк мост над бърза и кафява река. През мръсното стъкло Ела мяркаше високи каменни стени, надвиснали облаци, много хора, излезли да пазаруват, пробиващи си път към гарата, навели глави срещу вятъра. Загърна се още по-плътно в тънкото си палто.

Ванът заподскача по павирана уличка и изведнъж спря. Мама се понадигна в седалката, нетърпеливо извила врат над главите на мъжете.

Това, което видя, изтръгна от нея силен вик, а ръцете ѝ се стрелнаха към устните, за да го заглушат.

— Но то е съвършено! — и очите ѝ се наляха със сълзи на облекчение.

И въпреки че, както Ела си помисли с раздразнение, реакцията ѝ беше прекалено драматична, се виждаше и че е истина.

Новият им дом стоеше сред уединено дворче. За да се влезе в дворчето, трябваше да се мине под нисък свод от стари дървени греди, после уличната глъч затихваше и сякаш къщата те притегляше в прегръдката си.

Други магазини не гледаха към двора, само едно кафене с няколко стола и маси отвън и трима-четирима клиенти, свели поглед към чашите си.

Когато вдигнаха поглед към Ела, в очите им се четеше безразличие. Единият хранеше с парчета кроасан кученце, завързано с каишката си за стола. Никой не изглеждаше ни най-малко заинтригуван нито от вана, нито от пристигането им.

Ела остави съзнанието си да се смали до неподвижна точка, после си представи как полита нагоре и навън, прелита дворчето и се вмъква в главата на Мама. Оттам виждаше магазина така, както го

виждаше в момента Фабия Морено — с лъскави витрини, елегантна табела с позлатени букви, манекен на витрината с рокля от червен креп и топове коприна и в кадифе, разпилени на тезгяха.

— Къде да ги сложим, скъпа? — извика единият мъж, подхвърли кашон във въздуха и го хвана с престорена претенциозност. Ела рязко се върна в главата си.

Гледаше как мъжете трупат кашоните им на тромава пирамида на пода в магазина.

— Моля ви, няма нужда... Не, наистина — умоляваше ги Мама, отново стиснала устни.

Но мъжете бяха бързи, пъргави, ефективни. Ванът си замина в облак изгорели газове и Ела гледаше как Мама си сваля шапката и я усуква с ръце.

Внимателно запристъпва между локвите, надзърна през цепещите се капаци на прозорците, изпробва стъпалата с върха на обувката си, после влезе, свали ръкавицата си и прокара ръка по повърхностите.

— Толкова много прах. Явно отдавна е празно.

Ела виждаше само как белият гипс сякаш свети в полусянката, виждаше грациозните арки на прозорците и орнаментите от ковано желязо над вратата, откъдето ѝ се усмихваше женско лице. Косата на жената се спускаше над трегера и беше толкова реалистична, че на Ела за малко да ѝ се стори, че жената ѝ намигва.

Наплюнчи пръст и написа на мръсния прозорец „Фабия Морено“, а отдолу „Ела Морено“. Буквата „б“ изписа колкото може посмахнато и екстравагантно.

А най-отдолу нарисува сърце.

[1] Приказки (ит.). — Б.р. ↑

3.

БЕБЕШКО ОДЕЯЛЦЕ. БЯЛА МЕРИНОСОВА ВЪЛНА. РЪЧНО ПЛЕТЕНО.

Ела открай време беше различна от другите деца. Фабия го разбра още в мига, в който пое новороденото вързопче в ръце, обгърна крехките ѝ пилешки костици, усети как сърчицето ѝ бие бързо и силно, притиснато до нейното.

Бебето беше странно тихо и спокойно и я гледаше с големи, нито съвсем зелени, нито съвсем сини очи, но фокусирани идеално така, че Фабия се зачуди какво ли вече си казва наум.

Роди се точно преди полунощ в Деня на вси светии, по времето, когато, както би казала Мадаар-Бозорг, световите на живите и на мъртвите за кратко се застъпват. Ромбове лунна светлина проникваха през прозореца на болничната стая на третия етаж и се разпиляваха по чаршафите. Бебето сякаш се протягаше към тях, отваряше и затваряше ръчичките си като розови пъпки, стискаше в опит да хване светлината в ръка.

Името ѝ се появи лесно. Фабия много ясно видя формата му в съзнанието си, всъщност може би го чу, понесено от есенния вятър, като вихър от листа или дима от първите запалени огънове? Изабела като Изида, Светлата, Великата господарка на луната и магията, защитничка на мъртвите, царица на началото във всички стари приказки.

Но тя винаги я наричаше Ела в чест на онази първа нощ, нейната и на Енцо. Уханието на жасмин и орлов нокът, звъntenето на чашите, звуците, понесени в тежкия въздух към балкона, където Енцо стоеше и я чакаше.

— Харесваш ли джаз, белисима? Били Холидей? Нина Симоун? Чуй, това е любимката ми. Ела Фицджералд. Магнифика. Каква богиня... *You go to my head and you linger like a hearty refrain and I find you spinning round in my brain like the bubbles in a glass of champagne.*^[1]

Беше поставил ръка на кръста ѝ, бедрата му се полюшваха леко с ритъма, който се извиваше около тях и между тях.

— Не е ли прекрасно усещането как минава през теб като... като... — Беше вдигнал ръка, сякаш да улови думата във въздуха. — Като е-лек-тричество?

You go to my head with a smile that makes my temperature rise, like a summer with a thousand Julys, you intoxicate my soul with your eyes...^[2]
Високите ноти се преплитаха с думите му и се пръсваха пред нея в хиляди зелени, червени и златни частици.

Онази нощ, нощта на раждането на Ела, тя си позволи да си спомни всичко това, да изпита себе си, да погали спомена като опипване на стара рана.

Сестрата се бореше с дръжката на прозореца и накрая го тресна заради силния вятър.

Но бебето Ела лежеше съвършено спокойно, обхождаше всичко с кроткия си, ясен поглед.

— Тя е била тук и преди — каза сестрата и погали бузата на Ела, остави я да стисне юмручето си около пръста ѝ. — Няма да се пусне...

Да, помисли си Фабия, повтаряйки си думите безмълвно, вярно е.

От месеци мислеше само за този момент, питаше се какво ли ще е да преживее всичко това сама. Очакваше да се чувства малка, несигурна, уплашена. Защото Енцо не беше с нея да я погали по косата, да пусне компилация от любимите си джаз парчета или да я разсейва, като се смее на собствените си ужасни шеги.

Ала когато моментът настъпи, тя изобщо не се почувства така.

Сви крака под белите чаршафи и размърда пръсти. Изтощена — да.

Всеки мускул в тялото ѝ болеше и пулсираше. Но когато погледна бебето в прегръдките си, нейното бебе, нейното и на Енцо, нещо в душата ѝ се размекна. Не знаеше точно как да го опише. Освен че това чувство имаше цвят, най-нежното синьо, започваше от стомаха ѝ, стигаше до сърцето ѝ, краищата му полилавяваха и се превръщаше в кадифено розово като листенцата на орхидеите, които растяха в градината на Мадаар-Бозорг.

Сега бебето ритна с краче и издаде слаб мяукащ звук. Очите му търсеха лицето на Фабия. Чудя се как ѝ изглеждам точно в този

момент, помисли си Фабия. Огромен лунен лик, размазан, разфокусиран.

— В безопасност си — прошепна тя. — Вече няма нужда да се притесняваме за нищо.

Но знаеше, че просто се опитва да убеди себе си.

Всъщност Ела нито за миг не създаваше проблеми. Когато Фабия се сецаше за онези първи трудни години — нещо, което се стараеше да не прави — се виждаше като малка фигурка с износено палто и протъркани обувки, хванала Ела за ръка, влачеща се от град на град, от живот на живот. Виждаше и как Ела просто беше гледала всичко наоколо с ясните си синьо-зелени очи, сякаш напълно примирена с това, което можеше да се случи.

Фабия я беше поставяла внимателно в кошчето ѝ наред с кухненските подове на толкова жени, докато тя търкаше и лъскаше, подреждаше, остъргваше засъхнала храна от купища чинии, пълнеше и разтоварваше съдомиялни, гладеше и сгъваше дрехи. И през цялото време Ела лежеше тихо, свиваше и отпускаше юмручета, отваряше и затваряше очи и от време на време си мърмореше нещо.

А сега вече бяха в Йорк, последната спирка, както се надяваше Фабия, края на дългото ѝ пътуване. Само преди три седмици гледаше дъщеря си, вече петнайсетгодишна, полудете, полужена с буйна кестенява коса и спокоен поглед, застанала в дворчето, докато мъжете трупаха кашоните и си подвикваха, а едно кученце джавкаше.

Беше видяла как Ела наблюдава с обичайното си спокойно и сериозно изражение, сякаш част от нея беше някъде другаде, някъде далече и напълно недостижима.

Фабия Морено усети, и то не за пръв път, как я пронизва страх за дъщеря ѝ.

Щеше ѝ се момичето да се киска, да пици и да не я свърта на едно място, да губи търпение, дори да тропа с крак и да се оплаква, да иска неразумни неща точно както беше виждала да правят други девойки.

Някаква част от Ела изглеждаше недосегаема дори за Фабия. Човек никога не беше сигурен какво точно си мисли. И вечно беше забила нос в книгите.

Освен това, разбира се, го имаше и другото, всички знаци, които Фабия знаеше, че трябва да търси у една дъщеря. Сигналите. Дарът, с

който се раждаха всички жени в рода ѝ, по един или друг начин.

Да виждаш, да чуваш, да усещаш. Да знаеш кой пристига още преди да е пристигнал. Да усещаш какво си мисли. Ела го притежаваше, тя знаеше. Но се чудеше дали самата Ела вече го беше разбрала.

Сега погледна надолу към темето на дъщеря си, към косата, образувала плътен ореол, пропит със слънчева светлина.

— Нали здраво държиш стълбата, *карина*? — попита и се приготви да пренесе тежестта си на единия крак, докато се протяга да завие последния винт за полилея на тавана.

Ела отвърна поглед от прозореца и стисна бояджийската стълба с подновена решимост.

— Не знаех, че можеш да правиш такива неща, мамо.

— И аз не знаех — засмя се Фабия, а от полилея в ръцете ѝ по стените заиграха разноцветни отражения. — Но как беше онзи израз. Странните думи. Не ми казвай. Ще си спомня... Плувай... или потъни?

Дори сега, почти шестнадесет години след пристигането си в Англия, все още се бореше с езика. Изпускаше думи, забравяше правилната им подредба. Гласните сякаш никога не звучаха точно както трябва, изречени от нейните уста. А тук, на север, се чувстваше още по-непохватна. Хората говореха толкова различно.

Понякога я заболяваше глава от непрестанното съсредоточаване, за да вникне в думите им.

Толкова потискащо. Беше образована, интелигентна, но все пак невинаги успяваха да разберат какво казва.

— Трябва ни нов магазин за рокли, нещо различно — беше се усмихнало момичето с розови бузи от плод-зеленчука „Брайтуейтс“. На Фабия самата девойка ѝ приличаше на зрял плод, бюстът ѝ сякаш всеки момент щеше да пръсне стегналата го униформа.

— Винтидж, така ли? Харесвам стари неща. Сега са по всички списания, нали? Може да намина да погледна.

Беше пуснала още една праскова в кафявия хартиен плик и беше намигнала на Ела.

Фабия харесваше енергичността и ритъма на думите ѝ, лекотата, с която се движеше тялото ѝ под зелената памучна униформа, когато се протегна да пусне ябълките във везните, повесени от гредата над главата ѝ, и сребърните блюда заподскачаха и се залюляха.

— Шия някои от роклите — допълни Фабия. — И правя дребни корекции. Защото сигурно знаете, че винтидж дрехите много трудно пасват като размер. Имаме и обувки, чанти, шалове, парфюми... — млъкна и се изчерви от рекламата, която толкова свободно се лееше от устата ѝ. — О, извинете. Нямах това предвид... Моля. Елате. Разгледайте... — Опита се да скрие смущението си, като бръкна в найлоновата пазарска чанта, измъкна рекламна листовка и я подпря на един ананас. — Ще направим малко празненство за откриването. Чаша вино, да? И... как ги наричате тук? Ордъоври?

— О, много хубаво! — на бузите на момичето отново се появиха трапчинки. — Ор-таковата. Това са онези хапки, нали? Тогава ще ми дадете ли малко листовки, скъпа? Ще ги оставя на плота.

Когато излезе от магазина, оставила след себе си купчина потрепващи цветни листовки, Фабия усети в тялото ѝ да се завръща известна шипяща пенливост след толкова месеци и години тъга. Сякаш отхвърляше тежко одеяло след дълго боледуване и широко протягаше ръце.

Беше успяла. Беше тук. Беше поставила новото начало. Още малко и можеше напълно да повярва, че всичко ще е наред.

Отметна глава и се разсмя, отворила широко уста, поглъщаща на едри глътки хладния въздух.

— Мамо! Какво правиш? — Ела я гледаше смутено.

— Вдишвам, *карина*. Вдишвам всичко...

Ела се засмя, притесненото изражение изчезна от очите ѝ, бузите ѝ поруменяха. За миг Фабия си помисли, че и тя ще се включи, ще отметне глава и ще поеме голяма глътка въздух.

Но Ела по-скоро се оглеждаше, хвърляше притеснени погледи наоколо, скрила ръце дълбоко в джобовете на дънките си. Но вдигна очи към Фабия и се усмихна снизходително както към малко дете, което си играе.

И тя го усеща, помисли си Фабия. Поотпуска се. Тук ще е щастлива.

Защото Фабия искаше най-вече Ела да е щастлива.

През първите седмици беше потънала в разопаковане на кашони за магазина и апартамента, търсеше мебели, окачаше пердетата, чистеше, боядисваше и подреждаше.

Беше открила, че може да свали с шкурка стария лак от масата и да я боядиса в пастелните тонове на синьо като на патешко яйце или пък в сиво. Можеше да залепи счупените пръчки на някой стол или да направи импровизирана облегалка от парче дърво и плат с цветен десен.

Но ѝ се искаше да може повече, да опише кръг около двете им, да задържи щастието вътре, а всичко лошо — отвън.

През тези първи седмици наблюдаваше внимателно Ела, изпитваше облекчение в дните, когато дъщеря ѝ не гледаше отнесено, когато се усмихваше или се смееше, или дори оставяше книгата, в която се беше заровила, за да помогне с боядисването на стена или изпразването на кашон.

А когато Били се появи в магазина и започна да се мъкне след Ела вечно с онази широка усмивка на лице, на Фабия ѝ стана леко на сърцето. Ела вече щеше да си има приятели. Добри деца като Били. А онази приветлива жена в бакалията дали беше достатъчно възрастна да има дъщеря? Някъде на възрастта на Ела може би?

Беше започнала да вярва, че тук ще са в безопасност. Хората бяха добри.

Глупава Фабия. Такава наивница. Да се довери. Да се отпусне по такъв начин.

Защото точно тогава, когато беше свалила гарда, онзи ужасен човек дойде да души, облечен в черното си палто с омърлян подгъв, с очички, хлътнали дълбоко навътре — а Мадаар-Бозорг все повтаряше да не вярваш на човек с малки очи — огледа всичко, повдигаше кърпичка или шапка с върха на дългите си бели пръсти и ги оставяше обратно с погнушено изражение, като че ли бяха заразени.

Ръката в джоба на полата ѝ я сърбеше да скочи и да грабне неговите ръце, да усмири онези ужасни опипващи пръсти.

Заля я почти непреодолимият порив с някоя бродирана възглавничка или копринен шал да затъкне здраво устата му с тънки, изопнати устни, за да не се налага нито минута повече да гледа физиономията му.

Но вместо това се усмихваше ли, усмихваше, внимателно постави длан на ръката му — определено му се хареса, нали? — и нежно и предпазливо го насочи към вратата, така че той не се

почувства притиснат, дори за секунда да не разбере, че тя го изтиква навън през магазина и през вратата. Навън.

Моля. Оставете ни вече. Изпрати го с поглед, докато и последното трепване от черното му палто се скри зад ъгъла като опашка на плъх.

Фабия Морено знаеше как да организира магазинче. Знаеше как да прави висока талия и скрит шев, как да надипли деколте и да изреже бие, как да шие еластично жарсе, как да премахне следите от протриване по вечерна пантофка от 20-те години и да възстанови повърхността на кремаворозова кожена ръкавица.

Но не знаеше как да опази Ела, как да я защити от любопитни пръсти, от неприветливи лица, от въпросите и погледите, от полупрошепнатите думи, изречени от притулени с ръка уста или хвърлени през рамо — думи, целящи да те ранят или закачат.

Където и да отиде, изглежда, нямаше измъкване от тези думи.

Чужденка. Мръсна арабка. Осама бин Ладен. Терористична клетка. Извинете, госпожо, може ли да видя документите ви? Паспорт? Колко дълго възнамерявате да останете? Взимат ни работата. Защо не си вървите у дома?

Какво беше казал този мъж, стиснал листовката ѝ между дългите си гърчави пръсти? Опита се да си спомни.

— Предполагам, че имате разрешително за това малко празненство по откриването. Ако ще поднасяте алкохол, госпожо Морено, ще са ви нужни някои разрешителни от моята служба. Но съм сигурен, че може да се уреди...

Фабия знаеше точно какво значи това.

— О — възкликна тогава с най-хубавата си усмивка, — не бих искала да създавам на службата ви излишна работа, съветник. В такъв случай ще предложа на гостите си много хубава домашна лимонада. Много благодаря, че ме посъветвахте.

[1] В главата ми влизаш и оставаш като весел рефрен, въртиш се като мехурчетата на чаша шампанско... — *You Go to My Head*, песен от 1938 г. — Б.пр. ↑

[2] В главата ми влизаш с усмивка, която температурата ми повишава като лято с хиляди месеци юли, опияняваш душата ми с очите си... — Б.пр. ↑

4.

**НАКИТ ЗА ГЛАВА С ИЗУМРУДЕНО ЗЕЛЕНИ
ПЕРА И ЗАКОПЧАЛКА С КРИСТАЛ
„СВАРОВСКИ“. БИЖУ ЗА СЦЕНИЧЕН
КОСТЮМ ПО ПОРЪЧКА ОТ ПАРИЖ. 90-ТЕ
ГОДИНИ НА ХХ В.**

Джийн Къшуърт се намръщи към образа си в огледалото. Така, с коса, щръкнала на тумбести кичури по цялата ѝ глава, всеки увит във внимателно запънато алуминиево фолио, виждаше всяка бръчица по челото си. Приблужи още повече, като се опитваше да не обръща внимание на поувисналата си брадичка, и огледа бръчките около очите си, които продължаваха да са все по-забележими въпреки абсурдно скъпите бурканчета околоочен крем. Прокара ръка по кожата около ключиците и отбеляза как вече не се връща еластично на мястото си, след като отминат пръстите ѝ.

Гледаше тази жена в огледалото, тази жена, която беше самата тя, но и в същото време не беше тя, жена, която вече не разпознаваше, и изпусна дълга въздишка. Жената в огледалото също въздъхна и тя забеляза, освен торбичките под очите и нежна мрежа от линии в ъгълчетата на устните.

Джийн Къшуърт познаваше жени с такива устни. Те бяха основната причина преди години най-сетне да се отърве от навика да пуши по трийсет цигари „Марлборо“ на ден. Тези жени вече не можеха да си сложат червило и то да не се разтече от контура на устните им, при което изглеждаха леко ядосани.

Сега видя, че много скоро и тя ще стане такава.

Може би все пак щеше да пробва варианта с ботокс. Може би дори операция.

За бога, Греъм можеше да си го позволи. Освен това ѝ беше задължен. По това нямаше спор.

Сети се за майка си как се беше запуснала през последните десетилетия от живота си — жилетки, окапани със сос, косата, сияещите кестеняви къдрици, „върховната ѝ гордост“, както винаги я наричаше, оставена да се превърне в сплъстено сиво гнездо, окастриано на всеки няколко месеца от ужасната жена, която ходеше да подстригва в старческия дом.

— Иска само седем лири — тържествуващо беше обявила майка ѝ. — Специална тарифа за пенсионери. Като се сетя колко пари съм потрошила по фризьорски салони през годините! Това е едно от хубавите неща на старостта — вече изобщо не ти пука.

Но на Джийн Къшуърт ѝ пукаше. Направи лека гримаса към жената в огледалото и видя майка си — повдигнатите вежди, неодобрителния поглед — да ѝ връща гримасата.

Не, нямаше да се откаже. Щеше да се бори колкото може. Тя не беше и никога нямаше да бъде майка си.

Винсънт, колористът, се суетеше наоколо, оправи кърпата на раменете ѝ и внимателно разви едно фолио.

Улови погледа ѝ в огледалото.

— Само поглеждам дали е готово, госпожо К.

Тя отново се намръщи и запрелиства списание. Спря се на нежните извивки на някаква млада знаменитост с изкуствен тен, вдигнала пред обектива на фотоапарата новороденото си бебе. По нейното лице нямаше бръчки от смях, забеляза Джийн, въпреки че момичето се усмихваше така, както навремето, докато Джийн беше манекенка, ѝ повтаряха, че в никакъв случай не бива да се усмихва. Виждаха се всички идеално прави бели зъби на младата майка.

Вероятно е ретуширана, помисли си Джийн. С много аерографиране. По наше време нямаше никакви такива неща. Дори сами се гримирахме.

Винсънт вече свалеше фолиото от кичурите, един по един, разресваше мократа коса с пръсти и я разстилаше върху кърпата.

— Видя ли, че в онзи стар магазин на „Грейп Лейн“ са се нанесли нови хора? — попита. — Правят винтидж магазин. Винтидж с „дрехи по поръчка в стил винтидж“. Така изглежда — повдигна предизвикателно вежда фризьорът.

— О, не съм ходила там от месеци — отвърна Джийн. — Нямало е особена причина, честно казано...

Винсънт засия, усетил възможността да разкаже нови клюки.

— Жената е пристигнала от юг. Мисля, че е италианка. Онзи ден дойде с листовки. Беше много мила. И страшно изискана. Полъх свеж въздух, да ти кажа. Освен това добре е подредила магазинчето. Минах набързо оттам да поогледам. Много е стилно. Струва си да се види.

Джийн му се усмихна мило.

— О, сигурна съм, че е красиво, ако си падаш по такива неща. Аз лично никога не съм харесвала идеята да нося... — и тук тя заговорнически сниши глас — нечии стари дрехи... Разбирам студентите и хората с по-малко възможности, но...

Винсънт се засмя:

— Знам какво имаш предвид. Онези прашни стари магазини, които миришат на нафталин и опикани бабешки дрехи, нали? Но ми се струва, че това място няма да е такова. Не, изглежда с много повече класа. А и дрехите в стил винтидж са следващата голяма мода. При мен идват хора, които искат прически от 40-те и асиметрични подстрижки от 60-те. Обожавам тези неща. Желая ѝ успех. Определено подкрепям всяко ново нещо в този град.

— Сигурно — каза Джийн, — но пък дали хората в Йорк всъщност са готови за нещо ново? Смятам, че повечето от нас харесват града такъв, какъвто си е.

— Мамо, ти вещица ли си?

Ела завъртя капачката на буркана с кончета на кухненската маса. Гледаше парченцата копринени нишки в синьо, червено, кафяво, жълто и бяло, преливащи една в друга.

Иглата на Мама спря да се движи. Веждите ѝ се повдигнаха в тревожно изражение.

— Що за странен въпрос, тезора. Вещица? Как ти дойде на ума? Ела вдигна буркана.

— Ами заради това например. Не е съвсем нормално. Събираш тези парченца конци в буркана и всеки път, като пуснеш ново, си мърмориш нещо под носа. Нещо като заклинание... Правиш го, нали?

Мама махна презрително с ръка.

— А, това е просто глупав навик. Мадаар-Бозорг правеше така. Не е магия. По-скоро — суеверие. Всеки път, когато стигна до края на края, казвам: „Благослови този дом и ни пази от зло“. Правя го толкова отдавна, че вече направо ме е страх да спра. Разбираш ли? Просто глупост.

Ела се намръщи.

— Ами думите, които бродираш сега? Които криеш в дрехите... в подгъвите и джобовете. Казваше ми, че са заклинания... за да получават хората късмет или специални сили...

Мама въздъхна и приглади плата на масата пред себе си.

— Това пак е навик, Ела. Нещо, което съм свикнала да правя. Така ми става приятно от това, което правя за хората. Нещо красиво. Нещо... ами да, тайно. Помниш, че съм ти казвала, че думите са заклинания, когато беше съвсем малка, много преди да имаме магазин, когато шиех разни неща за подаръци за хората, които се държаха мило с нас. Закачах те, просто си играехме. И да, предполагам, че думите са някакво заклинание. Но само така, както пускам листенца мента и роза във ваната ти... за да ти помогна да се отпуснеш, да сънуваш хубави сънища... Или ти разказвам приказки, както Мадаар-Бозорг и сестрите й ми ги разказваха, за да ми помогнат да разбера, да погледна на нещата по друг начин. Или както правя торта и паста точно като баща ти... — Погледна към Ела. — О, виждам, че не си убедена. Но може да се каже дори, че начинът, по който украсяваме витрината, за да доставим малко удоволствие на клиентите си, е вълшебство. Тъй като светът е пълен с вълшебство, ако знаеш къде да гледаш. Има го в реката, в нейното движение и в саксията с босилек на прозореца, в начина, по който листенцата знаят точно как да растат, как да се създават... И... — тя потупа коприната на масата — има го в този плат, тук, в начина, по който притежава лекота и усещане, щом прокарам иглата през него... Но *тезора*, това вълшебство не е „Абракадабра, превръщам те в жаба, изчезваш“. Това вълшебство е по-скоро като... като любовта.

— Добре, това го разбирам — Ела се опита да прикрие нетърпението си. Нещо в този разговор не беше както трябва. Сякаш Мама тъчеше около двете им пашкул от меки цветове — пастелно синьо, сребристо розово, мазка игликово жълто — докато някъде

отдолу се усещаше пулсиране, туптене, нещо по-ярко — червени вибрации, резки от ослепително бяло и черни раздърпани краища.

Представяше си, че чува гласове откъм ъглите на стаята, отекващ смях, повтарящ думите на Мама така, че звучеше почти като подигравка: Абракадабра, абракадабра. Вълшебство, вълшебство, люлюлюбовно вълшебство.

Тя потрепери.

— Но това, което не разбирам, мамо, са странните чувства, които напоследък непрекъснато изпитвам — цветовете и усещания, и... едни такива странни вибрации?

— Да, Сигналите — каза Мама. — Така ги наричам. И аз си помислих, че започваш да ги усещаш. Сигурно си чувала да говорят за шесто чувство. Това притежаваме ние — ти, аз, Мадаар-Бозорг, нейната майка преди това и вероятно и нейната преди това... Съзнанието ти, Ела, и тялото ти са мощни инструменти. Винаги трябва да слушаш какво ти казват за света. Винаги ще ти служат добре...

„Защо тогава сега усещам студ? — помисли си Ела. — Защо не вярвам на думите ѝ? Не е като да не искам.“

— Мамо? — гласът ѝ прозвуча тихо, слабо и страхливо.

— Да, *тезора*?

— Ами кутията под леглото ти?

Изражението на мама замръзна. Поизправи се на стола си.

— Какво знаеш за това? — каза бързо. — Ела, някои неща са много лични.

Момичето усети как зелените очи на Мама се впиват много дълбоко в нея.

— Да, мамо. Знам. Не ровичках, уверявам те — Ела направи бърз жест. — Честно. Да умра, ако лъжа...

— Не говори така, Ела! Казвала съм ти и преди! — срязва я Мама.

— Тогава не ми разправяй, че вълшебството е само в готвенето, шиенето и... любовта — отвърна момичето, преди да успее да спре потока рукнали от устните му думи. — Защото това не е цялата истина, нали? Видях те да отваряш онази кутия, когато се нанесохме. Видях да вадиш свещи и една голяма стара книга, както и още други странни неща... Вече не съм малка. Искане ми се просто да ми кажеш...

Мама отново въздъхна тежко. Сякаш целият гняв изтичаше от нея. Ела го усети как бавно отплава с дълги, мощни вълни.

— *Тезора*, трябва да ми се довериш — жената постави ръка върху ръката на момичето. Докосването ѝ беше топло и успокояващо. Ела почувства езиче бледоморава светлина да пълзи по пръстите ѝ чак до лакътя.

— Повярвай ми, Ела-исима. В кутията няма вълшебство. Има само украси. Декори. Като старите ми сценични костюми. Свещи, стар албум, който си направих като малка. Карти — таро, И Чин, Богинята — ще ти ги покажа, ако искаш. Стари торбички с билки, които ми даде Мадаар-Бозорг. Но вече не си играя с такива неща.

Разбираш ли? Те са част от миналото. Част от Стария начин, от Старата родина.

Нямаме нужда от тях. Ти нямаш нужда от тях. Имаш образование, книги, възможности, толкова много начини да накараш света да върви в твоята посока. Можеш да бъдеш каквато си поискаш. Не бива да ставаме различни, Ела, не повече, отколкото вече сме. Това поне го научих — по трудния начин. Затова, *карина*, трябва да ми вярваш... Не бива да говориш за вълшебства, заклинания и такива неща на никого. Нито на Били, нито на другите в училище, чу ли? Защото те не виждат нещата като нас...

Ела усети студения блясък на пръстените на Мама, когато тя протегна ръка да я погали по бузата и обгърна брадичката ѝ с пръсти.

— Разбираш ли какво ти казвам, Ела? Разбираш ли? Трябва да се впишем тук. Потъни... или плувай...

— Да — прошепна момичето. — Добре, мамо. Добре.

Тази нощ сънят на Ела беше дълбок зад старата завеса, която Мама беше опънала, за да раздели спалнята на две отделни половинки.

Завесата беше в избеляло розово, по което бродеха овчарки и овце от златен брокат.

— Може да броим овцете — беше се засмяла Мама, — когато дойдат лошите сънища.

Ела сънуваше есенна приливна вълна, която се разби в каменните стени на града и нахлу през вратата на магазина. Заля всичко, гладка и кафява като набръчкана коприна. Когато се оттече, след нея останаха плавеи от скъпоценности и пера.

Движението на водата я люлееше и приспиваше. Сърцето ѝ плаваше свободно в гърдите като водна лилия, носеща се над дългата си дръжка.

Повдигна крайчеца на нощницата си и заслиза по тесните стълби към магазина отново и отново, отново и отново, а килимът жвакаше под пръстите ѝ.

Жената с дългата коса също беше слязла от мястото си високо над вратата и стоеше наред магазина усмихната, косата ѝ се лееше по раменете, спускаше се чак до босите ѝ крака и образуваше миниатюрни водовъртежи на дървения под.

В далечината Ела чу катедралните камбани да бият три часа. Жената посочи натам с бледните си пръсти.

— Чуй — засмя се тя. — Потъваш или плуваш? Потъваш или плуваш?

На сутринта нямаше следа от Мама. Ела подаде глава от разделящата завеса. Леглото изглеждаше недокоснато. Слезе по стълбите, търкайки очи.

— Та-да! — Мама се обърна към нея, разперила ръце като във водевил. — Какво ще кажеш?

Ела видя, че витрината е готова. Манекенът беше опрял ръка на хълбок, наклонил глава настрани, сякаш се вслушва в далечна музика. Беше облечен в коктейлна рокля от 30-те години със стотици перлички на гърба. В краката му Мама беше усукала шалове да наподобяват вълни, разпилени в ярки цветове. Беше поставила копринено чадърче така, че направо си представяш как вятърът го е съборил преди миг от обърнатите към небето длани на манекена. От тавана беше провесила хартиени листа — всяко се въртеше леко на тънка сребриста нишка.

Ела позна кадифените стойки за шапки — високомерните им профили, увенчани с пера и украшения за глава. На тезгяха от син куфар от телешка кожа се изсипваха бляскави гердани и брошки.

Разгледа с възхита новите бели етикетчета, всяко педантично изписано с калиграфския почерк на Мама: „Сладка брошчица с балерина от 30-те г. 6 лири.“, „Кристална щипка за рокля в стил ар деко от 30-те г. Идеална за деколте. 19 лири.“, „Прекрасна брошка с гушчерче от 50-те г. 11 лири.“.

От двете страни в магазина по закачалките бяха наредени рокли, от тавана висяха копринени кимона с ръкави и поли, защипани като крилете на пеперуда.

Мама беше обособила една ниша за пробна със стара театрална завеса със златни пискюли и ресни. Беше подпряла антикварно

огледало на стената под ъгъл така, че когато улавяше и връщаше образа, шията и краката веднага изглеждаха по-дълги.

Стените на пробната бяха боядисани в тъмночервено и украсени с някои от старите рекламни снимки на Мама — деветнадесетгодишната Фабия Морено демонстрираща бански костюм от зелени кристали, окичена с украса за глава от изумруденозелени пера; плакат на група „Дъ Сонгбърдс“ и техния „Цвъртящ, искрящ, разпродаден концерт“ с Фабия в центъра на първи ред, уловена завинаги в момент на възбуден скок, с широка усмивка на лицето; или пък черно-бялата снимка в едър план, любимата на Мама — тъмни коси, спускащи се по бледи изваяни рамене, сведен поглед, плътни устни и съвсем леко елегантно деколте.

Като малка Ела обожаваше тези снимки и непрекъснато задаваше въпроси: „Разкажи ми пак, Мама, за Париж...“. В кутията с кукленските дрехи имаше парчета от старите костюми.

Сега, като ги видя на стената на пробната, се почувства нервна, притеснена по начин, който не можеше точно да обясни.

Мама все още вървеше из магазина, подреждаше обувки на малка масичка, токовете един до друг, носовете разперени навън, сякаш канеха на танц. Беше изработила натюрморти от ръкавици, чанти и джобни огледалца, както и ветрила от кърпички и шалове.

— Прекрасно е, мамо. Много по-хубаво от предишното място.

Мама спря, взе зелена копринена ръкавица, дълга до лакътя, и я положи на ръката си като любимо домашно животно.

— Мислиш ли? Наистина ли смяташ така, *тезора*!

Ела кимна.

— Да. Направо е разбиващо.

Мама се засмя с гърления си смях.

— Разбиващо? Ах, тази нова дума ми харесва. Разбиващо...

Отвори перлена пластмасова кутийка с огледалце във формата на мида и потупа сенките под очите си.

— Погледни! *Тц!* Ама че гледка. А остават още кашони. Кафе. Да сварим кафе...

— Мамо, спала ли си изобщо?

— Не, *тезора*. Умът ми бе твърде зает, твърде пълен със задачи.

Ела тръгна след нея нагоре по стълбите.

— Трябва да спиш, мамо. Защо не си полегнеш за малко, а аз ще те събудя след няколко часа?

Мама се обърна на стъпалата и се смръщи.

— Защото трябва да ходиш на училище, *тезора*.

— Не днес. Събота е, мамо.

Докато гледаше майка си как се движи из кухнята, избира любимите си чаши от крехък бял порцелан със златно ръбче, прехвърля радиостанциите, удря филтъра на кафеварката в мивката, за да паднат старите остатъци, пуска водата, Ела се върна към „проблема Мама“ в главата си.

Беше мислила много по въпроса през последните няколко години. Склонността на мама да работи по всяко време, да забравя да спи и да яде. Блестящите ѝ организационни способности, когато ставаше дума да изнамери винтидж дрехи от битпазари и разпродажби от фабрики по цялата страна, да прерови „И Бей“ за изгодни предложения и да преобразява находки от вехтошарски магазини, съчетано с неспособността ѝ понякога да си спомни кой ден от седмицата сме.

Ела беше различна. Обичаше да има грижливо изработен график на дейностите в училище, за да е сигурна, че е приготвила всичко в раницата си от предишната вечер, с подходящите учебници и екип за физическо, с пликовете пари за екскурзии или за кръжоци, а дори когато беше нужно, с подходящите бележки до учителката, които пишеше внимателно в телефонния бележник и после даваше на мама да препише и подпише с красивия си плавен почерк.

— Толкова си организирана — разрошваше Мама косата ѝ. — Но наистина, *тезора*, твърде много се притесняваш.

За Ела всичко у Мама си противоречеше — драматичните тоалети и яркото червило с желанието ѝ да се слее с тълпата; любовта ѝ към всичко дръзко, цветно и различно — рокли, храни, езици, хора, места — с уважението ѝ към британците и тяхното много съдържано и предпазливо отношение; и разбира се, тайната в сърцето на всичко, която единствено Ела знаеше — че Мама само се преструва на италианка.

Чудеше се как ли ще реагират другите тук, в този нов заспал град, на отварянето на магазина на Мама, на нейните витрини, на снимките в пробната и на дребните ѝ ексцентричности.

Мама отмести паднал на очите ѝ кичур коса, прозя се и протегна ръце в широки кръгове, за да облекчи болката в лопатките си, и Ела отново усети прилива на онова чувство. Искаше да предпази Мама от вдигнатите осъдително вежди и нечестните гадни клюки; но тайничко си мечтаеше този път майка ѝ просто да си намери хубава, спокойна работа — секретарка, администраторка в училище или нещо поне наполовина нормално — а после незабавно изпита вина, че дори си е помислила такива неща.

Мама постави в ръката ѝ една от белите чаши. Ела отпи, наслаждавайки се на леко горчивия вкус.

— За нас — Мама вдигна чашата си и се спря да погледне през кухненското прозорче към безразборно нахвърляните покриви, блещукащи от скреж, и двата каменни ангела с уморени изражения, които се виждаха на част от стените на катедралата.

— За нас, *тезора*. За новото начало...

5.

ДОМАШЕН ПАМУЧЕН ЗЕЛЕН ХАЛАТ, ИЗБРОДИРАН С КОЛИБРИТА В ЧЕРВЕНО И ЖЪЛТО. СТАРИНЕН ПЛАТ. ОКОЛО 1900 Г. РЪЧНО ШИТ В ТЕХЕРАН.

Фабия лежеше и гледаше как сенките се движат по тавана. Нямаше нужда да бърка под възглавницата, където оставяше ръчния си часовник, за да види, че е много рано.

От другата страна на завесата дочуваше дишането на дъщеря си — леко, равно и тихичко. Звукът я успокояваше по някакъв начин може би защото, за разлика от толкова много други неща за четиридесет и трите години на Фабия, никога не се променяше. Никога не звучеше като нещо друго.

Отпусна съзнанието си и започна да се връща по деликатната нишка на спомена за другите сутрини, през които лежеше и слушаше дъщеря си по този начин. Приличаше на огърлица, всеки спомен — цветно стъклено мънисто, нанизът се простираше назад в миналото и напред в бъдещето.

И сега умът на Фабия отново зажува, мълчаливо започна да пресмята, да събира и изважда колонки с числа. Беше уверена, че този път ще се справи, с категоричната решителност да не оставя никаква възможност за грешка.

Предишният ѝ магазин беше малка катастрофа. В Ийстборн нямаше достатъчно пари. А и честно да си признае, това го знаеше от самото начало. Беше допуснала приказките на агента по недвижимите имоти, който я убеждаваше да наеме помещението, приказките за професионалисти, млади семейства, хора, работещи в сферата на киното, телевизията и уебдизайна, най-подходящите хора, които биха се заинтригували от винтидж мода, убеждаваше я, че повишаващите се

цени на имотите в Брайтън ги изтласкват към семейните къщи в Ийстборн.

Седеше търпеливо на бял пластмасов стол, наподобяващ лале — реплика — бегло отбеляза, че е реплика на някой дизайнер от средата на века — Якобсен? Сааринен? — и допусна младежа с прическа, оформена в комиксов перчем в средата на челото, да я убеди да подпише договор за нисък шестмесечен пробен наем на магазин на „Марин Драйв“.

Истина е, че беше изтощена, беше ѝ писнало да чисти хорските кухни, писнало ѝ беше от подмятанията и подигравките. Трябваше ѝ изход. Беше спестила малко пари. И разбираше от две неща — от дрехи и изработката им и от продажби.

Този първи път нещата не се получиха съвсем добре. Но тя си осигури пространство и въздух, както и време, през което видя какво може да се подобри.

Тогава се появи и магазинът в Йорк. Старият приятел на Енцо, случайно споменаване, няколко телефонни обаждания. Получи се лесно. Всъщност много лесно. А това, помисли си Фабия, винаги е добър знак. Когато вселената се подреди, както трябва — така казваше Мадаар-Бозорг, всичко се получава без усилие.

Сега Фабия си позволи едно хубаво протягане. Чувстваше нещо, което не беше усещала отдавна. Гъделичкане в синьо и зелено, напръскано с наситени точици сребърно и жълто. Вълнение. Нерви. Очакване.

Беше изчислила, че след преместването, разпродажбата на старите стоки и платения предварително наем им остават точно толкова пари, че да преживеят три месеца.

След това може да се вземе заем, както ѝ съобщи ентузиазирано жената в банката, дори някакви средства по програма за жени в бизнеса. Жената се беше усмихнала на Фабия през лакираното бюро и беше разгърнала специалните брошури пред нея.

Но Фабия знаеше, че всичко това — заеми, програми, специални награди — означаваше преговори с хора, хора като онзи Пайк, а тя предпочиташе да не предизвиква Съдбата по този начин. Хората започваха да задават въпроси, да преглеждат сметките ти, да питат това, да искат да знаят онова и никога нямаш представа къде ще свърши всичко. Беше го научила по трудния начин.

Не се страхуваше. Беше се озовавала и в по-лоши ситуации. Поне вече не ѝ се налагаше по цели дни да е наведена над хорските тоалетни.

Чуваше през прозореца как градът се събужда. Фабия си представи търговците, започнали да вдигат металните щори, бусовете от фермите в околността, насочили се към пазара, където щайги с цветя и кашони плодове се разтоварват върху дървени сергии с раирани сенници. Скоро тесните улички в района на пазара ще се изпълнят с хора и някои ще тръгнат по неравния паваж до „Грейп Лейн“. Тя, Фабия, ще е готова. Ще ги посрещне в магазина с усмивка и ще се опита да не ги следи твърде изкъсо, докато вдигат роклите ѝ пред огледалата и се прехласват по красивите шалове и обувки, а после, бавно и внимателно, малко по малко ще разбере какво всъщност искат.

Но засега просто ще си полежи още малко в леглото.

Знаеше, че когато камбаните на катедралата забият за осем часа, Грейси от съседното кафене ще измие двора с жълт маркуч, ще разпъне избелял от слънцето навес и ще извади масите и столовете навън с раздразнително трополене.

— Няма да го върша още дълго — беше казала тя, когато Фабия отиде да се представи. — Ужасен ишиас. А непрекъснато стоя и тичам по хората. Това е за младите. Ти заповядай, занимавай се, скъпа. Мен ме убива.

Фабия съчувстваше на старите хора в тази страна, на тези, чиито семейства бягаха от отговорностите си. В Иран не беше така.

Сети се за Мадаар-Бозорг, седнала на стола си на балкончето. Надяваше се братовчед ѝ да не забрави тази седмица да я заведе на басейна да поплува през часовете, отворени само за жени.

Някой ден, помисли си Фабия, когато нещата се променят, ще се върна. Ще направя басейн в старата селска къща, където Мадаар да плува, когато си иска, и нов вътрешен двор, където да отглежда билките и цветята си.

Стените на къщата ще са ослепително бели, ще извикам някой да изцикли и лакира старото дюшеме, да ремонтира покрива и прозорците и да направи истинска баня. Никой в семейството ми не може да си позволи такова нещо. Но аз мога, ако работя достатъчно усилено.

Подобни мисли намаляваха чувството ѝ за вина, но под тях умът ѝ продължаваше да работи.

Чудеше се дали някога изобщо ще види отново селото и Мадаар-Бозорг. Чудеше се дали някога ще седне в дворчето, опряла гръб о затоплената от слънцето стена, ще усеща грубия камък през роклята си, ще гледа шарките на сенките по стария напукан цимент или ще чертае спирали в праха с върха на пръста си.

Мислеше за летата, които бяха прекарвали там, в планините, в селото, където беше родена баба ѝ, и тогава в съзнанието ѝ започна да се избистря спомен, нещо, за което отдавна не се беше сецала. Сякаш гледаше през дълъг телескоп към миналото. Една от онези утрини от блещукащо синьо, които ги има единствено в планините.

Беше осем, може би деветгодишна, стоеше на терасата, която минаваше по цялата дължина на къщата. Беше рано, много рано, преди другите да се събудят.

Беше по тънка бяла памучна нощница, избродирана с бели розички. Камъните на терасата вече бяха горещи под босите ѝ крака. Кичури коса, влажни от топлината, залепваха по тила ѝ, а между лопатките ѝ се стичаше струйка влага. Усети как въздухът се раздвижва край нея, когато пристъпи внимателно от терасата на спечената пръст, и се огледа през рамо към спуснатите кепенци на къщата, защото знаеше, че не бива да го прави, не бива да слиза без сандали. Можеше да има скорпиони, дори змии.

Погледът ѝ беше привлечен от нар, кръгъл, едър и червен, сгушен между заострените листа на най-близкото дърво. В градината имаше толкова много дървета — портокали и лимони, както и нарове — но Фабия обожаваше именно нарвете, а този беше най-големият и най-червеният, който беше виждала.

Надигна се, протегна ръка към дървото и пръстите ѝ се ключиха около плода. Откъсна се лесно. Когато го пое в дланта си, беше тежък и свършен. Лъскавата му обвивка сякаш светеше отвътре. Прокара палец по контура му, опипа плавните извивки, които завършваха със забавна сбръчкана звезда.

Върна се на терасата, хванала съкровището си с две ръце. В този миг нещо мръдна в ъгълчето на окото ѝ. Проблясък. Някакво трепване.

Тя застина и се вслуша.

От мястото, където стоеше, градината се спускаше под наклон към горички овощни дръвчета, следваше контура на планинския склон. Някъде долу, знаеше Фабия, е колибката на градинаря Хамид. Никога не я беше виждала. Не ѝ беше позволено да слиза до тази част на градината, където земята не се обработваше, освен няколкото зеленчукови лехи, които Хамид си гледаше сам.

Понякога тя виждаше тънката струйка дим, издигаща се от огъня на градинаря.

Никога не приближаваше. Не биваше да нарушава уединението на Хамид, беше ѝ казала Мадаар-Бозорг.

Но сега чу нещо. Дали някой се смееше, или плачеше? Не можеше да различи. После нещо отново проблесна — като слънчев лъч, отразен от стъкло. И пак същият звук — вече беше сигурна, че не е смях. Дълго стенание, което се разстиляше сред неподвижните дървета и смущаваше въздуха.

Дали да извика, в случай че Хамид е долу и има нужда от помощ? Но Мадаар-Бозорг ѝ беше казала да не досажда, така че Хамид може би щеше да ѝ се ядоса.

Остана на място, заслушана, докато стенещият звук изчезна. После се промъкна обратно в къщата.

В кухнята внимателно остави нара върху дървената маса и извади нож и лъжица от чекмеджето. Цепна кожицата на плода с ножа и го разтвори, възхитена от изобилието лъщящи семена. Пое едно на върха на пръста си и то заблестя като червен скъпоценен камък. После хвана едната половинка на плода и както ѝ беше показвала Мадаар-Бозорг, го удари с гърба на лъжицата внимателно и точно — семената полетяха в купата и пръснаха червения си сок.

Тъкмо започваше да гребе с лъжицата и да лапа сладко-киселите семена, когато на прага на вратата, която водеше от кухнята към градината, се появи Мадаар-Бозорг. Беше с памучния си халат — зеления, избродиран с колибрита, а косата ѝ се спускаше свободно по гърба.

Опита се да прикрие изненадата, че вижда Фабия, седнала вече на масата.

— Здравей, рано птиченце — каза с усмивка, но Фабия виждаше, че зад усмивката се крие нещо друго. Ръцете на баба ѝ се

стрелнаха към косите, пригладиха пътя, събраха двете половини на тила. Тя дори не забеляза, че Фабия яде откраднат нар.

Бързо излезе от стаята и момичето видя трошичките пръст, които се посипаха от стъпалата ѝ по плочките. Когато след малко влезе отново, беше облечена и със сандали, а косата ѝ беше прибрана в стегнат кок.

Двете с баба ѝ прекарваха много време в къщата в планината. Когато Фабия порасна и започна да разбира повече неща, следеше Хамид внимателно и забеляза, че той никога не срещаше погледа на Мадаар-Бозорг, а ако тя слезеше в градината, той тихичко се скриваше зад ъгъла на къщата или сред дърветата.

Понякога, докато той работеше край къщата, Мадаар-Бозорг я караше да му занесе чаша лимонада, сладкиш или чиния нарязани плодове. Никога не ги носеше сама. Хамид ѝ се усмихваше с красивата си усмивка с бели зъби. Избърсваше длани в панталоните си и поемаше чинията или чашата с благодарност, почти почитателно.

Така разбра какво се случва между Хамид и баба ѝ. Така, а също и с помощта на Сигналите, разбира се.

Защото Фабия забеляза, че когато Хамид и Мадаар-Бозорг бяха близо един до друг, внезапно нещо във въздуха се променяше. Беше толкова силно, почти осезаемо — като статично електричество или онова много напрегнато усещане във въздуха, преди да завали.

А ако отпуснеше съзнанието си и дишаше дълбоко, беше открила, че може почти и да го види — не по обичайния начин, по който виждаше нещата, а някак в дълбините на ума си. Заврънкулки, които съскаха, подскачаха и пукаха. Червени с цвета на нар, кафяви като земята и с острия зелен аромат на листа.

След това Фабия внимаваше повече да не ходи в градината толкова рано.

Понякога чуваше изпукването на пода или проскърцването на пантата на задната врата, когато Мадаар-Бозорг си влизаше в къщата.

Обичаше баба си и нищо не питаше. Нещата си бяха такива, каквито си бяха.

Майка ѝ си беше отишла, когато Фабия беше толкова малка, че почти не я помнеше.

Жената на снимката от масичката до леглото, позираща пред фотографа, ѝ беше непозната. Понякога взимаше снимката и се

вглеждаше в нея отблизо, търсеше внимателно някакви знаци. Имаше ли носа на майка си или очите ѝ? Беше невъзможно да се каже. Снимката беше черно-бяла и леко размазана. Тайнствената жена сякаш се извъръщаше от обектива, все едно не беше искала Фабия да я види.

— Къде е майка ми? — попита веднъж преди много време в дома на братовчедите си.

— Вече е при ангелите — отвърна мигновено леля ѝ, прекръсти се с показалец и склучи молитвено ръце. Мадаар-Бозорг изсумтя и тресна чашата си с чай на масата.

— Не говори такива глупости на детето — отсече яростно.

По-късно заведе Фабия до място извън града, откъдето се виждаше плетеницата от улички далеч под краката им. Посочи огромно дърво, листата му хвърляха голяма кръгла сянка.

— Ето къде е майка ти — каза. — Тук. Тук разпръснах праха ѝ. Така че истинският отговор на въпроса ти е, че тя е в пръстта тук, под краката ни, и в листата на онова дърво, и във всяка тревичка, стъбълце и цветче, което расте на този хълм. Тя вече е част от всичко наоколо. Ето тук трябва да я търсиш. Това се случва с нас, когато умрем. Връщаме се. Връщаме се там, откъдето сме дошли.

Фабия погледна Мадаар-Бозорг, строгия ѝ профил, очертан от слънцето, слънчевите очила, бутнати високо на главата ѝ, леко закривения нос, високите скули и стойката ѝ с ръце на кръста, сякаш предизвиква града под тях, и тогава реши, че никога няма да има нужда от друга майка. Обичаше Мадаар-Бозорг заради силния ѝ, гърлен смях и заради това че носеше мъжки панталони, когато работеше в градината, и заради ръцете ѝ, кафяви и набръчкани, ухаещи на риган и див чесън.

Харесваше ѝ, че в селото Мадаар-Бозорг беше много различна от жената, която повечето хора виждаха в града — елегантно облечена, тя си играе с наниз перли между пръстите си. В селската къща пееше, докато готвеше, или по цял ден седеше, понякога на терасата или в хладната сянка на задния двор, четеше книги, водеше си записки, засенчваше очи с длан и ги присвиваше към трептящия син хоризонт.

Разбира се, Мадаар-Бозорг първа показва на Фабия вълшебството в думите. Фабия още виждаше почернелия от слънцето пръст на баба си да следи редовете на стихове или любими глави и да изяснява буквите. Все още усещаше тези думи на езика си, думи като ве-ли-

колепен, по-личба, а-лен, жълт и онази странна дума сняг. Имената на нещата: маса, чайник, листо, река, звезда. И най-любимите ѝ думи, имената на богините от книгите ѝ с приказки: Хестия, Деметра, Кали, Персефона, Ариадна, Инана, Морган, Сешат, Селена.

Сега Фабия измъкна ръка изпод одеялото, протегна я колкото можа, докато пръстите ѝ почти докоснаха ниския таван. Раздвижи я бавно, унесено, рисуваше кръгчета във въздуха, гледаше как сянката на пръстите ѝ се рее по огрените от слънцето стени.

Почувства как се изплъзва от онази своя по-ранна версия и се връща в тялото си на пораснала жена.

Постепенно усети, че дишането на Ела се е променило. Извърна глава и видя лицето на дъщеря си, надзъртаща иззад разделящата завеса.

Гледаше я с онова изпитателно и леко неодобрително изражение, с големите си очи, с щръкналата във всички посоки коса, плетеница от разрошени къдри.

— Мамо, какво правиш?

Фабия отпусна ръката си на леглото с глухо тупване. Надигна се, усука тяло и стъпи на пода, стъпалата ѝ — чинно едно до друго.

— Нищо — отвърна, — абсолютно нищо. Просто мислех за разни неща. Кафе, *тезора*?

6.

„О Д’ЕСПРИ“ В ОРИГИНАЛНО КРИСТАЛНО ШИШЕНЦЕ. ПАРИЖ. МОДНА КЪЩА „КАШАРЕЛ“. 1955 Г.

Мама беше заета с клиентка. Хвърли на Ела своя Многозначителен поглед и мълчаливо наклони глава в посока на пробната.

Завесата потрепна, после месинговите пръстени изтракаха по релсата и госпожа Косингтън, учителката на Ела по география, се отправи решително към по-голямото огледало в центъра на магазина. Застана пред него и се заобръща, за да се огледа.

— Но смятате ли, че това наистина съм аз? — попита, взряла се в отражението си, протегна крак в здрава кафява обувка с връзки, изпъчи гърди и потупа корема си.

Ела усети как се изчервява. Госпожа Косингтън, която само леко повдигна вежда, след като Ела цял ден се беше разсейвала в час при вида на кометите, нарисувани в полето на тетрадката по география, оплели дългите си опашки с датите и буквите. Не беше казала нищо саркастично, както биха направили другите учители. Вместо това отбеляза тихо, проследявайки с пръст една комета:

— Може би, Ела, следващият урок ще е за астрономията, планетите, състава на Земята...

— О, да — казваше Мама. — Цветът, да, определено. Да видим...

Взе парче ален плат от тезгяха, сгъна го като шал, приглади го и го закарфичи около внушителния гръден кош на госпожа Косингтън.

— Да, това подчертава силуета, ето така... — и Мама очерта формата във въздуха с ръка. — Повдига деколтето тук... и тук... тогава полата пада точно както трябва. Така е много повече... как се казва?

— Елегантно — каза госпожа Косингтън със стиснати устни. — Мисля, че тази дума търсите, скъпа. Когато някой ден достигнете моята възраст — а тя, между другото, е направо древна — ще разберете, че тялото ви не се побира там, където преди се е побирало. Или, като става дума, не излиза оттам, откъдето преди е излизало...

Тя се извъртя пред огледалото, за да погледне гърба си, и въздъхна през рамо.

— Да, скъпа, извършихте чудо. Отново ми върнахте фигурата. Истинско, истинско чудо — и учителката си позволи да се поусмихне.

— Мога да направя тези дребни корекции — каза Мама и извади карфица от ъгълчето на устата си. — Ще преправим ето този шев... и роклята ще е готова в петък. После в събота вечер... — тя плесна с ръце. — Та-да!

— За това не знам — отвърна госпожа Косингтън, — но ще изглеждам много по-добре, отколкото съм си представяла, на някое от събиранията. Почти се бях отказала от целия спектакъл...

Тогава за пръв път погледна към Ела, която се навърташе на прага.

— Добро утро, Ела. Как си?

— Добре, благодаря, госпожо — Ела едва смееше да диша. Имаше чувството, че учителката всеки миг ще поиска от нея да каже — хайде, бързичко — колко е населението на Канада или точната обиколка на Земята, нещо, което беше сигурна, че не може да си спомни, защото не беше слушала.

Вместо това госпожа Косингтън ѝ се усмихна широко, а чертите на лицето ѝ се смекчиха по начин, който момичето не беше виждало досега.

— Ела, току-що открих, че майка ти има огромен талант — изрече учителката и изчезна в пробната, като дръпна рязко завесата след себе си.

Ела се изчерви при мисълта за госпожа Косингтън в техния магазин само по бельо. Не би разказала на Били за това. Той щеше да се спуска да се смее, като си представи белите ръце на госпожата, подобно недопечени козунаци, и големия ѝ сутиен, който проскърцваше, когато тя се навеждаше над чина ти, за да види какви си ги свършил.

Затова се зае да сгъва и разгъва копринен шал с десен на дребни пуделчета.

Госпожа Косингтън се появи отново, закопчаваше дебелото си сако от туид с цвета на тиня.

— И така, скъпа? — каза с очакване.

Мама махна с ръка и издаде онзи цъкащ звук.

— Моля ви, ще се оправим в петък, когато дойдете да я вземете. Когато видите, че всичко е наред — и показа листче, на което дискретно беше драснала окончателната сума. — Така добре ли е?

— Много добре, скъпа — отвърна госпожа Косингтън, а очите ѝ вече обхождаха плота, пирамидата сапуни, подредени като бонбони, клончето изкуствен цвят, от който Мама беше провесила обеци, блещукащи като дъждовни капки.

— О — пое си въздух тя. — Мисля, че ще взема и тези — подхвана с любопитен пръст чифт обеци от зелено гравирано стъкло. — Днес съм като момиченце в сладкарски магазин, скъпа. Накарайте ме да се чувствам... отново млада...

Мама откачи обеците и доближи едната до лявото ухо на госпожа Косингтън, отдръпна се да я огледа като художник, преди да скицира.

— Да, определено е вашият цвят — каза и вдигна малко огледало, за да се наслади клиентката на блещукането. — Ке белла!

Ела затаи дъх. Когато Мама произнасяше присъдата си по този начин — Ке белла! Ке фигура! — ѝ се струваше, че за миг всичко в магазина застива.

Каdifените бюстове по масите сякаш се привеждаха по-близо, стойките за шапки кимваха с пера, а роклите, провесени от тавана, потрепваха леко с копринените си криле. Почти чуваше редиците обувки да тракват с токчета, саката на закачалките да се смущкват с лакът, вечерните тоалети да надуват поли и лек шепот да преминава по редицата във вихрушка от коприна и сатен: ке-белла-ке-белла-ке-белла-ке-сеи...

Госпожа Косингтън не забелязваше това, а ровеше за портмонето си в обемистата си черна чанта, докато Мама поставяше обеците в една от най-красивите кутийки, които обикновено пазеше за полускъпоценни камъни, опакова я в шумоляща розова хартия и завърза изкусна панделка.

— Може ли? — предложи Мама и отвори едно от шишенцата на плота, а госпожа Косингтън протегна тържествено опакоето на белите си китки. Ароматът на сандалово дърво, канела и роза изпълни помещението.

— Когато живееш в Париж — усмихна се Мама, — казваха, че всяка жена има нужда от почерк, от парфюм, който остава във въздуха, след като тя излезе от стаята. Едва доловим, разбира се, за да не може никой дори да каже, че е била там... — тя се приведе съзаклятнически. — Тайното ни оръжие. — Пак се усмихна. — А това, мисля, е вашето, госпожо Косингтън. „О д’еспри“. Прави се от шейсет години по много тайна рецепта лично от главата на прочутия род Кашарел. На мен ми казва: Тази жена знае нещо. Тя е свободен дух. Не принадлежи на никого. Поносете го малко. Вижте дали ви допада.

Ела гледаше как госпожа Косингтън поднесе китката си към носа си и вдъхна дълбоко. Очите ѝ, тези очи с големи, прихлупени клепачи, които обхождаха цялата класна стая и съзираха отдалече как някой се прозява или си драска нещо, сега се попритвориха, а накрая и се затвориха напълно. Ръката ѝ се вдигна към гърдите, които се повдигнаха и спуснаха с въздишка като знак, че тя вдъхва нещо на ръба на спомена. След дълъг миг отново отвори очи и каза:

— Благодаря, скъпа. Благодаря.

От мястото си на прага Ела виждаше, че обутите в чорапогащник крака и облечените в сако ръце на госпожа Косингтън се носят хайде-бързичко-сега по „Грейп Лейн“, но главата ѝ, разголеното ѝ сърце са някъде съвсем другаде.

Това беше вълшебството на Мама, разбира се, големият талант, който госпожа Косингтън тъкмо бе открила. Фабия Морено разпознаваше формата и аромата на личния копнеж на хората. Знаеше как да тълкува мечтите им.

— Казва, че си много добра ученичка — говореше в този момент Мама. Постави ръка на сърцето си по онзи драматичен начин, който за Ела обикновено беше особено дразнещ.

— Така ли? — попита момичето в опит да не изглежда твърде изненадано.

— Да. Днес, Ела, много се гордея с теб. — После Мама повдигна вежда. — Каза, че обичаш да си измисляш разни истории повече, отколкото обичаш географията. Точно като баща си...

Една от любимите приказки на Ела, която Мама никога не разказваше пред други хора, приказка, която Ела слушаше още от съвсем малка. Знаеше я наизуст. Но все пак понякога след вечеря, когато чиниите бяха измити и Мама сядаше на дивана с подвити под себе си крака, Ела казваше:

— Мама, разкажи ми пак приказката за тюленовата кожа, за кожата на шелки.

Тогавя Мама накланяше глава, сякаш се вслушваше в нещо, а Ела знаеше, че тя пътува обратно в себе си, към Старата родина, чува как вълните нахлуват и се оттеглят от думите на Мадаар-Бозорг, докато разплита приказката на всички приказки.

После започваше:

— Имало едно време в земята на дългите горещи лета и кратките студени зими, където царевицата расте висока и златна, където портокалите светят като фенери в дърветата, а хлябът е най-сладкият и най-вкусният, който си опитвала, там живеел тъжен и самотен човек.

Този човек бил не просто малко тъжен и не просто малко самотен. Самотата в него била дълбока като кладенец, а когато се опитвал да се засмее, от устата му не излизал и звук, само ехото на тъмнината в него. Хората казвали, че му се било случило нещо ужасно, само че никой не знаел точно какво.

Някои опитали да налучкат, разбира се, типично за хората, но човекът се държал настрана в къщичката си в края на селото, загърнал се в самотата си като с дебело черно палто.

Както повечето мъже в селото, и той бил рибар. Излизал в морето всяка сутрин точно когато слънцето се показвало над хоризонта, и се прибирал всяка вечер точно по залез с тъжно лице и натезало сърце. Гледал как другите завързват лодките си, а жените, любимите и децата им стояли на пристанищната стена, усмихвали се и ги

викали по име, приветствали завръщането им. И така всеки ден тъгата му ставала по-мрачна и по-всеобхватна.

Скоро започнал да лови риба само нощем, за да не чувства пропастта между своя живот и живота на другите мъже, която му изглеждала широка и бездънна като самото море.

Една нощ, когато излязъл на риболов при пълнолуние, заобиколил опасните скали пред пристанището и пред очите му се разкрила невероятна гледка.

Отначало решил, че си въобразява, че това е блуждаещ огън, илюзия, която морските пръски и пропитата с лунна светлина мъгла са създали, за да се подиграят над самотното му сърце.

Отпуснал се на греблата, оставил лодката да доплава по-близо, още по-близо, докато се озовал опасно близо до цепнатина в скалите. Там се скрил и загледал. А гледката била наслада за уморените му очи.

На скалите имало три жени, голата им кожа била бяла като мляко на лунната светлина. Косите им били разпуснати по раменете и блещукали под звездите: едната — червенокоса, другата — чернокоса, третата — златокоса.

Като гледал как жените, вдигнали ръце към нощното небе, се полюшвали, танцували и пеели, мъжът усетил сърцето му да затраква в гърдите като ръждясал мотор. Доловил как чернотата в него започнала да се топи.

Женските гласове и смях достигали до него над водата, но най-ясно чувал гласа на червенокосата. Тя била най-младата и според него най-красивата от трите, гласът ѝ отеквал над водата, достигал го, потъвал в него и изпълвал мрака със светлина.

Почувствал как тъгата и самотата му се свличали от него като стара сбръчкана кожа.

Бързо и безшумно изтеглил лодката си до скалите и като се стараел да не се чуе плясък в плитчините, се

запромъквал лазешком до брега. Там видял друго странно нещо.

До ръба с водата лежала купчина празни тюленови кожи и той предположил, че те са на танцуващите жени.

Значи е вярно, казал си наум. Приказките на дядовците му все пак се оказали истина. Тези жени сигурно са шелки, хора тюлени — наполовина човеци, наполовина дух на тюлен. Ръката му затреперила над купчината кожи, дланта му била гореща, сякаш пламтяла.

Без да осъзнава напълно какво прави, бързо избрал най-красивата от кожата, която блещукала с нежните си червени косъмчета, навил я и я набутал под пуловера си, мека и топла на допир с кожата му.

После зачакал.

Чакал.

Когато луната тръгнала да залязва, жените прекъснали танца си и се спуснали една по една по скалите. Двете се мушнаха с лекота в тюленските си кожи, плъзнали се надолу и с плясък се скрили в морето.

Но разбира се, най-младата, червенокосата жена с коса до кръста и глас като нежна музика не могла никъде да намери кожата си. Търсела и викала:

— Къде е кожата ми, тюленовата ми кожа?

Но тя не се виждала никъде.

Тогава мъжът излязъл от скривалището си.

— Красавице — казал, — искам да ми станеш жена. До този миг бях най-тъжният и най-самотният човек на света, но песента ти прогони цялото ми нещастие.

По лицето на шелки пробягнало ужасено изражение. Изчервила се от срам и обгърнала с ръце тялото си, за да се скрие от погледа му.

— Не! — извикала. — Разбира се, че не мога да съм ти жена. Не съм от твоя вид. Аз съм от Другите, свещените, които живеят и пеят под вълните.

Но мъжът бил непреклонен. Притиснал кожата до гърдите си. След като най-сетне открил щастието, нямал намерение да го остави да му се изплъзне.

— Стани моя жена. Живей с мен, бъди моя съпруга и ти давам думата си, че след седем лета ще ти върна тюленовата кожа и тогава ще можеш да избереш дали да останеш, или да си отидеш — точно както искаш.

Дълга въздишка се откъснала от устните на младата шелки.

Отпуснала ръце. Дълго изучавала лицето на мъжа. Той виждал, че тя мисли — а може би, надявал се, била и малко любопитна какъв ли ще е животът сред хората.

Бавно, постепенно в крайчеца на устните ѝ изплувала усмивка, докато го разглеждала от глава до пети.

— Много добре, рибарю — казала. — Ще живея с теб седем лета. Но след това трябва да се върна в истинския си дом и да бъда със сестрите си.

Рибарят пренесъл младата жена тюлен в лодката си и загребал към селото. Въпреки че мрежите му били празни, сърцето му гордо биело в гърдите, защото знаел, че си е осигурил най-големия улов.

Месеци се изтърколили в селото. Царевицата на хълма растяла високо под горещото слънце, портокалите започнали да зреят, а на мъжа и жената тюлен им се родило дете — момченце. Майка му разказвала приказки точно както аз сега ти разказвам, *тезора*, приказки за таен свят под морето, където хората се хранят със светлината на слънцето и звездите и тъкат песни от океанските вълни.

Жената тюлен се опитала да е щастлива. Наистина се опитала. Кърпела мрежите на съпруга си, шепнела могъщи заклинания във възлите и уловът му винаги бил най-добрият в селото, и никога не си лягали гладни.

Но годините минавали, кожата на младата шелки започнала да повяхва, косата ѝ да пада на валма, закръглеността на бедрата и гърдите ѝ се топяла, вече не виждала много добре, докато готви, чисти и кърпи.

— Държа тюленовата ми кожа седем дълги години, вече е време да спазиш обещанието си и да ми я върнеш — казала на мъжа си. — Настъпва осмата есен.

— Жено, за глупак ли ме смяташ? — изсмял се съпругът ѝ. — Ако ти я върна, ще ме оставиш сам без жена.

И излязъл с твърда крачка в нощта, като затръшнал силно вратата.

Момченцето обичало майка си и много се бояло, че ще я изгуби в света под вълните, но в същото време не можело да гледа безмълвно как страда. Тази нощ насън чуло как вятърът и водата му шепнат.

Изскочило от леглото и изтичало в нощта, закатерило се през локвите и скалите. Когато стигнало до водата, погледнало към вълните и видяло голям вързоп, завързан непохватно с канап, изтърколил се от цепнатина в камъните. Взело го, притиснало го до гърдите си и ахнало — усетило как силната миризма на майка му се разлила в него като самото море.

Изтичало обратно в къщата и се втурнало през вратата, където го очаквала майка му. Тя го вдигнала на ръце и взела кожата.

— Мамо! — извикало то. — Не ме оставяй!

Но нещо по-старо от нея, нещо по-старо от скалите, по-старо дори от морето я зовяло.

С детето под ръка тя се запрепъвала към брега, там стъпила в тюленовата си кожа и я вдигнала около себе си. Усетила как силата ѝ вече се завръща. Гмурнала се дълбоко под водата, все още силно притиснала момчето към тялото си, а детето открило, че също може с лекота да диша под водата и да плува грациозно и плавно като тюлените.

Седем дни и седем нощи момчето живяло сред майчиния си народ шелки. Танцували и пеели в техния свят под вълните, пирували със звездна и слънчева светлина от блюда, изработени от раковини, пиели лунни отражения от перлени бокали.

Кожата на жената тюлен отново засияла, заблестяла по-ярко отпреди. Момченцето се смеело, виждало колко мека и пухкава става. Вече не можело да обхване с ръка китката на майка си.

Но на седмата нощ забелязало сълзи в майчините очи и разбрало, че е време да се завърне в горния свят.

— Мъничък, скъпоценен мой, някой ден, след много години, ще настане времето да дойдеш при нас — каза му майка му, докато го водела към брега и го оставила нежно да седне на скалите. — Но дотогава ще трябва да живееш в света на хората, на човешките същества, а аз никога няма да те изоставя.

И така годините минавали, момчето се превърнало в мъж, станало известен в селото поет, певец и разказвач на прекрасни приказки. Всяка вечер мрежите му били пълни с риба.

Хората говорили, че това е, защото като много малък оцелял, след като ужасна буря го завлякла на дъното на морето, и се научил да говори с духовете шелки.

Дори и днес можеш да го видиш, *тезора*, в лунна нощ, седнал на скалите, как говори тихичко с женски тюлен със сияйна сребриста кожа, който често излиза край брега.

После Мама изпускаше дълга въздишка и се настаняваше поудобно на възглавниците.

— Разбира се, мнозина се опитали да уловят тюлена, но никой не успял — казваше, протягаше дългите си крака и се прозяваше. — А сега, моя Ела-исима, е време за сън.

И Ела се хвърляше на врата на Мама, вдишваше аромата ѝ — на любимия френски парфюм на Фабия — ириси, лилии, сандалово дърво, на марсилския сапун, който продаваше в магазина, и на нещо друго, нейното собствено ухание, което бе невъзможно да се определи.

Дълго след като Мама я беше оставила, за да чете книгата си, да шие или да пише писма, Ела лежеше в леглото и си представяше, че се носи навътре в морето в лодка с неподвижни гребла, усеща бавното полюшване на вълните и гледа звездите.

7.

СИВА ПОЛА ОТ МОМИЧЕШКА УЧИЛИЩНА УНИФОРМА, СТАНДАРТЕН МОДЕЛ, СКЪСЕНА ПРИ ПОДГЪВА И СТЕСНЕНА ПО ШЕВОВЕТЕ. УЧИЛИЩНИ УНИФОРМИ „БРИГС“. 2010 Г.

Живееха в Йорк от два месеца. Ела тъкмо беше започнала да свиква с кратките студени дни, когато мъглата изпълзя от реката и се заотърква в тесните улички като огромна котка с влажна сива козина.

После внезапно в града нахлу мартенският вятър, реката се разпени с кафява пяна, хората се защураха по улиците, пазарските им торби се издуваха като платна, гълъбите пляскаха френетично с криле под стрехите. В Градините на музея изблици дъжд прогониха катеричките и подранилите туристи и заплющяха по първите лехи с лалета. Дори гаргойлите по катедралата сякаш се поснишиха на резбованите си плинтове, а каменните ангели се загърнаха по-плътно в своите ронещи се криле.

Мама не обичаше вятъра.

— Навява ми безпокойство — мърмореше и опипваше тънките ръкави на любимите си рокли. — Кога ще дойде пролетта?

— Не сваляй палтото, докато не дойде май — каза Грейси и потупа носа си с ръка в ръкавица.

— Май? — ахна Мама. — *Дио мио*. Дотогава всички ще сме изпозамръзнали.

Но Ела обичаше вятъра. Харесваше ѝ как плясва бузите ѝ и оплита косата ѝ, как ухае на неща, които се надигат и завързват. Обичаше да застава на брега на реката и да протяга широко ръце, като почти си представя, че може да лети.

— Носиш ли си шала? — попита Мама, когато Ела се върна от училище за пореден път с възпалено гърло. — Не, нали? Ушите ти са като ледени късове.

Този път дори прочутата гаргара с морска сол, лавандула и мед на Мадаар-Бозорг не успя да помогне. До вечерта Ела беше вдигнала температура. Тресеше я. Имаше чувството, че се носи под тавана и от треската очите ѝ ще изскочат. Беше толкова слаба, че не успя да се възпротиви на пластира с градински чай и розмарин на Мама.

Ела пискаше и хриптеше. Мама не ѝ обръщаше внимание и мажеше гърдите ѝ с решително изражение.

Момичето се предаде, изтощено, а Мама извади яйце от джоба си и разтърка цялото ѝ тяло. Това беше любимата ѝ техника. Ела знаеше, че след това яйцето ще се постави в камерата на хладилника до формата за лед и замръзналата бутилка водка.

— За да отнеме температурата — винаги казваше Мама.

Най-накрая, положила хладна и лека ръка на челото на дъщеря си, обяви:

— Трябва ни лекар. Отивам до съседите, ще питам Грейси на кого да се обадя.

Ела кимна, топлината се надигаше от стомаха ѝ и помиташе тялото ѝ в червена вълна.

Когато доктор Картър пристигна, изобщо не изглеждаше така, както тя си представяше лекарите. Като начало, изглеждаше много млад. Мама дръпна завесата, а той приклепна до леглото съвсем не по докторски. Отблизо лицето му беше гладко избръснато, с решителна брадичка и бляскави като на Били очи.

— Така, млада госпожице — каза той. — Какво сме сътворили?

— Може ли, сеньорита? — попита, преди да постави слушалката под нощницата ѝ, сякаш я канеше на един валс в спалнята. Никак не по докторски.

— Ангина — отсече. — Антибиотици. Боя се, че са необходими при този вид възпаление.

През мъглата на болката Ела видя как Мама приглажда роклята на ханша си, чу как предлага на доктора чаша кафе. Затвори очи.

Когато пак ги отвори, светещите стрелки на будилника с Бети Буп, една от най-дразнените находки на Мама от И Бей, сочеха половин час след полунощ. Чу стъпки по стълбите — Мама си

тананикаше нейната песничка тихо, под носа си. Пак затвори очи и усети на челото си хладна кърпа.

Малко след това чу звъntenето на чаши в кухненската мивка, после боси крака през коридора и шумоленето, докато Мама се събличаше в тъмното и се мушна в леглото си от другата страна на завесата.

— Мама... — опита се да прошепне, но устата ѝ не издаде никакъв звук и Ела се понесе сред рой пера.

* * *

Интересно, мислеше си Ела, как тялото ти може да прави едно — да маже препечена филийка с масло или да слуша как госпожа Косингтън обяснява, че земното ядро е от разтопена магма, а умът ти да е на свършено друго място.

В такъв момент пристигаха Сигналите, влиаха в главата ѝ като ято гневни птици, всички с червени клюнове и зелени крила, различни от всички други, които беше виждала — поне с обикновените си очи.

Какво имаше предвид с това, с обикновените си очи? Не знаеше точно. Просто нямаше представа откъде идват тези образи, нито как са влезли в съзнанието ѝ. Сякаш се притискаше към външната страна на тялото си и усещаше как въздухът по кожата ѝ започва да променя цвета и текстурата си.

Забеляза, че винаги се случва, преди нещо да се обърка или когато някой е ядосан или разстроен, или пък просто когато седеше сред голяма група хора — например на събрания.

Беше питала Мама за това само преди няколко дни — за странните вихрени цветове, за усещанията.

— Точно така — беше отвърнала майка ѝ съвсем прозаично. — Сигналите. Няма от какво да се боиш, Ела-исима. Понякога са много полезни.

Но Ела искаше да зададе още толкова много въпроси. Дали ще започнат да се появяват все по-често? И как се оказваше способна понякога да се настрои към мислите на хората? Това редно ли беше?

Но Мама напоследък беше все заета с някоя от клиентките си или с доктор Картър.

Беше забелязала, че Сигналите се появяват в частност около новата ѝ приятелка, Катрина Къшуърт. Защото, ти да видиш, ето я и Голямата Новина. Ела най-сетне си намери нова приятелка — точно така, момиче!

Катрина Къшуърт беше русокоса, с едно синьо и едно кафяво око. И именно тя казваше „ти да видиш“. Разправяше на всички, че с Ела са Неразделни. Тази дума използва пред майка си, госпожа Джийн Къшуърт, Много Важна Персона в този град.

Високомерна дърта крава, каза Били, заедно с надутата си дъщеря.

Когато Били ги беше приближил на площадката днес, Катрина въздъхна шумно и каза:

— Този Били си мисли, че те притежава като пликче с топчета за игра или книга от библиотеката. Виж го как се лигави по теб, какъв малоумник!

Беше казала и още нещо:

— Не може да те пъкне в джоба си като спечелено жетонче, нали се сещаш. А и всички казват, че с него има само Неприятности.

Когато Катрина произнесеше нещо, то сякаш винаги започваше с Главна Буква.

Катрина Къшуърт живееше край Хълма, в една от най-големите къщи в града. Излизаш от разкривените редици улички в центъра, минаваш покрай килнати магазинчета и кафенета, покрай ниски дребни сгради с колони, които Ела добре познаваше, после през моста Лендъл Бридж и нагоре, много нагоре, покрай гарата към хиподрума. Там, където небето се разтваряше, къщите се променяха в редици от просторни къщи в стил „крал Джордж“, долепени една до друга, с големи прозорци и лъскави черни парапети или елегантни вили с щукатури, отпред с каменни стъпала. А къщата на Катрина беше една от най-големите и най-пищните.

Градината ѝ беше колкото парк. Там растяха огромни кестенови дървета, имаше люлки и катерушки. Имаше и смешна градинска къщичка — Катрина я наричаше лятната къща — където си правеха пикници със сандвичи с изрязана коричка, бисквити, кексчета и стъклени бутилки кока-кола със запотени стени, които прислужницата Леонора им приготвяше в специална кошница.

— Тя не е прислужница — каза Катрина. — Леле, от твоята уста звучи толкова средновековно! Тя си е просто Леонора, познавам я от съвсем малка, беше ми бавачка.

Но там работеше и Милтън, мъж с намръщена физиономия, който взе Катрина и майка ѝ в голямо сребристо беемве и живееше в апартамент над гаража. Носеше специална фуражка с герб и мъкнеше покупките на госпожа Къшуърт.

— А тя умее да пазарува, да знаеш — казваше Катрина.

* * *

— Пссссст...

Звукът беше като запалване на малък фишек.

— Хей, Ела! Освен че си тъпа, си и глуха, а? Опитвам се да говоря с теб!

Тайното съобщение се приземи на чина пред нея — листче, откъснато от тетрадка и прегънато няколко пъти до размера на ледено зърно от градушка. Ела пусна листчето в скута си, разгъна го с една ръка под чина и бързо го погледна.

Почеркът беше дребен и закръглен, буквите бяха вдълбани в хартията, сякаш пищецията ги беше редил с бавен, решителен натиск:

„Днес след училище. Чакай ме пред момичешките съблекални“.

Ела усети как космите на тила ѝ, където косата ѝ бе хваната на стегната опашка, се наелектризират. Впи нокти в дланите си и опита да улови погледа на Били.

Усмиввай се. Гледай ги право в очите.

Но когато хвърли поглед през дясното си рамо, лицето на Катрина грееше в толкова широка усмивка, веждите ѝ бяха повдигнати с такова очакване, че Ела не се сдържа и устните ѝ също се извиха в усмивка. Така уговорката беше потвърдена. Освен това, помисли си

Ела, можеше да се откаже от всякакви идеи да се държи настрана. За всички бе ясно, че Катрина Къшуърт не действа така.

Но беше и любопитна. Какво беше накарало Катрина — или Кат, както предпочиташе да се нарича, „Защото Катрина звучи толкова, как да кажа, сякаш си глътнал бастун, не смяташ ли?“ — какво я беше накарало да направи първата крачка? Обикаляше бавно около Ела още от пристигането ѝ почти по котешки, като се замислиш. Като шарената котка, която Ела наблюдаваше от магазина как дебне в двора и обгражда плячката си. Катрина я душеше, наблюдаваше и чакаше да види какво ще направи.

В три и половина тя вече чакаше, отпуснала се до стената край вратата на момичешката съблекалня, с нацупени устни, левият ѝ крак в изискана лачена обувка се мърдаше нагоре-надолу по гърба на десния.

Когато Ела се зададе по коридора, Катрина се прозя и протегна ръце и крака с театрално отегчена физиономия.

— Е, готова ли си?

Чакаше, но всъщност не чакаше.

— Днес сме без Били? — Катрина се престори, че се нацупва.

Ела поклати глава.

— Имам право на приятелки, Били — беше му казала следобеда. — Може да е приятно. Искам да върша и момичешки неща.

— Добре — съгласи се той, — но точно Катрина Къшуърт?

Направи физиономия и заситни в обратна посока, размахал ръце, със събрани колене и вирнал задник под комичен ъгъл, сякаш беше с твърде тясната и твърде къса пола на Катрина и с обувките ѝ с несъвсем-позволен-в-училище токчета.

Ела знаеше, че го е засегнала.

— Сещаш се къде живея, нали? — приказваше Катрина. — Ще ни отнеме десет минути повече дотам днес. Не съм с колата, защото мама излезе. Както обикновено.

— Няма проблем. Обичам да вървя.

Ела подритна камъче по паважа. Тайничко изпита облекчение. Идеята да седи на задната седалка на колата, докато странният мъж шофира, ѝ се струваше леко зловеща. Заваля дъжд и капките оставяха петна по обувките и ръкава на палтото ѝ.

Докато се изкачваха по хълма, хвърляше тайни погледни към пиана и кукленски къщи, изкусно рамкирани от големи елегантни

прозорци. Възхищаваше се на идеално оформените живи плетове, на цинковите спираловидни тръби за увивни растения и на огромните чукала от ковано желязо по вратите.

След това завиха по чакълеста алея, от двете ѝ страни високи дървета образуваха нещо като влажен зелен тунел. Между листата, от които се стичаха дъждовни капки, се появи къща, бяла къща, подобна на сватбена торта с редове прозорци, накацали по стените ѝ като желирани ромбчета, и колони от фондан край предната врата.

Катрина се навъси.

— Дом, скъп дом.

Ела спря в огромното фоайе и се огледа. Беше красиво. Искаше да прокара ръка по гипсовите орнаменти, които усукваха покрай стените цветя и лози, или да пристъпи между цветните петна — рубинено, изумрудено и сапфирено — които светлината рисуваше по лъснатия под през стъклописите от площадката на стълбището по-нагоре.

Но тогава се спря. Почувства съвсем слабо нещо студено да преминава през нея, лепкаво неприятно чувство, заради което се загърна по-добре в палтото си.

Нещо на ръба на сетивата ѝ завибрира отначало леко, после все по-силно. Сини и червени завъртулки. Силно нащърбени бели черти. Сигналите. Примигна яростно в опит да ги прогони.

После се обърна и се усмихна на Катрина.

— Прекрасна къща — каза.

* * *

— Е, как беше горе, в Голямата Къща? — попита Били, докато лежаха проснати на килима в хола, уж пишейки домашното по математика.

Ела се сети за стаята на Катрина, за куклите, подредени грижливо на леглото, за кукленската къща — точно копие на къщата, в която се намираще, чак до чукалото на вратата с формата на лъвска глава, прозорците от цветно стъкло, витите стълби и мебелите във всички стаи.

Опита се да се сдържи и да не зяпа огромното легло с четири колони в центъра на огромен розов килим, окичено с тюлени розови завеси и лампички, прилежащата баня с огледални стени и редички луксозни шишенца и бурканчета, както и купчини меки сгънати бели кърпи.

През цялото време усещаше как Катрина я гледа и следи реакциите ѝ.

После се сети за Леонора, която им донесе чай на два малки подноса, как седнаха и ядоха в кресла, тапицирани с розова кожа в тон със стаята, която Катрина нарече „стая за игра“. Тя също беше нейна. Имаше идеално подредено бюро, огромен плосък компютърен монитор и студийни снимки в естествен ръст на Катрина по стените, леко замъглени на яркочерен фон. Кутии с компютърни игри и дивидита бяха прилежно натрупани по рафтовете, а купчина списания лежах на върху розовата плексигласова масичка за кафе.

Сети се колко голяма и пълна с проскърцвания и ехо ѝ се стори къщата, как нямаше кой да ги попита как е минал денят им и какви домашни имат, само Леонора се скриваше в сенките, тътрейки се с оцапаните си пантофи.

— Там е много, много голямо — каза. — И скъпо — навсякъде има какви ли не неща, на места е розово... наистина розово...

Гледаше как Били приема тази информация с отегчено завъртане на очи.

— И е някак си... тъжно. Въпреки цялото розово. Разбираш ли, нямаш усещането, че там е весело. Ако изобщо звучи логично...

— Майка ми веднъж влезе там — каза Били. — За някакво градинско парти. Нямаше право да влиза вътре. Само до коридора и кухнята. Работеше нещо като сервитьорка, носеше много тъпа униформа, мен ако питаш, поднасяше от онези дребни хапки на поднос и чаши с шампанско. Но надникнала през прозореца и каза почти същото... Каза, че е много, много голяма къща...

Били поклати глава, сякаш се опитваше да освободи достатъчно място в мозъка си, за да обхване представата за такава къща.

— Но не съм изненадан, че е тъжно — добави, почесвайки се по главата. — След смъртта на момчето и така нататък.

— Какво момче?

— О, още ли не ти е казала? Предполагам, че не ѝ се говори за това. Брат ѝ. По-големият ѝ брат.

— Какво е станало?

— Някаква ужасна болест. Нещо с бърбреците. Учеше в нашето училище. Беше ужасно. Към края целият пожълтя...

Били отмести поглед към ъгъла на стаята, сякаш си спомняше.

— После внезапно почина. Край. Ей така. Горкото момче. Оттогава минаха четири-пет години. Беше по-голям от нас. Катрина още беше в началните класове.

После се извърна към нея с пакостлива усмивка.

— Онази къща сигурно е пълна с призраци... Все пак, ако Катрина ми беше сестра, определено щях да се върна да я преследвам.

Метна се към Ела, притисна ръцете ѝ към пода, загъделичка я под ребрата, доближи лице до нейното и започна да надава призрачни звуци.

— Престани, глупчо! — тя измъкна ръка и го плесна, без да може да сдържи смеха си.

8.

СИНЯ КОПРИНЕНА РОКЛЯ С ТЮЛЕНА ФУСТА. ОКОЛО 1950 Г. ПРЕКРАСЕН ДЕТАЙЛ НА ДЕКОЛТЕТО. МОЖЕ ДА СЕ ПРЕПРАВИ ЗА РАЗМЕР 38–40.

Ела издърпа кадифената завеса пред тялото си, за да не се налага да го гледа. Мразеше да се гледа в огледалото. Мразеше как се чувства, как коремът ѝ опираше колана на полата, как меката плът на бедрата ѝ се търкаше, когато вървеше.

Катрина харесваше американските филми с розови обложки, целите на сърчица, филми, в които момичетата носеха пухкави кученца в ръчните си чанти и бяха с идеално оскубани вежди. Искаше да изглежда като Рийз Уидърспун в „Професия блондинка“ и като момичетата от калифорнийските сапунени опери, които караха кабриолети и премятаха коса през рамо.

Ела беше израснала с винтидж колекцията на Мама — филмите на Одри Хепбърн, Мерилин в „Някои го предпочитат горещо“, Анита Екберг, плискаща се във фонтана Треви, София Лорен.

Но когато се погледнеше в огледалото, не виждаше как би могла да изглежда така. Като начало — косата ѝ. Дълга, тъмна и гъста, винаги се изплъзваше от каквато и да било прическа. Когато я сресваше, щръкваше от главата ѝ като тъмен облак, който сякаш пукаше от статично електричество.

Ела направи гримаса срещу изражението си в огледалото. Беше нелепо, че толкова се занимаваше. Били щеше да ѝ се присмива, ако можеше да я види.

Направо си го представи.

— Тази Катрина ще те побърка — щеше да изсумти.

Но тя усети как паниката се надига в нея, сякаш не се побираше в кожата си, сякаш дрехите ѝ не можеха да я удържат. Вече почти не

можеше да залюлее крака под кухненската маса.

— Вашата Ела става чудесна млада дама — беше дочула думите на госпожа Стъбс, собственичката на магазина за обувки на ъгъла, когато дойде да вземе нова рокля за дъщеря си. — Нашата Елизабет просто не расте. Опитвам се да я тъпча с храна, но е само кожа и кости.

Ела се закле тайничко да яде още по-малко. Не понасяше, че вече е по-висока дори от Мама. Помисли си, че сигурно така се е чувствала Алиса, когато изяла онзи сладкиш и тялото ѝ пораснало толкова голямо, че опряло в стените на къщата и трябвало да подаде лакътя си през прозореца на спалнята, а крака — през вратата на първия етаж.

Трудно беше да не привличаш внимание към себе си, когато усещаш как очите на момчетата прогарят дупки в тялото ти, докато вървиш по коридора в училище. Двойно по-трудно беше да се впишеш в обстановката, когато се чувстваш толкова различно и отвън, и отвътре.

— Ти цъфтиш, *тезора*, превръщаш се в прекрасна, добре оформена девойка — усмихваше се Мама.

Но Ела искаше по-малко, не повече. Понякога ѝ се щеше напълно да изчезне.

Дори Били беше започнал да се държи различно в нейно присъствие. След училище, когато успяваше да се измъкне от Катрина, слизаха да се разходят покрай реката. Ела обичаше да лежи по гръб в топлата трева, да гледа как косовите си вият гнезда, да следи облаците по небето и да усеща лекото боцкане на новите тревички.

Беше се случило вече веднъж-дваж. Обръщаше се да каже нещо на Били и погледът му трепваше виновно към лицето ѝ — тя бързо осъзна, че дотогава беше гледал към трите горни копчета на блузата ѝ. Наблюдаваше как преbledнява и не смее да я погледне в очите. Отвърщаше поглед и заскубваше глухарчетата, ядосан на себе си.

Минаваха дни, преди да успее да отърси неловкото чувство след такъв момент — сякаш Били внезапно се беше превърнал в непознат.

Катрина ѝ даде страница, откъсната от списание „Миз“. Измъкна я от училищната раница и наблюдаваше как Ела я изследва внимателно.

ЗАКУСКА:

Омлет от два белтъка.
Чаша чай без мляко.

Обяд:

Консерва риба тон.
Ябълка.
Чаша гореща вода с 1/2 ч.л. ябълков оцет.

Вечеря:

Малко парче риба или пилешки гърди.
Задушени зеленчуци на пара.
Половин грейпфрут.
Чаша гореща вода с 1/2 ч.л. ябълков оцет.

Очите на Ела с ужас се стрелкаха по страницата — сети се за маслото по златистите препечени филийки и пастата на Мама със зехтин, розмарин и чесън. Може би затова не спираше да расте. Явно другите хора не се хранеха по този начин. Мама пак всичко беше объркала.

— Това ли закусваш ти? — обърна се към Кристина. — Това с омлета от белтъци?

— Да, бе. Как пък не — засмя се момичето. — Пържени филийки и мармалад. Две парчета. Но пък не аз все се оплаквам от теглото си, нали?

Вярно беше. Катрина нямаше нужда да се оплаква. Колкото бързо Ела трупаше нова мека плът, толкова бързо другото момиче се издължаваше и придобиваше плавни извивки. Сякаш тялото ѝ, което някои — определено не и Ела — преди описваха като леко пухкаво, се измъкваше от предпубертетния си пашкул. Краката ѝ бяха дълги и съвършени. Ръцете ѝ бяха стегнати и добре оформени, а не се тресяха, когато ги вдигнеше нагоре. Тя самата явно беше доволна от метаморфозата и често с удоволствие прокарваше пръст по ластика на училищната си пола, за да чуе задоволителното плясване, или обясняваше на висок глас на Ела, след като се беше уверила, че всички наоколо ще я чуят, как се обзалага, че Еди Дикинсън или Дийн Силвър ей там могат с една ръка да обхванат цялата ѝ талия.

А разбира се, Еди, Дийн или някое друго момче с удоволствие бяха готови да проверят, но Катрина ги отпъждаше, възмутена как може да си помислят, че говори сериозно. Не би допуснала потните им лапи и на половин километър от себе си.

Сега гледаше Ела изпод дългите си мигли, гримирани със спирала. Винаги идваше със спирала за мигли на училище, въпреки че беше забранено.

— Какво има, сладкишче? И без друго няма дълго да си на диета.

— Как така?

— Прекалено дълбоко е заложено в природата ви, нали? На вас, италианците. Толкова много храна. Просто не можете да се сдържите.

Завъртя се да си върви и през рамо метна убийствената си реплика:

— А и Бил все пак винаги ще си пада по теб.

* * *

Сега Ела стоеше в тапицираната с кадифе пробна, облечена в рокля от синя коприна, с коланче с тока на кръста и бухнали поли. Фустата беше от твърд тюл и шумолеше при всяко движение.

— Синьо като метличина, *тезора*. Подчертава очите ти — каза Мама.

Ела сбърчи нос и заоправя деколтето на роклята.

— Просто е прекалено... Ох, прекалено нещо си. Не може ли да облека черната?

Мама въздъхна.

— Може да облечеш каквото искаш. Само реших, че ще пожелаеш нещо различно, нещо цветно...

— Мамо, на мен дори не ми се ходи на този купон... Знаеш, че мразя такива неща...

Мама се намръщи.

— Не разбирам. Мислех, че тази Катрина ти е приятелка. Но пък с Били никога не казвате нищо хубаво за нея...

— Знам — въздъхна Ела. — Били изобщо не я харесва. Но на мен май ми е малко жал за нея. Държи се много различно, когато сме сами. Говори ми за разни неща. Доверява ми се. Има нужда да говори с

някого. Стои си в голямата къща съвсем сама през повечето време, само с онази стара прислужница, която си мърмори под нос. А и мисля, че дори има призрак...

Мама присви очи.

— Как така призрак?

— О, не знам. Вероятно нищо. Само когато вляза в къщата, изпитвам някакво странно чувство на притеснение.

Момичето отново задърпа деколтето и намести токата на полата, без да обръща внимание, че майка ѝ се е намръщила.

— Тя всъщност не е толкова лоша, мамо. Никое от другите момичета дори не разговаря с мен.

— Може би защото си приятелка с Катрина?

Мама пхна главичката на карфица между устните си и вдигна вежда към огледалото.

Истината беше, че Ела всъщност не знаеше дали е приятелка на Катрина. Тя понякога много ѝ досаждаше.

— Като проклет обрив е — каза Били, но според нея най-точният начин да се опише вниманието на Катрина, когато хващаше Ела под ръка или я подканваше да се възхити на новата току-що купена тениска, или да чуе последните клюки, беше сравнението с екзотично увивно растение, бръшлян или лоза, което протяга силни ластари към всяка налична пукнатина. Постоянно търсеше за какво да се захване и колкото и здрав и твърд да си, тя винаги намираще цепнатина.

Заставаше в двора, на игралната площадка, сочеше и шепнеше силно, прикрила уста с ръка, за другите момичета, докато тилът и ушите на Ела не пламваха от срам.

— Онази ей там, Линди Катрайт, баща ѝ избяга с момиче, което е само пет години по-голямо от нас. — Намигаше и смущкваше Ела в ребрата. — Явно използвачка. Поне така казват всички... Не виждам какво друго намира в стария негодник. Глупакът е той.

После сочеше друго момиче.

— Виждаш ли Дебелата Барбара ей там... Добре, добре. Недей с тази шокирана физиономия. Дори братята ѝ ѝ викат така... Голямата Бабс. Майка ѝ го прави с пощальона. Представяш ли си, ама че оригиналност! С пощальона!

Силният ѝ смях отекваше из целия двор.

Горещата вълна се надигаше по врата на Ела към косата ѝ, а Катрина добави:

— Е, какво? Само ти не знаеш. Просто те осведомявам...

Ела впиваше нокти в изпотените си длани и си даваше сметка, че това може и да беше вярно, че приятелката ѝ я открехваше за тайните, които никой друг не би си направил труда да ѝ каже. Не ѝ допадаше клюкарската натура на Катрина, но си казваше, че може би тя не мисли нищо лошо. Може би просто се опитваше да я приобщи.

Друг път Ела не я виждаше по цели дни. Винаги изпитваше облекчение, когато можеше да се измъкне през училищната порта и да се присъедини към шляещия се Били.

— Щастливият ми ден, а? — казваше единствено той.

Сега пак се навъси и момичето в огледалото ѝ се навъси в отговор.

— Мамо, съжалявам, не мога да отида облечена така. Приличам на експлозия в тюлена фабрика. Това не е моят стил. Ще отида с черната. Харесвам я. Тя е по... — Ела затърси подходящата дума.

— Скучна? Предсказуема? — предложи Мама с дяволито пламъче в очите.

— Прилична, мамо. Това щях да кажа. Прилична. Може би аз съм скучна. Може би всъщност обичам да не ме забелязват. Не може всички да сме като теб...

— Ела, само те закачах. Нямах предвид... Аз просто... Просто този цвят ти стои толкова хубаво... — Мама замълча. Изглеждаше съкрушена.

— Виж, няма значение, мамо. Моля те. Да я оставим. Черната е идеална. Наистина. Много ми харесва така...

Ела вече събличаше роклята и навличаше дънките си. Мама тъжно поклати глава и изтръска синята коприна като листенцата на огромно омачкано цвете.

Момичето усети промъкващата се вина. Като отхвърли опита на Мама да я облече, сякаш отхвърли част от самата Мама. Постави длан върху ръката ѝ.

— Но благодаря, мамо — каза и погали ръкава ѝ, който днес беше зелен, обсипан с мънички розови точки. — И моля те, трябва да престанеш да се тревожиш за мен.

Китката на Мама под тънката коприна изглеждаше деликатна, почти крехка. Усмихна се уморено на Ела и изведнъж сякаш цялата ѝ руменина и енергия се изпариха.

Внезапен импулс завладя момичето. Вдигна чифт сандали с платформи от поставката им — каишките им бяха украсени с огромни жълти и розови сатенени рози, корковата подметка стоеше леко грубо. Бяха ѝ твърде големи, но все пак ги обу и нави крачолите на дънките си.

— Какво ще кажеш за тези? — обърна се към Мама. — Така става ли?

Мама се престори, че я оглежда внимателно, наклонила леко глава, после грабна шепа лъскави гривни и ги наниза на ръката на дъщеря си. От кошница на една от страничните маси измъкна червена роза от кадифе и я втъкна в косите ѝ.

Ела се изправи на клатушкащите се обувки и се завъртя. Още и още, въртеше се в кръг на място все по-бързо и по-бързо. Косата ѝ я шибаше през лицето.

— Хайде, мамо, ела и ти!

— Ти си луда! — засмя се Мама, но започна да пляска с ръце и да тропва с крак като танцьорка на фламенко.

В полумрака, зад спуснатите кепенци на магазина, Ела и Мама се въртяха заедно и докато се движеше все по-бързо, момичето за пръв път започна да усеща, че усуква спиралата на собствената си история, разпръсква наоколо собствените си цветове.

Смехът на Мама се носеше, плуваше в пространството около тях. Усещаше Сигналите ѝ като шеметни панделки в оранжево, жълто и синьо като метличина.

И за миг Ела забрави да мисли за закръгления си ханш, за извивката на стомаха си. Сякаш се превръщаше в друго тяло, в нещо различно, в нова възможност за себе си. Почувства как всички тревоги, всички стари истории се оттичат от нея в поток думи. За миг сякаш двете с Мама бяха толкова големи, че можеха да завъртят цял нов свят.

* * *

Фабия откри, че копнее за човек, с когото да си говори. Понякога водеше разговори с Енцо в главата си. Питаше се какво би направил или казал той, ако беше с нея сега, за това странно и красиво дете, което бяха създали заедно.

Мадаар-Бозорг също. Искаше ѝ се да може просто да ѝ се обади. Понякога дори вдигаше телефона и набираше първите цифри на кода. Но знаеше, че е безнадеждно. Възрастната жена все повече оглушаваше през последните години, но отказваше да се поддаде на — според нея — унижението от слуховото апаратче.

— Защо да нося толкова грозно нещо? — беше писала в последното си писмо в отговор на грижливо изложените аргументи на Фабия. — И без друго тук няма хора, които да си струва да се слушат.

— Говори по-високо, скъпа! — беше изкрещяла, когато Фабия ѝ се обади за рождения ден миналата година. — Не произнасяш правилно думите. Забравила си да говориш собствения си език!

Фабия знаеше, че Мадаар-Бозорг стои, полузакрила слушалката с ръка. Представи си я — дребна крехка фигурка, застанала в коридора на апартамента на деветия етаж, косата ѝ все така внимателно сресвана всяка сутрин и хваната в кок на тила, наниз перли, увит стегнато около шията ѝ, а отвън, зад прозорците на балкона, звуците на новия град се надигат и блъскат един в друг.

Сякаш с всяка изминала година Мадаар-Бозорг ѝ се изплъзваше, писмата пристигаха все по-нередовно, изписани с трудно четим почерк, а телефонните обаждания, през които Фабия чуваше собствения си глас, отскачаха, прекосили половината земно кълбо, отекваха в телефонната линия и оставаха нечути.

Това бе нейният избор, разбира се, изборът на изгнанието, последствията от решение, което бе взела преди толкова години. Можеше да вини единствено себе си. Беше избрала друг живот, на друг континент. Беше оставила Мадаар-Бозорг с проста целувка и прощално махване с ръка. Толкова бързаше. Когато беше млада, всичко беше много просто. Продължавай напред.

По онова време нейната страна, Старата родина, изглеждаше твърде реална, твърде ограничаваща, а останалият свят беше размит, неясен като широкия синьо-зелен океан. Беше се вторачила в хоризонта и усещаше как вълните му я изхвърлят напред, посрещаше я поток хладен, чист въздух. Този поток беше прогресът, казваше си. Тя

беше част от историята. Щеше да яхне вихъра му, да го последва — далеч, далеч, докдето можеше да стигне.

А сега не отговаряше пред никого. Никой мъж не можеше да ѝ каже какво да прави. Беше се преобразявала пак и пак, обърнала гръб на миналото, окончателно приела името, езика и традициите на европейския си съпруг. Вече за всички беше италианка. Свещите, които се палят в неделя за мъртвите предци, изразите, кафето, приготвяно по определен начин, рецептите на Енцо за риба и паста, шегите, галените имена, които стигаха дори до това, с което бе научила дъщеря си да я нарича: Мама. Мама-исима.

Сякаш вече не притежаваше история, малкото останали връзки с миналото се разпадаха толкова бързо, колкото нечетливия почерк на стара жена.

Затова не можеше да се заоплаква след толкова години, че наоколо няма кой да я разбере. Не, този начин на мислене показваше слабост, а тя презираше такива слабости.

Освен това не беше съвсем сама. Край нея беше Дейвид, разбира се, чувствителен, добър човек. Голяма изненада, че го откри, помисли си Фабия, точно когато беше решила повече да не разкрива сърцето си. Все още не беше сигурна, разбира се. Беше твърде рано.

Като начало, не беше неин тип. Не съвсем. Винаги беше харесвала мъже с тъмна коса и тъмни очи. Мъже като Енцо. Не беше сигурна как да се държи край този рус английски джентълмен със странни обноски, който винаги се държеше толкова внимателно, сякаш тя беше от порцелан и имаше опасност всеки миг да се счупи в ръцете му.

Можеше да разговаря с него и усещането беше приятно, облекчение след толкова години самота. Но той беше мъж, а това означаваше, че ако му довери притесненията си, той щеше да предложи решения, да опита да оправи нещата. А Фабия дори не знаеше има ли решение, или нещо, което да се оправя.

Това, че Ела не общува с никого. Не излиза, освен с Били. Настояването ѝ непрекъснато да носи черни дрехи. Дънки, черен пуловер, черна тениска. Онази обикновена черна коктейлна рокля. С красива кройка, разбира се. Шик по свой начин, но толкова тържествена, толкова строга. Това я притесняваше.

От всички цветове и десени в магазина Ела винаги избираше най-простите неща. Мръщеше се на предложенията на Фабия за бижута и аксесоари. Онзи ден тя ѝ беше подала брошка с едри перли и диаманти.

— Като Коко Шанел — беше предложила. — Тре шик. Не твърде много. Просто нещо мъничко за цялото това черно. Да го освежи.

Ела беше въздъхнала:

— Така ми харесва, мамо.

И прекарваше толкова много време сама в стаята си. Беше ли нормално? Казваше, че учи. Но това едва ли беше за тревога. Другите майки, които идваха в магазина, ѝ разказваха как се налага да подкупват децата си, за да вършат къщна работа. Въпреки новия тъмен облак, който явно се беше лепнал за Ела, и усамотението, което винаги бе предпочитала, Фабия не можеше да каже, че дъщеря ѝ някога е била нещо друго, освен добро и съвестно момиче. Защо тогава изобщо се тревожеше?

А може би, помисли си Фабия — и тази мисъл беше като фар, прорязал мъглата в съзнанието ѝ — Ела беше достатъчно умна, за да постигне нещо в живота си в този нов свят. Все пак това беше нейната страна, нейното наследство. Принадлежеше ѝ по начин, по който никога нямаше да принадлежи на Фабия. Може би един ден Ела ще стане добра адвокатка или лекарка. Доктор Морено. Харесваше ѝ как звучи. На Енцо щеше да му хареса. Може би Дейвид ще ѝ помогне да се случи.

Тогава сърцето на Фабия се поуспокои, дишането ѝ стана по-дълбоко и равномерно. Да, нейната Ела беше умна и трудолюбива. Не като някои от другите младежи, които си пилееха времето, вдигаха шум по улицата и се мотаеха. А тя като нейна майка щеше да насърчава този усилен труд. Щеше да престане да се измъчва непрекъснато. Щеше да е силна, здрава като стомана, за да има Ела всичко, от което се нуждае, за да върви без проблеми през този свят. Щеше да работи още повече и всяка седмица да заделя малко пари за бъдещето на дъщеря си.

Тогава го чу. Едва доловимо раздвижване във въздуха. Изпукване под пръстите ѝ.

Винаги има друг начин — прошепнаха гласовете.

Не, каза си наум. Дори може и да го беше изрекла на глас. Не, категорично не. Не това. Без заклинания, отвари и дарове за мъртвите. Определено без призоваване на духове. Тези глупости от Стария свят. Беше ги загърбила отдавна. Е, като изключим само няколко стари навика. Но те не се брояха. Не съвсем.

Махайте се, изсъска тихичко. Оставете ме на мира.

Звънчето на вратата издрънча и пръсна Сигналите из стаята.

Фабия пусна копrienения плат в скута си и посрещна широката усмивка на Дейвид. Той носеше книжен плик.

— Кроасани. Истински френски и са още топли. Има ли някакъв шанс за кафе?

Тя вече беше до него, докосна лицето му с ръка, придърпа го към себе си, за да го целуне.

Той миришеше на сапун и афтършейв, както и много слабо на хирургически дезинфектант. Тя си пое дълбоко въздух.

9.

ГРИВНА ВЪВ ФОРМАТА НА ЗМИЯ. БЯЛО ЗЛАТО С ЧЕРВЕНИ КРИСТАЛНИ ОЧИ. ВИНТИДЖ „ШАНЕЛ“ С ОРИГИНАЛНА КУТИЙКА, 1956 Г.

— Какво ще кажеш да излезем на малка екскурзия в неделя? С Дейвид. Предложи да ни закара до морето...

Мама хапеше устната си. Ела знаеше, че всяка подробност от отговора ѝ се следи напрегнато. Постара се да изглежда заинтригувана — дори ентузиазизирана — но устните ѝ не се огъваха в усмивка, сякаш бяха от гума.

През последните няколко седмици свикна звънчето над вратата да дрънчи в съня ѝ. Нощ след нощ го дочуваше, но на сутринта никога не беше сигурна дали не ѝ се е сторило.

Преди няколко вечери сънуваше, че се носи по гръб по реката с коса, разпусната по вълните, гледа как звездите падат от небето и пикират като сребърни птици в черната вода. Гледаше как шпилове и каменни кулички преминават отстрани, усещаше как клоните на дърветата се спускат и докосват лицето ѝ.

Тогава от единия бряг долетя звън на камбанка и разби гладката повърхност на хиляди трепкащи фрагменти. Звънът идваше от приближаващо увеселително корабче, камбанката се люшкеше и дрънчеше в мрака, водата се движеше стремително под нея и срещу нея на шумни вълни. Тя изви ръка в туфа водорасли и опита да се задържи — при преминаването си корабчето разпращаше силни вълни, които можеше да я пометат.

— Мама — прошепна тя. — Мама...

Виждаше я на палубата, облегнала се на парапета в сребристия си тоалет в стил „Марлене Дитрих“ — рокля с гол гръб чак до ханша

й. Ръката на доктор Картър почиваше на раменете й. От чашата в ръката й се отразяваха подскачащи и трепкащи светлини.

Ела извика отново, но Мама не я чуваше. Вместо това звънкият й смях се понесе над водата, доктор Картър я притисна към себе си и лицето й се обърна към неговото. Проблесна неоновата светлина и угасна, обливайки за миг лицата им със синьо и златно.

Реката течеше край нея и около нея и тя усети как зъбите й затракаха.

Когато се събуди, Мама пееше в кухнята, полюшваше се и навеждаше напред-назад под звуците на песента по радиостанция „Радио Ту“. Ела я загледа от прага.

— *When the moon hits your eye like a big pizza pie, that's amore... When the world seems to shine like you've had too much wine, that's amore...*^[1]

Когато луната изплува пред погледа ти като огромна пица, това е amore... Когато светът блести, сякаш твърде много вино си пил, това е amore. Когато танцуваш по улицата така, сякаш по облаци стъпват твоите крака, значи си влюбен... Когато крачиш като насън, ала знаеш, че не сънуваш, синьоре... Скуза ме, но разбери, в Неапол, в стария Наполи това е АМОРЕ!

Размаха тържествено дървената лъжица и се опита да увлече Ела във веселата мелодия на припева:

— *When you dance down the street with a cloud at your feet, you're in lu-uurve... When you walk down in a dream but you know you're not dreaming, signore...*

После си затакува с лъжицата по бедрото, затанцува около кухненската маса, грабна ръката на Ела и се опита да я завърти в танц.

— *Scuzza me, but you see, back in old Napoli, that's A-MORE!*

Ела пробва да се присъедини, но ръцете и краката й бяха като вдървени. Споменът за съня все още тегнеше в душата й, стръковете водорасли, студената вода.

Затова си дръпна един стол и си сипа кафе от кафеника.

— Значи, доктор Картър ти е... — думата я препъна — гаджето ти, така ли, мамо?

Думата беше като камък в устата й, но Мама само се усмихна и трапчинката на лявата й буза стана по-голяма.

— Да, *тезора*. Дейвид е мой приятел. Много добър приятел. Гадже, ако предпочиташ да го наричаш така... Но...

Усмивката ѝ рязко изчезна. Ханшът ѝ вече не се поклащаше, ръцете ѝ се отпуснаха и тя замря напред стаята, вторачила се в Ела с големите си зелени очи, сякаш току-що я беше осенила някаква мисъл.

— Виж, Ела, трябва винаги да помниш едно нещо — каза с вече много сериозно изражение. — И то е, че аз винаги, винаги ще обичам баща ти.

Ела я гледаше как се отнася, как погледът ѝ се понася някъде надалеч, във въздуха, някъде над главата ѝ, където си представяше, че за миг почти усеща формата на блещукащото и трептящо минало.

После, пак така внезапно, се завърна.

— Но животът продължава, *карисима*. Двете с теб трябва да вървим напред... Знаеш ли, все това ми повтаряше баща ти: „Не поглеждай назад, Фабия. Никога не поглеждай назад. Не бива да трупаме стари неща. Не бива да държим на тях...“

Вихрушка от червено, потрепване на зелени крила. Подигравателен глас: Дръж, дръж, дръж.

Ела се изправи рязко и избута назад стола си.

— Откъде да знам, мамо? Не го познавам.

Видя нараненото изражение на Мама и незабавно се намрази. Отново го беше направила, въпреки че толкова се стараеше да не се случва. Понякога напоследък ѝ се струваше, че играе роля във филм за нечий чужд живот. Вече дори не можеше да се познае.

* * *

Доктор Картър караше беемве кабриолет. Черно с тапицерия от жълто-кафява кожа. Мама беше с огромни слънчеви очила, а тъй като покривът беше свален, беше прибрала косата си под нелепа жълта кърпа с едър син мотив на седло със стремена. Ела не се интересуваше, че това беше винтидж „Ермес“. Надяваше се никой от съучениците ѝ да не ги види, защото, сякаш жълтата кърпа не беше достатъчна, Мама привличаше още повече внимание. На всеки светофар се извърщаше в седалката си и крещеше с всички сили: „Добре ли си, *тезора!*“, за да надвика шума от колите.

На кръстовището със „Скаркрофт Роуд“ Дейвид намали преди червения светофар и Ела видя съветник Пайк на тротоара, потънал в разговор с господин Брайтуейт. Вятърът караше черното му палто да плющи около глезените и пригладдаше тънкия плат на прекалено късите му панталони. Пайк се беше заврял твърде близо до господин Брайтуейт и очевидно му създаваше известен дискомфорт. С една ръка гневно ръкомахаше, а с другата се опитваше да стисне краищата на палтото си, за да не се развяват.

И двамата мъже се обърнаха при звука на форсирания двигател на Дейвид.

— Добро утро, съветник! — извика Мама, докато затягаше кърпата си на главата и се смееше с вятъра. Пайк повдигна вежда и се приведе в леко подобие на поклон. Ела се смъкна още по-надолу на мястото си. Смехът на Мама се понесе по вятъра, остана да се носи след нея като ярко знаме. Дейвид докосна крака ѝ с усмивка:

— Фабия, по-леко с горкия човек. Ще му докараш инфаркт.

— О, не знам, може да му се отрази добре... — Мама смигна и двамата отново избухнаха в смях.

Ела още по-силно заби нокти в дланите си.

Излязоха от града и продължиха напред през безкрайни тесни пътища и ниви. Ела никога не беше виждала толкова много ниви наведнъж. Мама няколко пъти кара доктор Картър да спира, защото мислеше, че на Ела ѝ е лошо. Непрекъснато я гледаше разтревожено в огледалото за обратно виждане и все повтаряше, че лицето ѝ е позеленяло, тогава Дейвид търпеливо отбиваше, а Ела ги уверяваше, че не, наистина е добре. Мама се ужасяваше да не би дъщеря ѝ да съсипе тапицерията на колата.

Момичето гледаше кафявите зимни поля, които отминаваха от двете страни на пътя, и ятата чайки, носени от вятъра, как се издигат, разпръскват и отново събират като облаци от бели конфети.

Излязоха от колата в някакво малко село със странно име — Ийстърн-уолд? Ийзинг-уолд? — където седнаха пред кръчмата, без да свалят палта, и стоплиха ръцете си с големи бели чаши кафе.

— Ужасно кафе, нали? — театрално прошепна доктор Картър, Мама каза, че не е толкова лошо, отпи отново и се съгласи, че всъщност е ужасно, а Ела ги гледаше как се смеят ли, смеят, сякаш си разказват някаква изумително забавна шега само между тях.

С всички сили се стараеше да се усмихва. Знаеше, че Мама иска дъщеря ѝ да е щастлива. Пъхна ръце в джобовете си, свиваше и разпускате юмруци, за да сгрее премръзналите си пръсти. Тогава доктор Картър каза, че наистина Ела трябва да му казва „Дейвид“, защото „доктор Картър“ е прекалено официално.

Много от хората, преминаващи покрай кръчмата, познаваха Дейвид. Спираха за поздрав, Дейвид казваше — това са приятелките ми Фабия и Ела, Ела виждаше, че хората се опитват да запомнят имената им, особено името на Мама, устните им мърдаха беззвучно, накрая се отказваха и се усмихваха. Дейвид каза, че е работел тук, преди да се премести в града, и че всички са много мили. Много приятелски настроени.

На крайбрежния булевард в Уитби хапнаха нещо, което Дейвид нарече „вечеря с фиш-енд-чипс“. Въпреки че изобщо не беше вечер.

Мъжът извади одеяло от багажника на колата и го постели върху коленете им. Ела седеше, вятърът шибаше лицето ѝ с кичури от косата ѝ, очите ѝ пареха от студа и хапваше горещите картопки направо от кесията. Забеляза, че Мама не ѝ се скара, когато облиза солта от пръстите си.

Какъв прекрасен ден изкарахме, повтаряше Мама отново и отново на връщане, а Ела усети как празнотата, която нарастваше у нея от сутринта в кухнята, да се уголемява още мъничко.

* * *

Джийн Къшуърт беше раздразнена. Вятърът се усили и съсипваше прическата ѝ, от което настроението ѝ винаги се влошаваше, а една от новите ѝ обувки, от чифта, който беше купила онлайн и сега се чудеше дали да не върне, започваше болезнено да претрива петата ѝ.

Когато свърна от „Грейп Лейн“ към дворчето, вятърът я блъсна в лицето и се наложи да спре и бързо да примигне няколко пъти, за да прогони пращинките, които може би се бяха вмъкнали зад контактните ѝ лещи. Гърлото ѝ се стегна. Знаеше, че вече се вижда откъм магазина, а изобщо не искаше да направи такова първо впечатление.

Когато зрението ѝ се оправи, вдигна поглед към позлатените букви — Фабия Морено. Е, Винсът беше прав поне за това. Определено името звучеше много италиански.

Постави ръка на дръжката на вратата, забеляза новата изискана сива боя и голямото месингово чукало, лъснато до силен блясък.

— Добро утро.

Изад ъгъла към нея се зададе много привлекателна жена. Вероятно около четиридесетте, въпреки че не беше сигурно. Дълга тъмна коса, не е боядисана, помисли си Джийн. Дребна, леко закръглена. Прекрасна червена рокля, ако човек си пада по такива неща. Много средиземноморски.

— Добро утро — отвърна, свали ръкавицата си и протегна ръка. — Джийн Къшуърт. Радвам се да се запознаем.

Фабия Морено се усмихна. Огромните ѝ зелени очи бяха очертани с тъмен молив, а съвършената ѝ усмивка беше експертно подсилена от яркочервено червило.

— Изключително добре дошли сте тук.

Джийн огледа набързо масите с изкусната подредба на цветни шалове и обувки, полиците с ръчни чанти и закачалките с рокли от коприна, щампован памук и тоалети с дълги до земята поли като обърнати надолу цветя.

— Ще ви оставя да поразгледате, а после, ако си харесате нещо...

По-късно, на обед с приятелките си в „Бети’с Кафе“, Джийн Къшуърт размахваше възбудено бяла торбичка с дръжки от черна панделка и надпис „Фабия Морено“ в златисто. В торбичката имаше голяма черна кутия, която отвори, за да могат Мардж и Джен да се възхитят на гривната от бяло злато във форма на змия с очи от червен кристал. Сложи си я и завъртя ръка наляво-надясно, за да видят как подчертава тънките ѝ китки, които — както Фабия Морено веднага отбеляза — бяха сред отличителните ѝ черти.

Чу се да казва:

— Да, поръчах си една дрешка, ще ми я коригира по мярка. В стил 30-те години. Много ефектна. Все пак сега винтидж стилът е на мода, нали знаете? Всички това носят. Магазинчето е просто удивително. О, освен това я поканих на празненството. Дъщеря ѝ е приятелка на Катрина, така че и без друго щеше да дойде. Но когато се

запознах с майката... толкова е интересна, толкова талантива...
Трябва да отидете да хвърлите едно око. Кажете, че аз ви пращам...

* * *

— Камбанката скоро ще се изтърка — каза Мама, след като вратата се затвори зад поредната клиентка. — Не мога да насмогвам. Ако така върви, ще трябва да си взема помощничка.

Роклята на госпожа Косингтън беше пожънала голям успех на годишния кметски бал и това докара цяла вълна нови клиентки. Когато Фабия я срещна случайно на улицата преди няколко дни, учителката я дръпна настрани.

— Никога няма да мога да ти се отблагодаря, скъпа — прошепна. — Ти ме подмлади.

Приглади косата си — Фабия веднага забеляза новата прическа и цвят — наситено кестеняв, а зелените стъклени обеци блещукаха над яката на палтото.

— Ще се върна за още, скъпа — смигна тя, — и просто трябва да си взема още от онзи парфюм. — Стисна ръката на Фабия. — Ти си като глътка свеж въздух в този град.

Погледна я право в очите и след миг вече отминаваше, закрачила по паважа с новите си особено елегантни пантофки с нисък ток, а Фабия остана още миг на улицата с усмивка.

А сега се задаваше и „Кралското сватбено парти“ на Джийн Къшуърт. Всичките ѝ приятелки си поръчваха рокли. Само за три кратки месеца Мама беше станала много търсена. Сега всяка вечер присвиваше очи под лампата в хола на горния етаж, коригираше шев или подгъв или се привеждаше над шевната машина върху кухненската маса, а неизменното потракване на иглата продължаваше до късно през нощта.

— Мога да помагам — предложи Ела.

Мама приглади кичур коса, паднал на бузата ѝ.

— Ах, *тезора*, много ти благодаря, но няма да се затваряш тук и да си разваляш очите. Млада си. Трябва след училище да си навън, да се наслаждаваш на приятните мигове с Били, да си намериш нови добри приятели, след като вече се поустановихме тук...

Ела отклони поглед. Опита се да скрие лицето си от питащите очи на Мама. Истината беше, че когато някой нов се опитваше да я заговори — в училищния двор или в междучасието, лицето ѝ пламваше и не знаеше къде да си дене ръцете. Представяше си какво ли си мислят за новото момиче, странното момиче с леко смешен говор, въпреки че усещаше как думите ѝ губят южняшкото си звучене, сбиват се на места, разтеглят се на други. Сякаш устните и езикът ѝ се учеха как да се адаптират към новото място, преди останалата част да е готова.

— Харесва ми косата ти. Много е хубава и тъмна — каза Лизи Таукрофт, едно от момичетата в нейния клас, и подаде пликче със сладък захарен прах. — Вземи си. Пъхни си пръста и го оближи. Точно така!

Ела усети как внимателно я наблюдават, докато пръстът ѝ, покрит с яркооранжев прах, се насочва към устата ѝ. Неочаквано острият вкус, избухнал върху езика ѝ, я накара да ахне и да сбърчи нос.

Лизи се изкиска.

— Забавно е, нали?

— Съжалявам. Не бях опитвала преди.

— Няма ли такова нещо в страната, от която си пристигнала?

— Аз съм от Англия като теб — отвърна Ела. — От южната част, от Ийстборн. На брега. Поне там съм родена... и сигурно имат такива неща. Но не знам. Поне аз не съм опитвала.

— Всички ли там говорят като теб? Малко нещо понаконтено? — Лизи се ухили.

— Говоря така, защото майка ми е... ами... живяла е в Париж, преди да се родя. Говори много езици. Акцентът ѝ е пълна каша — обясни Ела.

Усети хлъзгавото чувство в корема си. Познато усещане — полуотбранително, полупаникьосано.

Очите на Лизи бяха големи и блестящи.

— Ами баща ти? Той откъде е?

— Баща ми е мъртъв — каза Ела. За миг беше на ръба да изпита удоволствие от смущението, което пропълзя по лицето на Лизи.

— Ау, съжалявам. Не исках да те засегна.

Очите ѝ пак грейнаха:

— Трябва да те научим как да говориш точно като нас. Тогава ще се чувстваш по-добре тук, нали?

Безгрижният ѝ смях сякаш извираше от корема към гърлото ѝ, в широко зиналата уста се виждаха розовият ѝ език и съвършените бели зъби.

Ела се зачуди какво би станало, ако хване Лизи под ръка там, в този миг. Погледна широкия ханш на момичето, меката извивка на корема ѝ под пуловера, небрежната, мързелива самоувереност на походката ѝ. Гледаше запленено как отваря широко уста, щом се засмее, с лекота, без смущение, така че се виждаха пломбите ѝ и как езикът ѝ облизва устните. Може би щеше да е толкова просто, толкова лесно да е приятелка с Лизи. Усещаше, че ако момичето реши да я харесва, ще я харесват всички.

Но в този миг смехът на Лизи секна. Вече гледаше Ела по различен начин изпод присвитите си клепачи.

— Какво си зяпнала? — попита. Ръката ѝ се стрелна и започна да навива кичур коса около пръста си. После каза като след дълга въздишка: — Оооооо, сега разбирам... Не искаш да говориш като нас, тъй ли? Мислиш, че съм някаква проста, а? Госпожица Изисканата. Госпожица Тра-ла-ла говори чужди езици и се смята за много по-добра от нас.

Леко се приближи към Ела и просъска:

— Знаеш ли какво, госпожице Изискана? Можеш да си го завреш знаеш къде!

И преди Ела да успее да отговори, преди дори да успее да обясни, че изобщо не си е мислила такива неща, Лизи рязко се въртна на пета и се отдалечи по коридора с бавната си небрежна походка.

До края на деня, по време на всеки час, Ела усещаше очите на съучениците си, впити в нея, дочуваше шепот и приглушен смях, когато госпожа Косингтън се обърнеше да пише на дъската.

Знаеше какво казват. Госпожица Изисканата. Госпожица Надутата. Смята се за нещо повече от нас. Беше го чувала и преди.

Искаше ѝ се да може да е като Мими Пар или Лулу Бейкър, момичета, които превръщаха отликата си от останалите в подчертано отношение, в нещо като талант. Носеха дрехи от магазини за втора употреба — странни жилетки с копчета от горе до долу, леко

разкромени поли и бабешки обувки с дебел ток — и го правеха с усет, с внимателно изработена ексцентричност.

Докато всички останали обядваха в училищната столова, Мими и Лулу си правеха пикник на игрището и канеха само няколко избрани момичета. Четяха си стихотворения една на друга, пускаха песни от стар преносим грамофон и танцуваха под дърветата, размахали ръце във въздуха и притворили очи.

Ето така трябва да си различен, мислеше си Ела. Готино различен. Така различен, че другите да искат да са като теб.

Веднъж, само веднъж Мими Пар ѝ се беше усмихнала на влизане в момичешката тоалетна.

— Харесва ми косата ти — беше казала. — Щура е.

До края на деня Ела също беше харесвала косата си. Но чувството бързо избледня като цвете, пораснало в неподходяща саксия. Твърде много други чувства се блъскаха и бутаха в него.

ПРИКАЗКАТА ЗА МОМИЧЕТО ВЪЛК

„Имало едно време — записа Ела в бележника си — една млада вещица, много могъща магьосница, която живеела сама с майка си в апартамент над магазинче в полускрито дворче.

През деня вещицата била като другите момичета — само че не общувала с никого и хората я смятали за странна, прекалено мълчалива, дори надута. Не знаели как се чувства всъщност.

Винаги се обличала в черно, но го правела, защото това ѝ помагало да се крие.

Понякога момичето всъщност копнеело за цветове — слънчогледово жълто, огнено оранжево или синьо като метличина. Но черното я сгрявало. Било непроницаемо. Обгръщала се с него като с втора кожа и никой не можел да припари до нея и да разкрие тайната ѝ.

Защото нощем, докато майка ѝ спяла, краката и ръцете на девойката се покривали с гъста козина. Косата ѝ, дълга, тъмна и непокорна, ставала още по-дълга, чак до пода. Момичето изскачало през прозореца на стаята си и се втурвало през града, заобикаляло каменните стени на катедралата, взимало стълбите до градските стени с един-единствен скок, придвижвало се ловко от сянка към сянка, наслаждавало се на камъните от паважа и износения калдъръм под

лапите си. Така, в образа на вълк, препускало с километри извън града през поля и ниви.

Понякога тя се катерела по покриви и през градински огради, за да наднича през прозорците към хората, които спели в леглата си, хора, които познавала, като Били Викърс и Катрина Къшуърт, и продавачката от «Брайтуейтс», и тогава... тогава...“

Ела задъвка края на химикалката си. Какво би направила? Да прокълне Катрина кожата ѝ да я сърби, а ушите ѝ да греят в яркочервено до края на живота ѝ? Не, разбира се, че не би го направила, въпреки че понякога и се струваше изкусително. Може би да направи могъщо любовно заклинание за момичето от „Брайтуейтс“, така че някой бизнесмен милионер, минаващ наблизко, да я види на прозореца и да се влюби в нея, и никога повече да не ѝ се налага да тегли ябълки и да мете пода? А Били?... Усти как се изчервява.

Зае се отново с писането.

„И шепнела могъщи заклинания в ушите им, те се размърдвали насън и усещали уханието на старите диви места в съня си.“

Така беше по-добре.

„Но Момичето вълк обичало горите, аромата на пръст и мокри листа, дълбоките езерца мрак, чакащи между дърветата, студения, ясен блясък на звездите.

Тя тичала ли, тичала отвъд пределите на града, навлизала дълбоко в гората, търсела най-тъмните места и започвала да събира клони и съчки за огън. После клякала на силните си задни крака до тях и издишвала огън към мъртвата дървесина. Щом пламъците заподскачали, горещи и високи, тя запявала.

Изпявала със силен глас силуетите от огъня и духовете от листата и клоните. Пеела силно песента на малката сова и на всички птици, които гнездели там, в най-дълбоката гора, и историята на луната, която спяла там, в прегръдките на дърветата. Накрая точно преди слънцето да изгрее, изпявала очертанятията на собствената си истинска природа, онази част от себе си, която никога не можела да разкрие денем.

Така, докато пеела, малко по малко усещала как се връща към себе си.“

Ела вдигна очи от страницата. Преситен гълъб щъкаше по покрива, а долу, в дворчето, котката с цвят на конфитюр от портокали

се припичаше на слънце.

„Там, в гората — написа тя, — Момичето вълк никога не се чувствало грозно, нито самотно и никога не се страхувало. Но знаело също, че трябва да се върне в апартаментчето над магазина и към другия си живот в града и отново да скрие дивото и истинската си природа.“

* * *

— Не им обръщай внимание — каза Били. — Те са просто надути идиоти и толкова. Рано или късно вече няма да им е интересно...

Вървяха покрай реката, мятаха пръчки от брега към водата, за да видят чия ще бъде понесена по-бързо от течението. Шляене, така му викаше Били. Ела безмълвно опита думата с езика си. Като да ближеш плодот сладолед.

В следващия миг думите изскочиха от устата ѝ, преди да успее да се спре:

— Но ти защо си ми приятел, Били?

Той спря като ударен от гръм, с пръчка в ръка, и я зяпна. Попробледнял, изумен.

— Що за въпрос пък е това сега?

— Ами никой друг, изглежда, не ме харесва.

Ела мразеше как звучи гласът ѝ в този момент. Глупаво, мрънкащо момичешко гласче.

Кос изчурулика някъде над главата ѝ, все едно ѝ се подиграва, но тя продължи:

— Всички смятат, че съм надута. Смятат, че се мисля за по-добра от тях. С изключение на Катрина. А тя не се брои. Но съм права, нали?

Били сведе поглед и изрита туфа трева.

— Не знам — каза. На Ела ѝ се стори, че звучи раздражено. — Нямам представа какво мислят. Защо тревата е зелена? Защо небето е синьо? Защо непрекъснато питаш защо?

Но у Ела изведнъж се надигна някаква дързост, сякаш буташе невидима стена, която най-сетне започваше да поддава под пръстите ѝ. Трябваше да знае. А Били беше единственият, който можеше да ѝ каже.

— Ами например защо никога не ходим в твоята къща? Питам се срамуваш ли се от мен? Неудобно ли ти е, да кажем, че си приятел с дъщерята на жабар и терористка от Близкия изток, потенциална членка на „Ал Кайда“?

Били беше ужасен. Метна пръчката си и обърна гръб на Ела. Прокара пръст под яката на тениската си и пристъпи от крак на крак, преди отново да се обърне с лице към нея.

— Наистина ли това мислиш? — попита тихичко. — Защото в такъв случай просто изобщо не ме познаваш...

Но Ела не го остави:

— Ами тогава какво има? Каква е голямата тайна?

Били се обърна и тръгна напред. Тя се затича, за да не изостава.

— Много е просто, Ел — каза момчето. — Моят дом не е място, което особено ще ти хареса...

— Откъде знаеш? — възрази тя. — Защо всички смятат, че знаят какво си мисля аз?

— Не знам как да ти го обясня. Но не се срамувам от теб, ясно? — Били се заизкачва бързо по речния бряг, отдалечавайки се от нея. — Ако изобщо има нещо подобно, Ел, то е, че аз се срамувам мъничко от тях. Което не ми е особено приятно. Мама е зарязала училището на четиринайсет години. Татко цял живот е работил във фабрика. Братята ми са големи, необразовани биячи всичките. Не си свикнала с такива неща. Няма да има за какво да си говорите...

Ела се стараеше да се катери след него. Не знаеше дали да изпитва гняв — че той допускаше, че знае за какво може и не може да приказва тя — или неудобство, че е престъпила границата. Защо все разваляше нещата?

— Съжалявам, Били, не исках... просто се замислих...

— Ами недей — срязва я той. — Защо не опиташ да не мислиш, а? Как ти се струва тази идея? Мен ако питаш, може би мислиш твърде много... Все си измисляш някакви истории, където всъщност няма нищо. Все драскаш някакви неща в бележничето си.

Момчето спря в горната част на стръмния бряг и й подаде ръка, а когато тя я пое, я дръпна силно нагоре — стори й се, че рамото й ще изскочи.

— Извинявай — каза тя, ръката й още лежеше в неговата.

Той я стискаше и отпускаше лекичко с пръсти. Видя, че целият трепери.

[1] *That's Amore* (1953), музика Хари Уорън, текст Джак Брукс, най-големият хит на Дийн Мартин. — Б.пр. ↑

10.

ШАЛ НА „ШАНЕЛ“. 1965 Г. КРЕМАВА КОПРИНА С ЧЕРЕН МОТИВ.

Автобусът спря край чакълеста алея и Фабия видя голямата бяла табела, подпряна на един дъб:

„Частен търг — насам“.

Усети старата тръпка вълнение. Разпродажба. Това значеше, че има вероятност за сделка, а може би дори за истинска находка. От всичко най-много обичаше възможността да си порови до насита в нечий гардероб.

Често имаше само евтини неща. Юргани от изкуствени материи и избелели завеси, платнени салфетки и плетени на една кука покривчици за маса, очукани сандъци, пълни с пожълтели ленени чаршафи, може би някоя коктейлна рокля от 60-те от изкуствена коприна или шифон. Но от време на време се намираше нещо наистина ценно.

А днес можеше да е такъв ден. Фабия беше прелистила с интерес каталога на търга — списък с личните вещи на лейди Юстейша Бедоус, последна издънка на рода Бедоус, собственичка на Додингтън Хол, голяма къща в провинцията, разположена сред декари парково пространство в края на йоркширската област Дейлс.

— Красива стара къща — беше казал Дейвид. — А и Юстейша беше добра жена. Лекувах я няколко пъти, когато живеех в района. Никога не се беше женила, нямаше деца. Беше страхотно интелигентна, обожаваше добрия спор. Интересуваше се от пътувания, градинарство, правата на жените и антропология. Веднъж ми каза, че е искала да стане ботаничка, да учи в Оксфорд, но баща ѝ не я пунал. Затова си останала у дома, вършела много доброволческа работа в

района, а след като родителите ѝ починали, обиколила целия свят — Африка, Индия, Виетнам — снимала, събирала редки растения, била доброволка в сиропиталища, такива неща. Преди няколко години отвори градините си за обществен достъп. Има място за пикник и концерти на открито с фойерверки през лятото. Дори има редовна автобусна линия. Сега предполагам, че ще продадат всичко на някой тлъст строителен предприемач, за да го превърне в луксозни апартаменти.

— А тази Юстейша беше ли елегантна жена? — попита Фабия.
— Как изглеждаше? Хубави ли бяха дрехите ѝ?

Дейвид се усмихна.

— Да ти кажа, нямам представа от тези неща, но не смятам, че ще се разочароваш.

И така, докато автобусът в Дейлс се катереше по хълма и се промъкваше през каменната арка в началото на парка, Фабия си представяше младата Юстейша как крачи по алеята със скицника си под ръка.

Когато автобусът рязко наби спирачки, а къщата вече се виждаше, тя си представяше как е изглеждала Юстейша като млада, малко преди войната, грациозно облегла се на каменната балюстрада на терасата. Виждаше я като надменна красавица с излъчването, което най-често се описва като „английска роза“, слабата ѝ фигура, обвита във вечерна рокля от зелена коприна.

Прецени изящните пропорции на имението, големите му прозорци, гледащи към парка, дискретните детайли на портиците и я изпълни увереност, че Юстейша е била жена с изискан вкус и поне няколко прекрасни вещи, запазени от времето на младостта ѝ. Вероятно бижута, определено бижута, една-две рокли, ръчни чанти и може би някои любими обувки.

Охотно слезе от автобуса и тръгна по картонените табели, залепени за колоните и стволите на дърветата, за да упътват посетителите на търга. Мина през една порта и се озова в градини, за които предположи, че са за кухнята. Мислено отбеляза колко подредени и добре заредени са по онзи много английски начин. Лежа лавандула се докосна до крака ѝ и освободи остър аромат, а пчелите се суетяха около стена от рози и орлови нокти.

Жена в строг костюм — Фабия се зачуди защо жените от заложните къщи винаги се обличат по толкова неелегантен начин — ѝ се усмихна с широка професионална усмивка.

— Подпишете и напишете името си с печатни букви, моля.

Подаде списък и химикалка на Фабия, после ѝ връчи номерче, отпечатано на голяма бяла картонена табелка.

Фабия тръгна след редицата хора през поредица разпръснати стаи и каменни коридори и се озова във впечатляващо фоайе с мраморни колони. Потрепери и се загърна по-топло в сакото си.

В стаята отекваше звукът от приглушени гласове. Редици сгъваеми столове бяха подредени между колоните. Хората извиваха врат, за да се насладят на фината гипсова декорация на тавана. Слънцето хвърляше ивици светлина по лъснатия каменен под през високи, идеално симетрични прозорци.

Фабия се настани на един от предните редове, откъдето виждаше по-добре предметите. Хвърли поглед към разтворения в скута ѝ каталог, където с молив беше отбелязала нещата, които ѝ звучаха най-интересно.

Забеляза, че почти всеки около нея носи туид или онези грозни, зелени подплатени сака. Почувства се едва ли не тийнейджърка сред жените с прически като каски от лака за коса и практични обувки с дебели подметки.

Търгът се развиваше много бързо. Един асистент внасяше внимателно всеки предмет от малко преддверие и го поставяше на маса, покрита с червен плат. Фабия вдигаше картончето си и наддаваше за много неща — перлена огърлица по шията с кристална закопчалка, комплект дамски пътнически чанти на „Луи Вюитон“, несесер от 30-те години — от розова кожа с копринена подплата, палто от камилска вълна на „Джейгър“ с яка от изкуствена кожа.

Всеки път цената се качваше повече, отколкото беше очаквала. Тя си знаеше лимита.

Това, което очакваше, беше последно. Номер 108: *разнообразни аксесоари, включително ветрила, ръкавици, колани и токове.* Фабия знаеше, че истинските съкровища се намират точно сред „разнообразните“. Различни неща се събираха заедно и понякога, само понякога се промъкваше и истинска ценност.

Размаха картончето си.

— Петнадесет лири. Някой ще предложи ли повече от петнадесет лири? — попита водещият търга.

Хората вече започваха да се надигат от столовете си и да се отдалечават.

— Продадено за петнадесет лири на красивата дама в червено — аукционерът ѝ се усмихна ослепително, видимо облекчен, че е стигнал края на дългия списък с предмети.

Няколко глави се обърнаха в нейната посока. Жена, седнала на предните редове, се извъртя и огледа преценяващо Фабия над рамките на очилата си.

След това поднесоха чай от две огромни кани от неръждаема стомана в един от салоните. Фабия се зае да разглежда детайлите по тапета от жълта китайска коприна. Играеше си с мобилния си телефон, преструваше се, че прослушва оставени съобщения, за да не се опитва някой да я заговори.

Накрая, когато опашката за чай се разреди, тя взе чашата си и внимателно приседна в крайчеца на широката прозоречна рамка, тапицирана със син сърмен плат. Прозорецът гледаше към замъгления английски пейзаж на парка в далечината. Още няколко минути и щеше да може да си тръгне, без да привлича повече внимание към себе си, да уреди плащането и прибирането на кутията със съкровищата. Нямаше търпение да ги вземе в ръце и да ги прегледа внимателно.

Започна да си представя как ли се е чувствала младата Юстейша, седнала тук, вероятно отначало със сестра си — Дейвид беше споменал, че е имала сестра, починала преди няколко години. Дали е имало ухажори, млади местни мъже, застанали неловко наред тази стая? Дали някой е поискал ръката ѝ? А после, помисли си Фабия, Юстейша сигурно е седяла тук с възрастния си баща, същия, който ѝ отказал образование и я затворил в тази много луксозна клетка. Какво ли са си говорили? Представи си ги, седнали в раираните кресла, по едно от двете страни на камината. И разбира се, накрая Юстейша сигурно е седяла сама, припомняла си е живота си, питала се е, както всеки прави в края на пътя, какво е можела да стори по различен начин.

Приблужи млада жена и приседна в срещуположния край на пейката, подгънала крак под себе си, несигурно балансираща чашата чай в скута си. Усмихна се на Фабия.

— Нямахте как да не забележа прекрасния ви тоалет — каза и протегна ръка. — Здравейте, аз съм Силвия. Братовчедка на Юстейша. Официално — прабратовчедка, през две поколения. Измираме, както виждате. На практика вече никой от нас не е останал на този свят.

И тя отново се усмихна ослепително със симпатични трапчинки. Беше с дънки, широка блуза и розова кашмирена жилетка — добро качество, помисли си Фабия, но с поизтъркани маншети. Герданът ѝ беше индийска молитвена броеница с мъниста от розов кварц, тюркоаз и аквамарин, с висулка, в която Фабия позна ръката на Фатима, талисман за късмет от Старата родина.

Прическата на младата жена беше много къса и ѝ придаваше вид на пакостлив елф.

Фабия пое протегнатата ръка, украсена с големи сребърни гривни.

— Фабия Морено — представи се. — Много ми е приятно.

— Ах! — възкликна Силвия. — Фабия. Знаех си. Знаех си, че сте интересен човек. Ваш е онзи прекрасен нов магазин в Йорк, нали? На „Грейп Лейн“? Сестра ми разказа за него. Колко вълнуващо!

Остави чашата на пода — Фабия го отбеляза с облекчение — и скочи на крака.

— Бихте ли дошли да видите нещо? Искам да ви покажа нещо.

Вече беше тръгнала напред, промушваше се между хората в залата, погледна през рамо към Фабия и ѝ махна да я последва.

Фабия се подчини. Крачеха много бързо през лабиринт от коридори, покрай стени, на които висяха картини с маслени бои и портрети, покрай махагонови маси с китайски вази и сребърни кутийки за бижута.

Силвия спря в подножието на едно стълбище и положи ръка върху полирания парапет.

— Стълбището за прислугата — засмя се с високия си, весел глас. — Като деца се промъквахме оттук към килера. Среднощни пиршества. Бяхме ужасни. Излапвахме всичко, до което се докопаме.

— Живели сте тук? — изненада се Фабия. Не си беше представяла имението като семейна къща и деца, търчащи по коридорите. Изглеждаше толкова тихо, толкова елегантно, толкова съдържано по онзи типичен английски начин. Изобщо неподходящо за деца.

— О, да, живеехме тук през различни периоди, непрекъснато пристигахме и си тръгахме. Мама и татко толкова често отсъстваха. Пращаха ни тук за лятото. Но на нас страшно ни харесваше. Детският рай. Дървета, по които да се катериш, и къща, пълна с прислуга, която задоволява всяка наша прищявка. И разбира се, Юстейша. Беше толкова забавна. Винаги леко се бояхме от нея, което сигурно е било много добре, но тя притежаваше такъв вкус към приключенията, все ни измисляше забавления, експедиции и навън, и на закрито, проекти, предизвикателства...

Силвия отново се засмя, но Фабия забеляза, че очите ѝ внезапно се наляха със сълзи.

— О, много съжалявам — каза, — не исках да...

— За бога, разбира се, че не сте. Тя живя толкова дълъг и хубав живот. Беше готова да си отиде. Миналия месец ми каза, че не иска да се застоява твърде дълго.

Силвия подсмръкна, извади кърпичка от ръкава на жилетката си и пое нагоре по стълбите, като взимаше по две стъпала наведнъж.

— Просто вече ми липсва толкова много. Нищо никога няма да е същото!

Горе извади ключ от задния джоб на дънките си, отключи и отвори широко вратата.

— Влизайте, влизайте. Точно така. Ето това исках да видите.

Фабия се остави да бъде вкарана в голяма светла стая. Беше боядисана с нежен нюанс на зеленото, едната стена беше почти изцяло заета от прозорец, огромен прозорец, през който се лееше светлина и потапяше в златиста мъгла лъснатия паркет и мебелите.

В стаята имаше голямо легло със семпла бяла кувертюра, а над него — стенопис, рисуван с деликатни линии, почти в японски стил — колибрита и пеперуди се рееха сред изострени зелени листа.

— Стаята на Юстейша — каза Силвия. — Сама изрисува стената. Ще ми се да можех някак да я запазя. Сърцето ми се къса, като си представя как рисунката избледнява или някой я покрива с тапети, когато къщата се продаде.

— Прекрасно е — въздъхна Фабия и приближи, забеляза оранжевите човки на колибрита и старанието, с което крайчеца на всяко крило беше докоснат със златно. Сети се за миг за Мадаар-

Бозорг, застанала в кухнята с домашния си халат, избродиран с червени и зелени криле.

Силвия вече беше прекосила стаята и се бореше с ключалката на друга врата.

— Това е гардеробната й. Мисля, че ще ви хареса.

Фабия прекрачи прага и се озова сред внезапно изобилие от цветове. От пода до тавана цялата стая беше опасана от гардероби, които Силвия отваряше с театрален размах и разкриваше закачалки с тоалети и рафтове с колани, шалове и обувки.

— Мили боже — ахна Фабия. Инстинктивно приближи, прокара ръце по една релса със закачалки и отдели рокля от кремава дантела.

— Една от любимите й — отбеляза одобрително Силвия.

Фабия се спря и върна роклята на мястото й.

— Извинете. Много грубо от моя страна.

— О, тя щеше да се радва, че разглеждате — успокои я Силвия. — Моля ви. Продължавайте. Всичко е тук. От 30-те години досега. Тя пазеше всичко.

Отвори чекмедже в малък шкаф от палисандрово дърво в средата на стаята и извади голяма тетрадка с кожена подвързия.

— Виждате ли — прелисти страниците младата жена. — Тя каталогизираше всичко. Всяка подробност. Какво е купила, къде е произведено и всеки път, когато го е носела. Беше си такава. Запалена колекционерка. На растения, картини и дрехи.

— Това тя ли е? — Фабия се загледа в черно-бялата снимка в сребърна рамка — млада жена с лице и поза, които не бяха много различни от онова, което си беше представяла, позираше в оранжерия до голяма палма в саксия. Беше дребна и слаба, тъмната й коса беше подстригана по модата на епохата, с дължина до линията на челюстта й и внимателно накъдрена на вълни. Гледаше право в обектива със спокоен, открит поглед, а брадичката й беше лекичко повдигната и Фабия си представи, че това е внимателно контролирано неподчинение. Беше с панталони с красива кройка и семпла бяла риза, вратовръзка със сребърна игла. Подпираше се на бастун със сребърна дръжка.

— Да — потвърди Силвия. — Юстейша на двадесетия й рожден ден. Не е ли страхотна?

— Определено — прошепна Фабия. — Мисля, че много щяха да си допаднат с баба ми.

Силвия отвори тетрадката на последната изписана страница.

— Последният ѝ запис беше отпреди няколко седмици. Вижте.

Фабия се наведе да разчете дребния, прецизен почерк.

— Сребърен шал. Винтидж „Шанел“. Кремав с черен мотив.

Дъхът ѝ секна. Проследи с пръст по-внимателно изписаните колонки и прочете: „От Фабия Морено, Йорк. 14.3.2011. Точно като онзи, който изгубих в Делхи“.

Фабия вдигна объркано поглед към Силвия.

— Тоест Юстейша е била в магазина ми? — попита, докато в ума си преглеждаше всеки от последните си клиенти на възраст над шейсетте. — Не си спомням...

— Не — каза Силвия. — Дойде сестра ми, Ками. Извинете, Камила... Просто така я наричаме в семейството. А всъщност погребяхме Юстейша с шала. Много го харесваше. Напомняше ѝ за времето, когато е била много щастлива.

Някъде в спомените на Фабия нещо се размърда. Разбира се. Сега се сети. Шалът с уголемен мотив на „Шанел“, дръзките преплетени „С“. Спомни си как внимателно го уви в розова мека хартия за онази прекрасна млада жена с бебето в количка. Възхити се на плетеното ѝ двуредно сако — небесносиньо с позлатени копчета — и на дебелото, доволно бебе с раирана плетена шапчица, което гукаше и дърдореше.

— Подарък за рожден ден — беше казала жената. — За възрастната ми братовчедка. Ще ми се да можех да я доведа тук. Магазинът много щеше да ѝ хареса. Но напоследък не е добре със здравето...

— Разбира се — възкликна Фабия. — Спомням си Камила. Наистина... Виж ти!

Силвия я наблюдаваше с грейнали очи, леко наклонила глава на една страна.

— Взех решение — каза. — Искам да разгледате и да си изберете.

Показа с широк жест към стените с дрехи.

— Юстейша би искала точно това. Някой, който наистина да ги цени. Много щеше да ѝ хареса да влезе в магазина ви. Когато ѝ

подарихме шала и ѝ разказахме за вас, накара Ками да опише помещението и всичко вътре с най-малки подробности. И когато се чудехме какво да правим с всички тези неща, Ками всъщност ви предложи като възможно решение, но не бях сигурна какво мисля по въпроса. Все пак не ви познавах. Ала сега, след като се видяхме...

— О — преглътна Фабия, — толкова е мило, но не мога. Наистина. Не осъзнавате какво казвате. Просто не мога...

— Не можете ли? — засмя се Силвия. — И осъзнавам какво казвам, уверявам ви. С Ками го обсъдихме. Непосилно е да се прегледа всичко. Разбира се, има някои неща, които бихме искали да задържим, но останалото... — Тя заговорнически сниши глас: — Освен това никой не знае за тези неща. Заключихме стаята. Само като си помисля онзи ужасен мъж от „Кристис“ да ѝ рови в прекрасните вещи.

Тя потрепери.

— Не, по-добре да отидат при човек като вас.

— Но не бих могла да ги откупя — с неудобство призна Фабия. — Просто не бих могла да ви платя стойността им.

— О, не! Извинете! Колко ужасно от моя страна! — Силвия закри уста с малката си загоряла от слънцето ръка. Звънчетата от гривните ѝ зазвъняха. — Трябваше да го кажа по-ясно. Това е подарък. От Юстейша за вас. Може да задържите някои и да продадете останалото. Няма ли да е прекрасно, ако някой друг наистина им се наслаждава? Юстейша много щеше да се зарадва. Щеше много да се зарадва и ако ви беше срещнала. Ние с Ками няма какво да правим такива неща. А и повечето не ни стават. Тя беше толкова дребна. Точно като вас. А и както виждате, аз съм по-скоро старо хипи, ако трябва да съм честна.

И тя посочи джапанките си с мъниста и раздърпаните краища на прилепналите по краката ѝ дънки.

— Но вие, Фабия, ще успеете да откриете идеалните собственици на тези неща. Просто ще разберете, когато ги срещнете, нали?

11.

ДНЕВНА ИЛИ КОКТЕЙЛНА РОКЛЯ. НЕОБИЧАЕН ДИЗАЙН СЪС СВАЛЯЩИ СЕ РЪКАВИ, МОХЕР В ЦВЯТ ГОРЧИЦА. 1949 Г.

Няколко седмици Фабия преглеждаше дрехите на Юстейша, подбираше тези, които смяташе, че може да продаде, опаковаше ги внимателно с фина хартия, преписваше съответните данни — дати, имена, детайли — от тетрадката на покойната и внимателно поставяше етикет на всяка дреха.

Вечер, когато магазинът беше затворен, Дейвид търпеливо я караше напред-назад между Йорк и Додингтън Хол, натоварил купища кутии на задната седалка на колата.

Сега Фабия стоеше в магазина с рокли, обувки и палта, пръснати наоколо, грижливо положени върху облегалките на столовете и върху плота.

Все още не можеше напълно да повярва.

— Как изобщо ще се разделя с тях? — беше казала на Силвия. — Всички са толкова ценни.

— Разбира се, че трябва да задържиш каквото искаш, за себе си — засмя се Силвия. — Вече са твои.

Така че Фабия започна да мери всичко, което можеше. Първо кремавата дантелена рокля за чаени партита, разбира се, която веднага сякаш беше скочила в ръцете ѝ от закачалката в гардеробната на Юстейша.

Беше изработена от две части — камизола, изрязана овално, и изящната дантела, ръчно изплетена от монахини в Южна Франция, внимателно беше записала Юстейша — спускаше се от раменете и се събираше в ромб при кръста, а гърбът беше дълбоко изрязан в клинообразна форма. Когато тръгна да я облича, коприната зашумоля около раменете ѝ. Ухаеше много леко на нещо бегло познато — рози

може би или жасмин, сладкия ронлив аромат на лятна вечер — а щом коприната се промуши около главата и протегнатите ѝ нагоре ръце и зае мястото си, звукът беше като дълбока въздишка. Беше ѝ точно по мярка.

Имаше и тафтена вечерна рокля с дръзки зигзагообразни черни и бежови ивици; стилиен костюм с панталони от лека черна вълна, панталоните с висока талия, подгъв на крачола в моряшки стил и двойни едри черни копчета.

Когато ги obu, усети вълнички във въздуха, Сигналите трепкаха по тила ѝ и в сгъвката на лактите ѝ.

Твои са, шепнеха, твои, твои...

Фабия не обичаше да носи панталони, но се изненада, че тази елегантна кройка от 50-те години, очевидно любима на Юстейша, издължаваше бедрата ѝ, а крачолите шумоляха около глезените ѝ, когато ги пробва с обувки на платформа. Караха я да върви някак различно, да се държи по-изправена, да изглежда по-висока.

А имаше и тоалети, които мигновено пожела, но изобщо не ѝ отиваха.

Двуредното ежедневно палто на „Баленсиага“ например от релефен бял памук, широко разкроено и подплатено с тъмносин вълнен плат. Фабия пъкна ръце в големите външни джобове и се обърна пред огледалото да види гърба си. Ръкавите бяха твърде дълги дори след като обърна маншетите, а с тази кройка изглеждаше тантуреста. Започна да разбира, че Юстейша е била с по-скоро малък бюст. Тези шити по поръчка тоалети бяха подходящи дори за примабалерина, докато Фабия беше с леко заоблени извивки.

Въздъхна и внимателно остави палтото встрани.

А ето я и мохерната дневна рокля с горчичен цвят, описана в тетрадката през 1949 г.: Купена от „Селфриджис“, Лондон, за обяд с Р.

Фабия си представи Юстейша, седнала елегантно на стол с висока облегалка сред огромни папрати в саксии, до нея сребърен поднос за сладкиши, върху който са подредени миниатюрни сандвичи и петифури, може би в салона на „Риц“ или „Савой“.

Защото роклята беше от този тип. Създадена за отпиване на малки глътки чай от чашки костен порцелан. Горната ѝ част беше с висока яка, за да издължава фигурата, имаше широк колан от контрастираща черна вълна и изненадващо широка пола за онова

време. Тук нямаше ограничаване, помисли си Фабия. Ръкавите се сваляха чрез хитроумна поредица скрити копчета и се получаваше силует на коктейлна рокля. Но тъмножълтото като горчица изобщо не беше цветът на Фабия. Застана пред огледалото и направи гримаса.

Имаше костюм „Ламборгини“ на Оси Кларк — с панталон от черен, везан сатен, който приличаше на японска лакирана гравюра.

Плат на Силия Бъртуел, беше отбелязала Юстейша в дневника си и залепила изрезка от списание — Туиги с точно същия костюм, надписано *Wog, 1968 г.*

Фабия прокара пръсти по плата. Напомняше ѝ на картината, нарисувана от Юстейша над леглото ѝ в Додингтън — колибрита и деликатни бамбукови стръкове, преплетени с цветове на хризантеми и пеперуди.

Знаеше, че костюмът няма да ѝ стане. Тясната кройка на сакото, панталоните с тесен ханш. Дори не го пробва. Но се зачуди откъде ли може да намери подобни тъкани, за да ушие същия тоалет за линията си облекла, вдъхновени от винтидж модата. Вече се сецаше за няколко клиентки, които много биха искали да имат този костюм с техния размер.

Представи си Юстейша, застанала в гардеробната си, около нея разхвърляни шалове и обувки, как плъзга ръце в копринените ръкави на сакото и хваща косата си на опашка.

Звънчето над вратата на магазина дрънна и я изтръгна от мислите ѝ.

— Здравейте, отворено ли е?

Млада жена — на около двадесетина години — застана колебливо на прага при вида на отворените кутии по пода и купищата рокли и панталони, праметнати през плата.

— Разбира се — усмихна се Фабия. — Влезте. Моля да ме извините за безпорядъка, обикновено тук не изглежда така. Просто сега търся дом на всички тези прекрасни неща.

Жената пристъпи вътре и инстинктивно се пресегна към сатенените панталони в ръцете на Фабия.

— О, прекрасни са! — въздъхна. — Идеални, просто идеални. Точно каквото търсех...

— Чудесно — Фабия с усмивка огледа дребната фигура на девойката. — Защо не ги премерите?

Момичето кимна с охота.

— Ще ви ги окача в пробната, докато разглеждате.

Очите на новодошлата вече шареха из магазина, преценяваха един или друг тоалет с одобрителни възклицания. Ръцете ѝ се стрелкаха над закачалките, опипваха поли в ярки цветове с тюлени фусти, оглеждаха подметките на зелени кожени сандали с платформа, отваряха и затваряха позлатената закопчалка на кадифена вечерна чантичка.

Фабия я наблюдаваше дискретно с ъгълчето на окото си, докато продължаваше да сортира съкровищата на Юстейша, да оправя някоя гънка, да приглади ръкав, да обърне якичка, после да окачва всеки тоалет на закачалка с подплънки.

Веднага забеляза, че новата ѝ клиентка има око за дрехи. Навеждаше се внимателно, почти с благоговение, да разгледа детайл на някой джоб или подгъв. Собственото ѝ облекло беше смесица от прет-а-порте и винтидж — черната права пола и коженото рокерско яке определено бяха конфекция, но жизнерадостно беше вързала винтидж шал на врата си, а червените ѝ обувки бяха с остър връх и ток, несъмнено в стила на 50-те години.

Дългата ѝ тъмна коса беше прибрана нагоре в прическа тип кошер, от която изпъкваше самотен кичур в бляскаво синьо.

— Търсите ли нещо конкретно? — попита Фабия. — Имам и много нови неща, които тъкмо разопаковам...

Клиентката ѝ се обърна и се усмихна.

— О, боже — засмя се тя и Фабия забеляза колко висок и жизнерадостен е гласът ѝ. — Не го правете още по-трудно, и сега не мога да си избира.

И добави, поизчервена:

— Но роклята ви е абсолютно прекрасна.

Фабия погледна надолу и осъзна, че все още носи вълнената рокля с горчиен цвят.

— О, тя изобщо не ми отива — отвърна. — Ще ми се да не беше така. Само я пробвах. Но вие обаче... — наклони глава настрани и отново огледа от горе до долу младата жена. — Определено. Трябва да я мерите.

След малко вече помагаше на клиентката да закопчее роклята и забодне голяма брошка с позлатени пера на лявото ѝ рамо.

— Готово.

Отстъпи назад, очарована.

— Може да се направят дребни корекции. На ханша е съвсем леко по-широка. Но това не е проблем, мога да го направя. А нещо като тази брошка ще е най-подходящият финален акцент, не мислите ли? Върви си прекрасно с обувките ви.

Девојката кимна, хипнотизирана от образа си в огледалото. Прокара длан по ханша си, опипа мъхавостта на плата.

— Ще я взема — реши. — Да. Ако обичате.

Фабия започна внимателно да поставя карфици на стратегически места по горната част на роклята.

— Значи, живеете в Йорк? Не сте идвали досега в магазина... — каза, колкото да завърже разговор.

— Да — отвърна момичето. — Тук живея. Много пъти съм минавала, откакто отворихте. Работя като гид. На онези ужасни призрачни обиколки. Злоещи истории. Може би сте виждали табелата. През повечето време съм облечена като Булката на Франкенщайн с отвратителни перука и дрехи. Днес имам почивен ден. Нямах търпение да дойда да разгледам.

Фабия кимна.

— Да, мисля, че съм ви виждала. Каква интересна работа...

— Така е, ако не ви пречи усилието да измъкваш бакшиш от група отегчени туристи, които просто искат да видят къде е живял Тай Фоукс — направи измъчена физиономия тя. — Това работя, откакто завърших университета. Трябваше да е само временно, но... нали знаете...

Гласът ѝ пресекна и тя сви рамене.

Това обяснява всичко, помисли си Фабия. Над плещите на това момиче тегнеше някаква тъга. Въпреки блестящия кичур в косата и яркочервените ѝ обувки, Сигналите ѝ бяха бледи, избеляло сиви и кафяви.

— А какво наистина искате да вършите? — попита, като ѝ се усмихна в огледалото.

Младата жена беше изумена.

— От толкова отдавна никой не ме е питал това — призна и се заигра с кичур коса, измъкнал се от прическата ѝ. — Не знам. Това е

проблемът. Нещо... ще прозвучи много... много незряло... но винаги съм искала да върша нещо творческо... да правя разни неща.

— Разбира се — съгласи се Фабия. — На мен, ако позволите да отбележа, ми се струват много творческа личност. Когато влязохте, си помислих точно това, *имедаменте*. Прекрасната ви прическа, обувките, шалът. Всичко е толкова красиво. Събуждате много... много голямо любопитство. — Усмихна се закачливо. — Всъщност съм сигурна, че можете да правите каквото си поискате.

Момичето отново се изчерви.

— Всъщност много обичам да пека сладкиши — каза. — Специални торти за тържества, малки кексчета... да организирам чаени партита с винтидж чаши и чинийки и красиви покривки... Това бих искала да правя, ако можех да избирам...

— А нима сте сигурна, че не можете? — попита Фабия, повдигнала вежда.

Жената млъкна и се извърна от огледалото, за пръв път погледна събеседничката си право в очите. Фабия усещаше как обмисля думите ѝ. Леко докосна с ръка гърба ѝ.

— Съблечете роклята и ми я оставете на закачалката — каза тихичко. — Ще е готова до следващия понеделник.

Когато момичето се показа от пробната, стеснително протегна ръка.

— Аз съм Аманда, между другото. Всъщност Манди. Наистина искам да ви благодаря...

— Ще се видим в понеделник, Манди — усмихна се Фабия и пусна парите в старомодния си касов апарат. — Ако искате, тогава може да ми донесете някое ваше кексче, с удоволствие ще го опитам.

* * *

Колко странно се подреждаха нещата, мислеше си Фабия в края на тази седмица, докато разбъркваше ризото в кухничката.

Сякаш дрехите на Юстейша сами избираха новите си собственици. Не ѝ се налагаше да прави почти нищо. Само слушаше тихичко и оставяше дрехите да решават.

— Ще прозвучи малко глупаво — каза на Дейвид и Ела, които обираха със зальци хляб последните хапки от чиниите и се отпуснаха назад на стола с въздишка на задоволство, — но все едно духът на Юстейша живее в тези дрехи. Усещам как хората се вдъхновяват само като ги облекат...

И им разказа за Манди, която вече се беше върнала в магазина с красива кутийка, в която имаше кексче, върху което беше кацнала пеперуда с криле от захарен памук.

— Виждам нов блясък в нея. Пълна е с енергия, пълна е с нови планове. Казах ѝ, че жената, на която е била роклята, е щяла да последва копнежа на сърцето си, каквото и да става.

Фабия им разказа и за другите жени. Жената на около шейсет години, загубила миналата година съпруга си след дългото му боледуване. Влезе в магазина с палто в убит камилски цвят, с превити от товара на скръбта рамене, но с такъв копнеж опипа коприната на една от блузите на Юстейша в нощно синьо, че Фабия я накара да я пробва, въпреки че тайничко си я беше отбелязала за себе си.

А докато гледаше как жената се върти пред огледалото, затъкнала блузата в черни панталони с висока талия и широка кройка, разбра, че е постъпила правилно. Бавно нежна усмивка заразцъфва по лицето на клиентката, дори вдигна ръка да потисне тихичък смях.

— Изглеждам почти секси, като Катрин Хепбърн! Не мога да повярвам, че това съм аз! — възкликна така, че Фабия не можа да се сдържи и я помоли да поекспериментира. Вдигна назад бретона ѝ и го захвана с малка диамантена фиба, постави между пръстите ѝ цигаре от черупка на костенурка. Клиентката не можеше да спре да се усмихва.

Както и госпожа Стъбс, която държеше магазина за обувки отсреща. Фабия беше минавала няколко пъти оттам. Витрините бяха пълни с кафяви обувки с връзки до глезените и половинки обувки с каишки, омекотени подметки и гумени токове. „Създадени за удобство“ гласеше рекламата над една от витрините.

— Точно като мен — беше се пошегувала госпожа Стъбс, когато за пръв път влезе при Фабия и дъщеря ѝ да пробва костюм на „Ив Сен Лоран“ от 70-те години с кариран мотив „петльов крак“, много широки и свободни крачоли и късо сако по тялото. — Никога не бих могла да облека нещо толкова. Не и аз.

Но последния път, когато мина да вземе коригирана за дъщеря й дреха, Фабия се възползва от случая.

— Тъкмо си мислех за вас — каза, хванала една от вечерните рокли на Юстейша, тясна, невталена, от тъмновиолетов креп с много семпло деколте тип лодка.

— За семейното ви празненство... Сметнах, че е точно каквото ви трябва.

— За мен? — смръщи се госпожа Стъбс. — Наистина ли? Обикновено нося само панталони.

— Мисля, че е идеална за вас. И е толкова удобна — усмихна се Фабия. — С едни чудесни пантофки. — Тя вдигна обувчици с металически цвят и мека подметка. — Или може би съвсем леко тънко токче.

Госпожа Стъбс погледна часовника си.

— Е, време имам, така че нищо няма да ми стане, ако я пробвам.

И пред огледалото тя се въртеше и ахкаше, прокарваше пръсти по материята на ръкавите, изопваше крак с блещукащата пантофка.

— Не знам какво да кажа. Кой да предположи... Чувствам се подмладена с двайсет години...

Ела слушаше, допряла крайцеца на пръстите си до носа си, душеше лекичко остатъчния аромат на босилек и чесън.

— И какви думи избра за тях? — попита закачливо.

Ръката на Фабия, протегната да вдигне чиния от масата, спря във въздуха и се отпусна в скута ѝ.

— Още не съм — отвърна намръщено и изгледа строго Ела. — И недей да душиш пръстите си, отвратително е.

— Какво искаш да кажеш? Какви думи? — попита Дейвид с усмивка, уловил разменения между двете поглед. — За какво иде реч?

— О, просто една дреболия, която правя — Фабия вече беше раздражена и шумно засъбира чиниите и приборите. — Дребен търговски номер, сецаш се...

— Не — отвърна Дейвид с блеснали очи. — Не се сецам. Не те разбирам...

Ела се ухили.

— Мама измисля дума за всяка клиентка. Концентрира се и мисли за жената ето така... — Ела изправи гръб и царствено зарея поглед в пространството, тананикайки си звука за медитация „Ом“ със

затворена уста, събрала върховете на пръстите си. — После абракадабра!

Щракна с пръсти.

— *Готово, има я. Думата тотем. Малко късче магия. И я зашива в дрехите им.*

— Така ли? — попита Дейвид. — Тотем. Колко интересно...

— Да, и го зашива на скришно място. Където никога няма го видят... В шев или подгъв...

— Тихо, Ела! — срязва я Фабия. — Излагаш ме. Сигурна съм, че на Дейвид не му се слуша за това — и завъртя с досада очи. — Просто глупости от времето, когато Ела беше малка.

Избута стола си назад и натрупа чиниите в мивката, завъртя кранчето на горещата вода и мощна струя вода и пара избликнаха от чешмата. Когато се обърна пак към масата, бършейки ръце в кърпа, Ела видя, че е истински разстроена.

— Разбираш ли, това е игра, която си играехме с Ела. Тя се опитваше да измисли една дума, с която да опише даден човек. После я избродирвахме на рокля...

— Само добри думи, разбира се — услужливо додаде Ела.

— Да — продължи Фабия и се овладя. — Винаги красиви думи. Наистина звучи много глупаво, но когато Ела беше съвсем малка, ѝ казвах, че тези думи са някаква магия, вълшебно заклинание. Това е. Малко вълшебство за малко момиче...

Погледна Ела право в очите и видя, че потрепнаха за миг. Беше сигурна, че дъщеря ѝ усеща Сигналите, които ѝ изпраца.

Червено. Спри. Опасност. Едно-единствено огнено езиче.

Въздухът запука от напрежението.

Тогава най-сетне видя, че Ела разбра — надигащата се топлина, слабия аромат на дим в стаята.

Фабия се обърна, отвори хладилника, остави студеното му бяло бучене да я поохлади.

— А сега кой иска малко торта?

* * *

Фабия опря пръстите на единия си крак в топлия емайл на ваната. С недоволство забеляза, че лакът ѝ се е нащърбил и че отстрани на големия ѝ пръст се появява червеникава подутина — мазол на кокалчето?

Взе калъпа оранжев марсилски сапун и натърка с щедра пяна ръцете и раменете си, поспря край ключицата и вдъхна с пълни гърди аромата. Истината беше, че остарява. Тази вечер се почувства стара. В костите ѝ се появи нова болка, копнеж, който дори топлата вода не можеше да отмие.

Погледна надолу към меката гънка на корема си, стисна малко розова плът между палеца и показалеца си и въздъхна. Никога преди не се беше притеснявала, че остарява. Като малка Мадаар-Бозорг все ѝ повтаряше, че е хубаво да си трупаш годините. Говореше за своята възраст като за нещо, което носи с гордост по тялото си, проследяваше с пръст мъничките белези по бедрата си, деликатната мрежа от стрии по корема, бръчките около очите.

Но тук беше различно, помисли си Фабия. Ден след ден гледаше как клиентките ѝ се въртят пред огледалото, гълтат корема си, сочат с раздражение, дори с гняв възглавничките на ханша и отпуснатата кожа на ръцете. Трябваше да хвърля особени усилия, за да ги убеди в красотата им, да приглади шев, да вмъкне пенс или да забодее брошка, а после, разбира се, да избере подходящите тотемни думи, да ги пришие към колан или джоб, така че клиентката да се изпълни с нова самоувереност.

Изви гръб, затвори очи и отпусна глава назад, докато лицето ѝ се потопи на милиметри под водата. Слушаше филтрирания тътен на водата в ушите си, капките от кранчето и тракането на старите тръби далече долу.

Пред очите ѝ изплува спомен, за който отдавна не се беше сещала. Група жени чакаха в двора в къщата на сестри Джобрани в Техеран, отметнали шаловете от главите си, с непокрити коси, и си приказваха нетърпеливо.

Всеки вторник жените идваха и заставаха да чакат под белия ленен навес, който Махдукт, най-малката от сестрите на Мадаар-Бозорг, опъваше от два пръта. Вътре, в голямата хладна дневна, трите сестри разстилаха платовете по плочките на пода, топове коприна, памук и брокат се разливаха по геометричните шарки, а клиентките

влизаха една по една, заставаха пред високото огледало на стената и гукаха с наслаждение, докато три чифта ръце режиха и забождаха с карфици плата около тях, подръпваха тук, отпускаха там, докато накрая материята не заставаше точно както трябва.

Като малка Фабия обичаше да стъпи на прага и да слуша жените в двора. Усецаше искрата на вълнението, която прехвърчаше между тях, докато очакваха новите си одежди — рокля или шал, или каквото сестрите решаваха да им направят. Там, докато надничаше в затъмнената дневна, Фабия за пръв път разбра силата на плата и вълшебството на думите, които Талая, Махдукт и особено любимата ѝ Мадаар, чието кръщелно име беше Зорай, избираха за всяка жена.

Гледаше как сестрите се редуваха — затварят очи, дишат дълбоко и чакат думата да дойде. После една от тях прошепваше нещо в ухото на клиентката, застанала пред огледалото. Тогава Фабия виждаше как лицето на жената се озарява или пък се сбръчква в учудване, така че Мадаар, най-възрастната от сестрите, докосваше ръката ѝ и казваше: „Всичко ще ти се изясни, хабиби. Не се притеснявай. Дръж думите близо до себе си и смисълът им ще се прояви. Може да е довечера в съня ти, може би утре — може би дори идния месец. Но скоро ще разбереш. Ще разбереш.“

Фабия виждаше как всяка жена си тръгва от дома им с малко по-изправена походка, повтаряща си тихичко някоя дума или опипваща ръкава или бието на завършената дреха. Разбираше, че трите сестри някак са проникнали до съкровените дълбини на всяка жена и са изтеглили една-единствена крехка нишка, която с течение на дните и седмиците ще става по-здрава, по-звънлива, ще се развива в бъдещето.

Но ето че един ден в двора нахлу мъж, жените се пръснаха, бързо покривайки главите си. Махдукт, най-младата леля, която винаги беше най-притеснителната, изпусна чашата, в която сипваше кафе, и гледаше безпомощна, неспособна да помръдне, как петното от течността се разпростира по синята коприна и шарките в червено и жълто по пода.

Но Мадаар-Бозорг не се уплаши. Изправи се пред мъжа невъзмутимо с ръце, чиито пръсти бяха обсипани с бижута, здраво на кръста, докато мъжът се оплакваше как са напълнили главата на жена му с глупости, как вече не е доволна и не иска да върти къщата, как

има идеи, налудничави идеи, които той никога не би допуснал да се случат, как са съсипали брака му и са го направили за посмешище.

Фабия гледаше от мястото си в сенките как Мадаар-Бозорг слушаше, наклонила глава настрани, силно стиснала начервените си с алено червило устни. После я чу как заговори бавно:

— О, я се стегни, човече! Засрами се — идваш тук, правиш сцени, плашиш горките жени, намекваш такива нелепи неща. Мислех, че си интелигентен човек, разумен човек, човек учен... За какви ни смяташ със сестрите ми? За вещици ли?

С широк жест посочи зад гърба си топовете плат, масата, отрупана с макари копринени конци и изрезки от списания.

— Шием дрехи, красиви дрехи, това е. Дрехи, които жените искат да носят. Годината е 1966-а, ако не си забелязал.

Мъжът си беше тръгнал засрамен. Дори, спомни си Фабия, беше помолил Мадаар-Бозорг за прошка. Заблудил се, каза, от глупавите приказки за вълшебни думи и тотеми.

Но след това нещата се попромениха. По-малко жени чакаха в двора следващия вторник сутрин и Мадаар се съсредоточи повече над университетската си работа, преподаването и писането на академичния си труд — проучване на ролята на жената в иранския фолклор.

Фабия отвори очи и протегна ръце нагоре, разпусна навитата на кок коса на тила си, тя се разпиля и погъделичка раменете ѝ. Сети се за изблика на Ела от вечерта — как за нея всичко беше като на игра, нещо тайно и забранено, следователно безкрайно интересно, и колко ли могъща се е почувствала, намеквайки неща, които ѝ беше добре известно, че Фабия не иска Дейвид да узнава.

Защото Ела, момичето, израснало на много различно място, много далеч от онзи двор, пълен с чакащи жени, никога не би могла да разбере онези места в сърцето на Фабия, където, свит на кълбо, дебнеше леден страх. А от Дейвид, местен мъж, истински английски джентълмен, изобщо не можеше да се очаква да разбере тези неща. Вълшебни думи, заклинания, шепотът на коприна по кожата, ръка, галена от подплатата на джоба, тайната тежест на подгъва.

Надигна се рязко във водата и се пресегна за хавлията си. Не, наистина имаше неща, които най-добре да не разкрива. Сега не можеше да повярва, че е рискувала толкова много, когато Ела беше малка. Не беше предвидила въпросите, които може да задава

момичето, нито заключенията, които да си извади тук, в толкова различно време, на толкова различно място.

Фабия се изправи и отвори прозорчето на банята — хладният нощен въздух обля страните ѝ, ароматната пара излезе навън. Обърса краката си с грубата хавлия, почувства как силата се завръща в прасците и глезените ѝ, наслаждаваше се на хладината на покрития с линолеум под. Да, за доброто на Ела някои неща трябваше да не разкрива. За да е в безопасност.

Избърса замъгленото огледало и се погледна в него. Отсреща ѝ се усмихваше жена, която беше живяла. И да, помисли си, харесваше новите линии около очите си, прорезите в ъгълчето на устата.

Погали топлата кожа на корема си с две ръце и се усмихна.

12.

ОДЕЖДИ ОТ БЛЕДОСИНЬО КАДИФЕ. НЕИЗВЕСТЕН ПРОИЗХОД.

Мама вдигна писмото от изтривалката пред вратата и го отвори с нокът.

— О, не! — възкликна, а после: — *Кацо!*

Беше събота сутрин. Дейвид се беше отбил между две визитации по домовете и пазеше равновесие на върха на бояджийска стълба, протегнал ръце над главата си, докато подменяше една от крушките на полилея. Засмя се и стълбата се разклати, а полилеят се залюля застрашително в ръцете му.

— Нямам представа какво казваш, Фабия, но се разбира, че е нещо много грубо.

Мама направи физиономия. Днес, със светлосиния си костюм със сако с пеплум и къса права пола, според Ела можеше спокойно да мине и за ученичка.

— Ужас! Един от редовните ми доставчици. Проваля ме с китайската коприна, която поръчах. Пише, че не може да ми я осигури, но на мен ми трябва за роклята на Джийн Къшуърт. *Дио мио*. Роклята трябва да е готова до следващия петък, най-късно в събота сутрин... *Дизастро*.

Ела се подаде на вратата.

— Госпожа Къшуърт? Майката на Катрина?

— О, да — изкриви лице Мама и наподоби кралски глас и поза. — „Искам само най-доброто, Фабия“, казва ми тя. „Трябва да е много специално, по-хубаво от роклите, които правиш за другите жени... Имам известно... как да го кажа, госпожо Морено, без да ме помислите за ужасно арогантна? Хората в този град имат известни очаквания. Не бива да ги разочароваме...“

— Не може ли да избере друг плат? Или може би друг цвят?

Мама се засмя.

— Дейвид, явно не познаваш жените. Решим ли нещо... А и наистина не искам да я разочаровам. Вече ми докара много работа.

Лицето ѝ внезапно се разведри.

— Може лично да отида при търговците и да купя коприната. Досега се справях, имам разни останали парченца... Чудя се...

— Може да отидем на разходка — предложи Дейвид. — В понеделник почивам.

Мама плесна с ръце.

— Колко приятно! Ела може да дойде с нас. Не искаш ли да се разходим до Лондон, *карина*?

Ела се намръщи.

— Сериозно, мамо, какво ти става? Не мога просто да отсъствам цял ден от училище. Трябва специално позволение. Ще пропусна уроци и после ще трябва да наваксам. Идеално ще се оправя и сама. Вървете, забавлявайте се.

Като се обърна да влезе, мерна изуменото изражение на Мама във витрината на магазина.

— Толкова добро момиче. Твърде добро — казваше тя.

* * *

Но Ела знаеше, че не е толкова добра. Имаше си свои причини да иска да остане. Вече мислеше за тях непрекъснато. Не можеше да мисли за друго.

В понеделник, когато би звънецът за края на последния час, тръгна по коридора покрай момичешките шкафчета и там я чакаше Катрина, облегнала се на стената, издала ханша си напред, изопнала рамене, с игрива усмивка в крайчеца на устните.

— Здравсти, Ела — усмивката стана ослепителна. — Видях майка ти на гарата тази сутрин. С Дейвид...

Ела усети как по ръката ѝ се спускат боцканията на раздражението от намека — че е толкова нелепо майка ѝ и доктор Картър да отиват някъде заедно.

— Мислех да дойда с теб до вас — каза. — Да ти правя компания, за да не ти е самотно.

Ела посърна. Вече бяха излезли и вървяха през игрището. Били се мотаеше около оградата. Когато видя Катрина, веднага, като по рефлекс, наведе глава, пъкна ръце в джобовете и понечи да се отдалечи, упорито забил поглед в земята.

— Били! Чакай малко!

Ела се обърна ядосано към Катрина.

— Прави каквото искаш, но аз ще вървя с него.

Катрина повдигна вежда.

— Добре, де. Както кажеш.

След като пристигнаха в магазина и Били помогна на Ела да се справи със сложните ключалки, Катрина изтича пред тях нагоре по стълбите към апартамента и започна да влиза по стаята, вдигаше книга тук, кутийка там и повтаряше: „Колко сладко!“ и „Толкова дребно! Колко абсолютно очарователно!“.

Ела и Били се спогледаха и момичето влезе в кухнята. Удари филтъра за кафе няколко пъти силно в мивката, за да се отлепят старите влажни остатъци смляно кафе.

Катрина цъфна на вратата.

— Какво правиш, за бога?

— Кафе. На какво ти прилича?

— Сериозно ли? Прилича ми на някаква странна отвара в мивката — Катрина сбърчи нос. — Мирише ужасно...

— Добре, аз си тръгвам — обяви Били и пъкна ръце в джобовете си.

Сърцето на Ела запрепуска в гърдите ѝ.

— Но ние току-що дойдохме...

— Чакай ме куп задачи. Оставям ви насаме, дами.

— Тогава ще те изпратя — може би малко прибързано го прекъсна Ела. — Нали трябва да отключи и да заключи след теб.

Тръгна след него надолу по стълбите и докато отново се бореше с ключовете — ключалка по средата, резе горе и долу — Били просъска сподавено:

— Боже, Ел, как я търпиш?

— О, имала съм избор? Не бях забелязала.

— Чакай, дай на мен.

Били измъкна ключа от ръката ѝ. Пръстите му бяха решителни и топли и от допира им по ръката ѝ пробягнаха чувствени искрици.

Вратата поддаде. Камбанката иззвъня.

— Е, ще се видим, значи — смигна ѝ той. — Не забравяй да се забавляваш.

— Били...

Той се обърна с очакване.

— О, нищо. Няма значение...

Гледаше го как прекосява дворчето, минава под ниския свод. Почувства се плоска, отпусната като балон с изкаран въздух. Какво изобщо си беше въобразявала?

В този момент, докато си стоеше на прага, главата на Били изведнъж се показа иззад далечната стена — клоунска глава без тяло, с кръстосан поглед, разкривена гримаса и изплезен език.

Тя също му отвърна с изплезване, почувствала странното ново привличане на чувствата около тях. Той знаеше, че тя ще стои и ще го гледа.

Това изобщо не беше като обичайните Сигнали, цветове и движения във въздуха около нея, към които можеше да се настрои. Това беше нещо, което идваше от нея самата. Сякаш двамата с Били бяха залепени за срещуположните краища на ластик, всеки дърпаше в своята посока, опъваха ластика все повече и повече, чудеха се докога ли ще се разтяга, преди да се скъса и да ги плесне с всичка сила.

Долното стъпало изскърца. Катрина стоеше там, обърнала гръб, ръцете ѝ пълзяха нагоре-надолу по страните ѝ, тялото ѝ се извиваше като в комедийна прегръдка, издаваше звуци като от целувка.

— О, я се разкарай, Катрина — въздъхна Ела.

По-късно, когато седяха на кухненската маса и хапваха тимбало, кръглата солена торта от паста, сирене, колбас и гъст доматиен сос, оставена от Мама, Катрина размаха ножа си във въздуха.

— Писва ли ти някога?

— Кое по-точно?

— Сецаш се, животът като цяло. Да си единствено дете. Не че аз съм всъщност истинско „единствено“... сигурно си чувала, че имаше... тоест имах...

Ела зачака. Гледаше как Катрина оставя вилицата си и се взира в чинията си. Когато вдигна поглед, продължи:

— Най-много ме ядосва това, че майка ми — както и твоята — все излиза някъде с някого. По такава работа... — и Катрина нацупи

устни и пак започна да имитира целувки.

— Но моята не прави така — отвърна Ела. — За пръв път изобщо отива някъде.

— Е, моята го прави непрекъснато — намръщи се Катрина. — И на мен страшно не ми харесва. Все приказва как господин Еди-кой си това, господин Еди-кой си онова. Катрина, миличка, трябва да те запозная с новия ми приятел, господин Еди-кой си. Напоследък това е онзи ужасен Пайк. Знаеш го...

Присви очи, среса с пръсти косата си през челото, имитирайки мазния бретон на Пайк.

— Да — каза Ела. — Дойде в магазина.

Усети как я прониза страх при произнасянето на това име, спомни си очите, които се плъзгаха по нея.

— Така ли? — изведнъж се заинтригува Катрина. — Какво е правил в магазин за дрехи, за бога? Купи ли си нещо?

— Не мисля — Ела оформяше думите си внимателно, осъзнала грешката си. — Дойде малко след като пристигнахме... по някаква работа на съвета. Нали това работи?

— Вероятно се е пробвал с майка ти. Оглеждал я е — каза Катрина. — Той е змия. Но майка ти не е глупава и няма да се забърка с такъв тип, докато моята просто няма здрав разум. Винаги има някой мъж. Толкова е срамно — като тийнейджърка е. Освен това само ходи по срещи на комитети. Комитет за това, група за онова... сигурно за да се чувства важна.

— Ами баща ти?

— О, така нареченият ми баща — Катрина завъртя очи. — Идиот. Няма никаква представа. Изобщо не знае какви ги върши тя. А и дори да знаеше, нямаше да го интересува. На години може да бъде неин баща и все е във Франция, Америка или тъпия Хонконг, продава тъпото си оборудване...

— Какво оборудване?

— Откъде да знам? Разни неща, които включват и изключват осветлението, поливат ти градината автоматично, климатици, отопление. Тъпотии. Пълен абсурд. Но всичко е Ужасно Важно, разбира се...

Катрина подгони парче пене в чинията си в опит да го наниже на вилицата си.

— Все пак какво ядем? Много е странно.

— Тимбало, означава „барабан“. Взимаш една купа и я застилаш с паста пене — нарича се така, защото е във формата на перца... по-точно на малки гъши пера — после сипваш най-различни неща — кайма, грах, още паста, сирене, доматиен сос, а след това...

— Леле! Не ми е притрябвала скапаната рецепта — прекъсна я Катрина и избута грубо чинията си. — Има странен вкус. Твърде много аромати. Направо ошашква вкусовите ми рецептори.

Избърса ъгълчето на устата си, където беше останала капчица доматиен сос.

— Не, нямам търпение да се махна оттук. Завинаги. Да направя нещо смислено.

— Какво?

Тя сви рамене.

— Не знам. Просто нещо. Каквото и да е.

— На мен всъщност ми харесва в Йорк — призна Ела.

— Ами ти съвсем скоро дойде тук — отвърна Катрина и очите ѝ проблеснаха злобно. — Освен това, разбира се, си имаш Били-бой, който те следва навсякъде като влюбено кученце. Кой не би останал заради нещо такова?

— О, млъкни! — Ела избута стола си от масата и събра шумно чиниите. — Просто. Млъкни.

* * *

Когато Катрина си тръгна, помъкнала след себе си прикритите обиди и неуместни шеги, Ела се изтегна на дивана с дистанционното.

Опита се да не мисли за кутията на Мама в скривалището под леглото, но колкото повече искаше да устои, толкова по-силно я привличаше.

Така или иначе си мислеше как ще погледне вътре, още щом Мама замина сутринта.

Особено силно я интересуваше книгата. Беше виждала как Мама я прелиства, захабените от често разгръщане страници шумоляха под пръстите ѝ. Не се беше приближавала достатъчно, за да види ясно каквото и да било, но от мястото ѝ изглеждаше, че всяка страница е

изцяло запълнена със ситен почерк, скици и диаграми. Книга с рецепти, беше казала Мама, но не приличаше на такава. А и ако беше, защо не я държеше в кухнята до книгата на Елизабет Дейвид и избелелия червен „Ларус“?

Телефонът ѝ изписука с есемес:

„Взех влакА в 7 ч. ПРИБИРам се към 10.

С ОбиЧ М ххх“

„ОК х“, написа в отговор.

Не оставаше много време.

Спря звука на телевизора от бутона на дистанционното и се загледа в жена със сомбреро, здраво стъпила на брега на тюркоазен океан, разперила ръце, с развълнувано от блещукащата вода изражение на лицето.

Щеше да погледне. Само да надникне, обеща си. Пет минутки.

Влезе в спалнята, коленичи до леглото на Мама и заопипва отдолу за нещо с формата на кутия.

Нямаше я.

Отметна завивката и притисна буза до прашното дюшеме. Нищо. Само сенки, прахоляк и смачкана хартиена кърпичка с отпечатък от червено червило.

Домъкна стол от кухнята и се качи на него, за да опипа горната част на гардероба. И там я нямаше. Прегледа шкафа на Мама, внимателно мушваше ръце между слоевете коприна и дантела, за да не разбута нищо.

Значи, Мама все пак наистина криеше нещо. Сигурно беше преместила кутията веднага след онзи разговор.

Ела стисна юмруци. Спусна се на долния етаж и прерови кутиите под тезгяха, ролките панделки за опаковане, прилежно сгънатите купчини опаковъчна хартия. Надникна в мухлясалия шкаф под стълбите, където Мама държеше бърсалки за прах, парцала и кофата, както и лавици с почистващи препарати.

Отново изтича на горния етаж, взимаше по две стъпала наведнъж и пхна ръка под възглавницата на Мама. Пръстите ѝ стиснаха нещо. Изтегли карта за таро, рисунка на жена, седнала на трон, облечена в

бледосини одежди, с голям кръст на врата и някаква странна рогата корона на главата. На лицето със спокойно изражение, жената държеше нещо като свитък в ръце. Зад нея, между две колони, бяха нарисувани палмови листа и нарове с разпукана кожа, оголила блещукащите им червени семена. В краката на жената пишеше: ВЪРХОВНАТА ЖРИЦА.

Сърцето на Ела заблъска в гърдите. Кожата ѝ беше гореща и изопната от чувството на безсилие. Какво значеше това?

Картата сякаш потрепна в ръката ѝ и Ела си помисли, че още малко и пак ще си представи как въздухът се завихря около нея, гласовете, които идват отвъд ъглите на стаята и непрекъснато ѝ се смеят.

Хвърли картата на леглото, после размисли и внимателно я върна под възглавницата, като приглади завивката.

Но после, когато лежеше в леглото с книгата си, думите плуваха пред очите ѝ и не можеше да се отърси от усещането, че ѝ се бяха подиграли, някак я бяха изиграли. Не беше честно. Какво не ѝ беше позволено да узнае?

Затвори очи, остави съзнанието си да се свие до неподвижна, кротка точка, после се понесе назад в ума си към деня, когато за пръв път беше видяла книгата.

Стоеше на прага на спалнята, няколко дни след като бяха пристигнали в града, и гледаше Мама, приведена над леглото, книгата — разтворена на покривката на леглото пред нея. Виждаше проблясъци цветове и чуваше пукащ звук като от сухи листа, когато Мама внимателно отгръщаше страниците.

— Мама?

Мама се обърна рязко, с насилена усмивка и затвори книгата със замах.

— Мамо, какво правиш?

— О, просто гледам едни стари неща, *тезора*. Намерих ги в старите кутии. Не ги бях виждала от години. Моля те, би ли ми направила кафе? Изтощена съм...

И тогава, като се обръщаше да излезе от стаята, Ела беше видяла през цепнатината в рамката на вратата как Мама коленичи до леглото, повдигна покривката, натисна пода с ръце и дървото леко изскърца.

Това беше. Там беше скривалището на Мама. Сега всичко придоби смисъл. Ела отметна завивките, спусна се на четири крака под леглото на Мама и заопипва ръбовете на боядисаните дъски за пукнатина, цепнатина или хлабав гвоздей. Пръстите ѝ се опряха в сцепен ръб. Нетърпеливо дръпна покривката на леглото над главата си и се взря в мрака, докато опитваше да повдигне ръба с нокти. Една от дъските се надигна с изскърцване и отдолу се показа нещо като дълъг тесен процеп.

Пъхна ръка в него — отначало внимателно, защото от тъмното пространство я побиваха тръпки, сецаше се за драскането, което понякога чуваше нощем — може би мишки, дори нещо по-лошо — пръстите ѝ стиснаха дълга плоска кутия и тя я извади, прокарвайки ръка по червената, подвързана с плат повърхност, леко зърнеста заради праха.

И въпреки че знаеше, че е сама в жилището, не се сдържа да не погледне бързо през рамо, преди да остави книгата наред килима. Пак усети как въздухът се събира, трупа се около нея, чу онези гласове, полуреални, полувъображаеми: *Тя е тук, тя е тук, тяетуктяетуктяетук...*

Повдигна капака. Да, там беше. Книгата.

Странна книга с корици от две правоъгълни парчета картон, подвързан със зелена коприна, събрани с дебела черна панделка. На места корицата беше изцапана, имаше следи от мазнина и от годините, страниците бяха дебели и неравни. На места измежду тях надничаха парчета плат и нещо като краища на шивашки кройки.

Ела развърза панделката. Сърцето ѝ отново ускори ритъма си, забеляза, че ръцете ѝ треперят леко, когато отгърна на първата страница и прочете надписа:

Тази книга принадлежи на:

Зорай Джобрани

~~Фара Джобрани~~

Фабия Морено

Първото име — името на Мадаар-Бозорг — беше изписано с дребен, четлив ръкописен почерк, мастилото беше избледняло до

кафеникавочерно. Ела позна стила — но тогава е бил по-стегнат и не толкова нервен — от всички сини пощенски пликосе, които бяха пристигали с въздушна поща и с екзотични марки през детството ѝ.

Имената отдолу бяха добавени с почерка, който Ела незабавно разпозна — уверения калиграфски стил на Мама. А Фара, разбира се, беше рожденото име на майка ѝ, дадено ѝ в Старата родина, внимателно задраскано с писалка.

Отгърна следващата страница, отбеляза слабото шумолене в ъглите на стаята и как въздухът се завихри над ръцете ѝ, сякаш пляскаха хиляди малки крила.

Тук се намираше скица на Мама — червена ежедневна рокля със сърцевидно деколте. Към страницата бяха пришити няколко малки червени мъниста и парче червена коприна.

В полетата бяха нахвърляни бележки: *Червено: рубинено, алено, яркочервено. Търси хубав червен плат с топла оранжева основа, не синя. Тази мостра е от „Бороуикс“ на улица „Беруик стрийт“ Лондон. Вариации — преправено от червено сватбено сари, поръбено със златна дантела? Китайски брокат — прекалено твърд?*

Ела продължи да прелиства и се спря на страница, която проблясваше в зелено — зелено перо, пришито към хартията с внимателно подбран копринен конец за везане, къс наниз изумрудени пайети, малка торбичка от тъмнозелен сатен, побрала намотан върху парченце картон лъскав зелен конец. Изрезка от списание — снимка на манекенка със зелена шапка без периферия, кацнала под игрив ъгъл на главата ѝ, голямо паунско перо, падащо напред и закриващо половината ѝ лице. *„Вог“*, 1948 г. — беше записала отдолу Мама. — *боядисани шраусови пера?*

Мостри, скици, идеи. Определено нищо, което си струва да се крие, нали? Защо тогава тази тайнственост?

Върна се към началото на книгата, изписано предимно от Мадаар-Бозорг, бележките на Мама се появяваха само в полетата.

Историята на шелки, прочете и повдигна сгънатата кройка на полупрозрачна хартия, единият ѝ край бе защит за страницата. Дръпна я и внимателно разтвори сгънатата на хармоника дъга, върху която беше нарисувано нещо, което за неопитното ѝ око приличаше на корсет. Но никога не беше виждала Мама да ползва кройки. Тя винаги

режеше плата направо на масата, ножиците щракаха умело, почти без да спират, по очертанятията на парчетата, които после щеше да зашие.

Вдигна кройката към лампата и присви очи, за да разчете миниатюрните букви: *Имало едно време — зачете — в земята на дългите горещи лета и кратките студени зими, където царицата расте висока и златна, където портокалите светят като фенери в дърветата, а хлябът е най-сладкият и най-вкусният, който си опитвала, там живеел тъжен и самотен човек...*

Ела се усмихна и се замисли колко много пъти беше чувала точно тези думи от устата на Мама. Внимателно сгъна кройката на мястото ѝ, представи си Мама като момиченце, облегнала глава на рамото на баба си, а Мадаар-Бозорг ѝ разказва същата приказка за тюленовата кожа.

Но все пак това не бяха магии. Определено не бяха и тайни. Не можеше да си обясни защо Мама крие тази книга. Пръстите ѝ вече прелистваха страниците по-нетърпеливо, търсеха обяснение.

Поставяне на талисмани — прочете на една поизтъркана страница. — Ефектът на определена дума може да се увеличи чрез съчетаването с конкретен талисман или поставянето ѝ на определено място в дрехата. Поставянето в яката например дава допълнителна увереност помага на носещата я да държи главата си гордо изправена. Поставянето в подгъва има приземяващ ефект. (Може да се помисли и за поставяне в подметката на обувка.) Ръбът на ръкава помага при общуването с хора, улеснява взаимоотношенията.

Съчетанието от поставянето на талисман с избрани тотемни думи и особено с цвят трябва да се обмисли внимателно. Някои цветове — например червено — често са достатъчно мощни и няма нужда от допълнителна помощ. Трябва да се стремим към неуловимост и удобство за жената. С времето подходящият ефект винаги ще се прояви.

Преди употреба талисманите трябва да се „пречистят“, като се поставят на прозореца на слънчева или лунна светлина, като се скрият в пълна тъмнина или като се прокарат през пламъка на червена свещ...

В пълна тъмнина, помисли си Ела и се сети за процепа под дъските на пода. Бръкна в кутията. Да, вътре имаше сноп червени

свещи, завързани с бяла панделка, имаше и бурканче с капачка на винт. Съдържанието му изтрака, когато го вдигна — талисмани, малките месингови и сребърни тежести, които Мама зашиваше в подгъвите на по-леките тъкани, за да падат по най-подходящия начин. Ела изсипа няколко в дланта си — сова, не по-голяма от нокътя на малкото ѝ пръстче, но все пак със свършени детайли — очи, човка и пернати уши; конска подкова; две ангелски криле.

Това беше по-интересно. И наистина беше права. Това беше магия. Може би обикновено ежедневно вълшебство, но все пак магия. Талисманите и думите на Мама. Не бяха просто игра. Поне Мадаар-Бозорг, изглежда, ги е смятала за заклинания.

Ела никога не беше виждала нищо на прозореца — въпреки че сега, като се замисли, Мама определено обичаше да сяде на слънце, за да върши най-деликатната работа, която наричаше „завършване“, последния етап от ушиването или корекцията на дреха. Поставяше стола си така, че слънцето да го огрява, а когато беше достатъчно топло, сядаше отвън.

Сърцето ѝ изпърха в гърдите, когато обърна следващата страница.

Думите — беше написала Мадаар-Бозорг и беше подчертала дебело буквите. — *Най-хубавите думи не се избират. Те се избират сами. Докато работиш над дрехата, опитай да отпуснеш ума си и се съсредоточи единствено над докосването на плата, над движението на пръстите си. Позволи на думите да те открият.*

Отдолу с дребни ситни букви беше изписала дати и подробности:

19 юни 1953 г. — син шал, двата подгъва — отвори сърцето си.

6 юли 1953 г. — жълта копринена рокля, подложка на деколтето — кураж, час слънчева светлина.

18 септември 1953 г. — бродирана домашна роба, подгъв — търпение.

29 февруари 1954 г. — червен вълнен костюм, подплата на джоба на сакото — носи своята истина.

В края на този списък беше добавила с едри главни букви: *НАКРАЯ ЗАКЛЮЧИХ, ЧЕ ДУМИТЕ НЕ БИВА ДА СЕ ЗАПИСВАТ ДРУГАДЕ, ОСВЕН В САМИТЕ ДРЕХИ.*

Ела потрепери. Въобразяваше ли си, или през процепите на старата дървена рамка на прозореца внезапно повя ветрец и се завихри в стаята? Усети хладен допир до бузата си.

Ясно беше, че Мадаар-Бозорг беше вярвала в силата на тези талисмани и заклинания, които беше предала на Мама. Защо тогава Мама толкова се стараяше да ги скрие от нея? Защо настояваше, че това не е магия? Отново почувства бълбукането на горещата топка гняв. Не беше честно. Нима Мама не ѝ вярваше? Ела вече не беше дете. Защо Мама просто не ѝ обяснеше тези неща, вместо да се държи така потайно?

Затвори книгата, завърза черната панделка внимателно на възел, върна всичко — и бурканчето, и свещите — в кутията, постави обратно капака и внимателно изтри отпечатъците от пръстите си, останали в слоя прах.

Дълго лежа, вперила поглед в тавана, гледаше оранжевите ивици от лампата на съседното кафене да трепкат по бледата мазилка. Преброи ударите на камбаната на катедралата — десет, после единайсет...

Тъкмо когато се понасяше по познатата широка черна река и звездите се пуснаха да докоснат лицето ѝ, чу някъде далеч под себе си звънчето на вратата и приглушения смях на Мама. Впи нокти в дланите си, притисна колене до гърдите си и потъна още по-надълбоко в замъгления мрак.

* * *

Мама се върна от Лондон без повечето си коса. Когато Ела се събуди на сутринта и влезе в кухнята, тя беше вече там, гледаше отражението си в каната за кафе, потупваше и подреждаше орязаните къдрици.

— Леле! — възкликна Ела, все още сърдита. — Много драстично.

Мама се извъртя и тръгна към нея, широко разперила ръце.

— *Тезора!* Ето те и теб. Всичко наред ли беше? Много ли ти беше самотно? Аз си прекарах толкова прекрасно! Следващия път трябва да дойдеш с нас.

Очите ѝ грееха по-силно от всякога на малкото ѝ сърцевидно лице, оброчено от новата къса тъмна коса.

Ела я остави да я прегърне.

— Добре ли си, Ела? Случило ли се е нещо?

Момичето поклати глава, взе си препечена филийка и яростно започна да я маже с масло.

Мама се наведе над хромирания тостер да огледа отражението си. Хвана един кичур коса.

— Просто... как се казва... импулс? Минахме покрай един фризьорски салон и си помислих, че отдавна не съм правила нищо с косата си... После си казах — защо да не я отрежа! Бъди съвременна! Бъди смела!

Гласът ѝ беше по-висок, излиташе от устата ѝ на къси, задъхани тласъци.

Ела си мислеше за всички вечери, когато взимаше гребена от черупка на костенурка, за да среше косата на Мама, прокарваше ръка по цялата ѝ лъскава дължина, усещаше мекотата ѝ да гали гърба на ръката ѝ, ритмичното движение я успокояваше.

— Прекрасно е, мамо — отстъпи най-накрая. — Супер е. Много ти отива.

Всичко се променяше толкова бързо.

13.

ПРЕСТИЛКА, ПАМУК С МУШАМЕНО ПОКРИТИЕ, С НАДПИС. „БРИТИШ ХОУМ“.

— Искаш ли да дойдеш на едно място с мен?

Беше подала глава през прозореца, следобедното слънце, което се отразяваше от покривите, обливаше лицето ѝ. Един гълъб, който се грееше на слънце в улучите, излетя с плясък на криле.

Били стоеше на двора, засенчил с ръка присвитите си очи.

— Хайде, де, идваш ли?

— Дай ми пет минутки.

Тя се втурна в банята да си измие зъбите и да се среше. Напоследък беше започнала да прави така. Щом Били я повикаше, нещо в стомаха ѝ се преобръщаше. Сякаш в корема ѝ плуваше златна рибка. Страшно досадно.

Често се усещаше, че се чуди дали Били предпочита косата ѝ да е по този или онзи начин, сресваше я по този, после по онзи начин, пощипваше бузите си, за да поруменеят — трик, който беше прочела в едно списание на майката на Катрина.

— Накъде си тръгнал, Били? — извика Мама. — Къде ще водиш дъщеря ми? Искам да знам!

Били крачеше нетърпеливо в двора. Потупа носа си с пръст:

— Изненада, госпожо Морено. Не ме карайте да я издавам.

— Добре, но внимавай! — Мама използва най-строгия си глас. — Ще те държа отговорен, младежо.

Били някак си беше влязъл под кожата ѝ по своя си начин. Бързата усмивка, смигванията и сръчкванията си проправяха своя път, сякаш той си имаше собствено вълшебство.

Като ги гледаше как си разменят реплики — лесно, гладко, бързо като слънчеви лъчи по паважа, се питаше какво ли е нейното вълшебство. На нея никой не изглеждаше да ѝ реагира по подобен начин.

Били изимитира самоувереност:

— *Знаете*, че можете да ми имате доверие, госпожо Морено. А и какво толкова мога да ѝ направя? Да я хвърля в реката?

— Кой знае? Не бих го изключила.

Той още се подхилкваше, когато излязоха от дворчето и се вляха във вежливата суетня на съботните пазаруващи по улиците.

— Искам да ти покажа нещо — каза момчето. — Нещо, което съм сигурен, че не си виждала.

— Какво? Защо не ми кажеш? Мразя изненадите.

Но той отказваше да поддаде.

Стигнаха влажната прохлада на дърветата покрай речния бряг. Новите листа висяха като трепкащи пискюли и почти докосваха лицето ѝ.

— Виждала ли си ги?

Между дърветата и по тревистите брегове гъските крякаха по-силно от всякога, крачеха с ципестите си крака гордо и решително по най-прекия път към реката.

— Няма защо да се боиш от тях — беше ѝ казал Били веднъж. — Гъските само вдигат врява. Очите им са разположени странично и не виждат пред себе си.

Беше го демонстрирал, като плесна с ръце пред една съскаща човка.

— Видя ли? Не виждат нищо пред себе си. Повечето хора не си дават сметка за това.

Тази сутрин гъските изглеждаха необичайно решителни. Една жена бързаше по крайбрежната алея с пазарска чанта и се наложи да кривне встрани, за да избегне редицата гъски, изпънали здравите си шиши и пляскащи с крила.

Ела се вгледа по-внимателно и изведнъж видя причината. Пред тях в кандилкаща се редица няколко пухкави гъсета се клатушкаха към водата.

Били се ухили.

— Искаш ли да приближим?

Намериха местенце на тревистия бряг, където още нямаше гъши изпражнения, и загледаха. Ела се облегна на ствола на дърво и почувства топлината му през тъканта на блузата си. Над реката вече се събираше жегата. Мухите се рееха в трептящия въздух като изпуснати

пайети. Глогините и кестените бяха отрупани с кичести розови и бели цветове като с пернати шалове, а когато затвори за миг очи, слънцето остана отпечатано от вътрешната страна на клепачите ѝ като два съвършени златни диска.

— Виж! Тези тук си имат само едничко — посочи Били майка гъска и татко гъсок, побутващи единственото си гъсе пред себе си.

— Като мен, предполагам — Ела се зачуди дали само си въобразяваше, че е видяла изражението в очите на тези родители гъски, че крачат по-колебливо и кротко, поотделени от другите шумни семейства.

— Значи, онези ето там са по-скоро като мен и братята ми — засмя се Били към група от шест-седем мъничета, бутаци се едно друго към водата, и добави: — Като стана дума, хайде да тръгваме.

— Къде? — попита тя. — Сега къде ще ме водиш.

Усещаше ръцете и краката си натежали, сънливи. Не искаше да се мърда.

— Нали искаше да дойдеш да пиеш чай с мама? Няма търпение да те види, уверявам те.

* * *

Това, помисли си Ела, имаше предвид Били. Госпожа Викърс наля чай от огромен кафяв чайник — глечта му беше напукана от годините кипнала вода. В тъмната всекидневна Ела подпря на коляното си чашата и чинийката и отпи внимателно.

Никак не обичаше чай. Беше го опитвала само няколко пъти и според нея имаше вкус на парфюм, тръпчив и изкуствен. Млякото изглеждаше леко гадно с белите си езичета сред бледокафявата течност. Беше свикнала с черно кафе в дребни чашки, с горещите глътки с ароматна пара.

— Много сме слушали за теб, скъпа — усмихваше се госпожа Викърс. Лицето ѝ беше добродушно, сивеещата коса бе хваната на кок на темето, а измъкналите се от него кичурчета се рееха край бузите ѝ като рошав ореол. От слънчевите лъчи, които влизаха през прозореца, този ореол светеше и трепкаше, така че тя цялата сякаш излъчваше сияние.

Приличаше повече на баба, отколкото на майка, помисли си Ела. Беше с кухненска престилка — яркорозова с надпис „ЗАПАЗИ СПОКОЙСТВИЕ И ЯЖ ТОРТА“. Под престилката тялото ѝ изглеждаше меко и брашноно като добре изпечен хляб.

— Толкова приказки! Били понякога ми ги разказва — обясни тя. — Много обичам да ги слушам. Открай време харесвам хубавите истории.

— Трябва някой път да дойдете в магазина, госпожо Викърс. Сигурна съм, че майка ми ще се радва да се запознаете.

— Какво да правя аз в луксозен магазин като този на майка ти? — развесели се госпожа Викърс. — Няма да знам къде да се дяна.

Ела помоли да ползва тоалетната. Помещението беше малко, намираще се зад кухнята и миришеше на белина и студ.

Притисна буза до хладната стена. Ръцете ѝ лепнеха, сърцето ѝ препускаше в гърдите. Не беше сигурна защо.

Госпожа Викърс беше казала, че магазинът е луксозен. Ела все си мислеше, че тази дума се отнася до хора като Катрина с къщи като сватбени торти и градини като паркове. Не искаше да е луксозна. Това е просто поредният начин да си различен, нали?

Наведе се над мивката да наплиска лицето си с вода. Зад кранчетата на чешмата в пластмасова чаша бяха натъпкани четки за зъби — толкова много, че едва се побираха. На боядисаната дървена лавица лежаха няколко комплекта самообръсначки и четки за бръснене, всяка върху прилежно сгъната кърпа.

Зад вратата висеше мазен гащеризон, имаше и емайлирана вана, вероятно за братята на Били, за да се мият в двора. Другата вана, в банята, беше толкова широка и дълбока, че Ела си помисли как вероятно щеше да може да се отпусне по гръб в нея и ръцете ѝ дори да не докосват страните. На дъното на ваната имаше два дълги черни косъма, оставени от последния изкъпал се. Да, къщата на Били беше дом за мъже.

Когато излезе от тоалетната, къщата вече се беше напълнила с тях. В хола Били беше кацнал на дървено столче за крака, докато двама едри мъжаги се бяха изпружили на канапето, а трети се подпираше на вратата.

Седналите се изправиха при влизането ѝ и кимнаха за поздрав.

— Виж ти, това трябва да е красавицата, пленила сърцето на нашия Били — каза единият и лицето му се разтегна в позната усмивка. Хвана ръката на Ела и се поклони толкова ниско, че главата му почти докосна коленете. — За мен е удоволствие да се запознаем.

— Не обръщай внимание на Томи, скъпа, само се заная — другият брат протегна ръка. — Аз съм Крис, красивият друг брат на Бил.

Били скочи от столчето и замахна да цапне Крис по крака, но ръката на Томи се стрелна и го стисна в ключ, така че му оставаше само да размахва ръце и да негодува:

— Пусни ме, Томи, пусни ме!

— Я престанете — скара се майката им. — Само смущавате горкото момиче.

Възрастният мъж, бащата на Били, завъртя очи към тавана, усмихна се и пое дланта на Ела в двете си ръце. Момичето забеляза, че усмивката му не беше широка като на Били и Томи. Очите му бяха спокойни и бдителни.

— Радвам се да се запознаем, скъпа.

— Стига вече, главчовци! Идете да се измиете и оправите! — нареди им госпожа Викърс. — Няма място за всички ви тук. Опитваме се да водим цивилизован разговор.

Без повече приказки мъжете се изправиха и излязоха. Обувките им затропаха по тясното коридорче и стълбите, а Ела видя, че госпожа Викърс трепваше при блъскането на вратите и скърцането на дървения под на горния етаж.

— Ама че са много — каза го така, сякаш внезапно се изненада, че се е озовала в тази къща с толкова мъже и не можеше да си спомни откъде са се появили всичките.

Ела ронеше сладкиша на госпожа Викърс с пръсти, маслен пандишпан, от който оставаше бял слой захарна глазура по чинията с изрисувани върби. Избърса ръце в колосана салфетка и разбърка студения чай в чашата си. Опитваше се да казва правилните неща на правилните места, а не нещо, което да звучи луксозно. През цялото време усещаше, че Били я гледа от столчето си в ъгъла, наклонил леко глава настрани.

Господин Викърс влезе отново с розови, току-що избърснати бузи и зализана назад коса с гел.

— Е, Ела — обърна се към нея той. — Били ни каза, че преди да дойдеш тук, си живяла долу на юг. Как беше там?

— Беше... хубаво, мисля — отвърна тя, търсейки образ или фраза, на която да стъпи, нещо истинско, което да каже. — Харесвах морето. Плувах. Но и тук ми хареса много.

— Чух, че напоследък долу имало много проблеми — продължи господин Викърс, прокашля се, без да откъсва поглед от нея. — Долу по крайбрежието. Проблеми с работниците на доковете, в кланиците, във фабриките и така нататък... — кимна умислено. — Да, проблеми, така чух от профсъюза. Положението станало напечено, меко казано... — погледна я отново дълго, изпитателно.

— Не знам, господин Викърс. Предполагам, че е нямало как да чуя...

Ела усещаше тъмна пропаст като петно да се разлива вътре в нея.

— Разбира се, скъпа — каза госпожа Викърс и изгледа предупредително съпруга си, после се прокашля: — Значи, обичаш да плуваш? Били, трябва да я заведеш на плувната платформа.

Жената се обърна към Ела и светлината отново заблещука в сребристите нишки на косата ѝ.

— Да, сигурно ще ти хареса, скъпа. Като бях малка, много обичах да плувам в реката.

После по лицето ѝ премина сянка.

— О, но разбира се, какви ги приказвам? Били, трябва първо да питаш госпожа Морено. Да, питай майка си, скъпа. Може да не иска да те пуска там. Най-добре да я питаш.

По-късно Били я изпрати през моста до вкъщи.

— Моите братя идиоти — поклати глава той. — Опитах се да те предупредя. Но нали знаеш, че само се майтапеха, не говореха сериозно?

Двойка гъски прелетяха над главите им толкова ниско, че Ела почувства как въздухът се раздвижи от крилете им.

Вечерта беше топла и се простираше навсякъде. Повърхността на реката беше гладка, водата се движеше под тях като дълъг мускул.

Ела отметна глава назад и усети как небето пропада в нея.

— Разбира се — каза. — Не говори глупости.

* * *

Не ѝ се искаше да признае дори пред себе си, но Джийн Къшуърт изпитваше нещо повече от дребно раздразнение от онази Морено.

Първо, и това вече беше неоспоримо, тя беше успяла да докопа Дейвид Картър.

Дейвид. Беше предизвикал сериозно раздвижване в нейния дамски кръг, когато се беше появил като нов съдружник в местната хирургия. Някои от жените откриха, че още е неженен, започнаха да пускат грубички шеги за доброто му отношение към болните и такива неща. Някои — в това тя беше убедена — дори измислиха най-различни болести като повод да разкопчечат блузите си и да го накарат да им обърне някакво внимание. Жалка история.

Но сега изпитваше лека ревност. Това си го признаваше. Отдавна вече се оглеждаше за нещо повече. И да, може би от време на време се заиграваше с идеята за Дейвид Картър.

Нищо сериозно, разбира се. Не се беше изложила с това. Никой не беше разбрал. Просто той беше започнал да се появява с важна роля в личните ѝ следобедни фантазии.

Вече повече от година комбинацията от антидепресанта ѝ — много малка доза — и чашата вино на обед водеше до това повечето следобеди да сметне за нужно да се оттегли за лека дрямка. Дърпаше завесите и казваше на Леонора, че не иска да я притесняват, след това оставаше съвсем насаме и се отпускате в нещо като полусън, в който нормалният свят за малко се отдръпваше и тя ставаше по-млада и по-безгрижна.

Напоследък се оказа, че очаква с нетърпение да настъпи този момент, в който няма друга работа, освен да потъне в меките възглавници и да остави съзнанието си да се рее необезпокоявано. Понякога ѝ се струваше, че този следобеден свят на блянове беше по-реален от другия. Категорично беше по-приятен.

А отскоро, най-вече след последната консултация с Дейвид Картър, ѝ харесваше особено един конкретен сценарий, който разиграваше в главата си — облягаше се на ръба на бюрото, което

беше забелязала, че е голямо, стабилно и облицовано с релефна кожа, и започваше да разкопчава роклята си.

А Дейвид Картър — „Моля, наричайте ме Дейв“, би измъркал той — заравяше лице между гърдите ѝ, вдишваше онзи скъп парфюм, който тя винаги си слагаше в основата на шията, и започваше да я целува по врата.

Дори само от мисълта за това сега пулсът ѝ се ускори и тя усети гореща вълна — отчасти от удоволствие, отчасти от срам — или пък бяха просто хормоните ѝ. Може би наистина трябваше да си уговори още един час. Да я прегледат, както трябва.

Размърда се неспокойно сред възглавниците, опита да намери по-удобно положение, но не можеше да си избие от главата образа на Фабия Морено.

Шокира се, когато Катрина се прибра с новината. Дъщеря ѝ нямаше търпение да ѝ разкаже, изражението ѝ беше толкова особено, че Джийн дори се зачуди за миг дали не е разбрала някак си какво си мисли.

Престори се, разбира се, че изобщо не се интересува от ученически клюки, но чувството беше такова, сякаш някой беше сграбчил вътрешностите ѝ и бавно ги усукваше.

Не, Фабия Морено не си беше губила времето. Джийн Къшуърт беше срещала подобни жени. Амбициозни, решителни, свикали да получават каквото искат. Толкова дразнещо.

Така че човек може да си представи как се беше почувствала днес, когато отиде в магазина за проба и откри, че жената си е направила нова прическа — къса, много къса — която, това не можеше да се отрече, я правеше да изглежда още по-очарователна.

Джийн Къшуърт се ядоса най-много от това, че и Винсънт, и Джеймс от почти година се опитваха да я убедят да се подстриже по-късо. Дългата коса ужасно състарява, госпожо К. Може би е време за промяна. Ще подмлади лицето ви. Ще ви хареса. А и се поддържа толкова по-лесно... Повтаряха ли, повтаряха, докато не я принудиха да им затвори устите с резки реплики.

Косата ѝ беше отличителната ѝ черта, нейната славна корона. Цял живот на всички все това казваше. Не можеше да си представи — наистина можеше ли? — какво ще е да не може да вдигне ръка и да усети косите си, копринени и успокояващи, или да мръдне с глава в

подходящия момент и да ги усети как се люшват около раменете ѝ като на жените в рекламите за шампоани.

Но Винсънт беше произнесъл онези думи и сега не можеше да си ги вземе обратно. След определена възраст... Изобщо не ѝ хареса. Идеята да направи нещо дръзко и драматично, нещо ново, имаше своето очарование. Обмисляше я от известно време. Когато нощем сресваше косата си, я събираше в шепата си на тила, оставяше я да се завърти около скулите ѝ, опитваше се да си представи как ли би изглеждала.

Но онази Морено я изпревари. Сега, ако Джийн реши да се подстриже късо, щеше да изглежда като имитация.

Може би онова, което Грѐм ѝ каза съвсем скоро, ще се окаже вярно.

— Там е работата, скъпа — започна той с провлачения си говор, посръбвайки от чашата със скъпоценния му „Шато Ньоф“ с онази своя вбесяваща физиономия, — че ти никога не знаеш какво искаш, нали така? Винаги искаш онова, което не си избрала. Все си мислиш какво е трябвало да направиш, че си можела да направиш първо, второ, трето, вместо да обърнеш внимание на това, което имаш точно под красивото си носле, и на това, което можеш да постигнеш само да се съсредоточиш над него. Страхуваш се, това е и просто не знаеш как да си щастлива, а не смееш да си го признаеш, затова съсипваш живота на всички, включително на Катрина и мен. Никога не желает истински нещо до мига, в който някой не ти каже, че не може да го имаш. Ако се заиграя с някоя млада женица, внезапно отново ще ме пожелаеш, но не защото ме обичаш — напълно съм наясно, че не ме обичаш — а защото не би искала никоя друга да ме има... Виж какво, скъпа, защо просто не започнеш да си откровена поне пред себе си?

Сега Джийн се поизправи в леглото, взе купчината менюта от масичката и забеляза сърдито, че новият ѝ гел лак е започнал да се лющи покрай кожичките.

Опита се да мисли за партито, да се зачете в предложенията на компанията за кетъринг. Нямаше нищо, с което да се заяде. Предястия, основни, напитки. Всичко беше идеално.

Вече съжеляваше, че поиска Фабия Морено да ѝ ушие роклята. Вече я беше поканила, разбира се, и сега най-вероятно щяха да дойдат с Дейвид. Щеше да се наложи да гледа как си правят мили очички,

докато Греъм се мъкне наоколо с дънки и маратонки — никога не можеше да го убеди да се облече официално за каквото и да било — и отегчава всеки с глупавите си шеги и безкрайните приказки за своите играчки, джаджи и инвестиции.

Щеше да дойде и Пайк, разбира се, но той всъщност не се броеше. Отдавна трябваше да е приключила с него. Всъщност не знаеше защо не го е направила. Влачеше се след нея като кученце. Беше конфузно. Караше я да го презира. И въпреки че беше много грижлив по начин, по който Греъм вече не си даваше труда да се държи. Не можеше да го нарече нито интересен, нито вълнуващ.

Джийн остави мислите ѝ да се върнат назад, както беше свикнала да прави напоследък. Видя се отново осемнадесетгодишна, с бледорозова рокля на терасата на семейния дом, Дънстън Парк, очакваща пристигането на гостите. Беше толкова топла вечер. Все още помнеше въздуха, натежал с аромата на жасмин и рози, помнеше усещането от новата си рокля — как коприната обгръщаше гърдите ѝ и се завихряше около глезените ѝ. Почти можеше да си представи, че е ушита от розови листенца.

Онази вечер всички ѝ се бяха възхищавали. Беше танцувала ли, танцувала, беше пила твърде много шампанско и красивият Боби Фелпс я беше изпратил до тенискорта и я беше целунал дълго и с копнеж. Първата ѝ целувка. Какво беше станало с Боби? Женен? Разведен? Не можеше да си спомни.

Изведнъж сякаш не можеше да си спомни какво беше се случило с всичко. Тридесет и повече години. Отлетели. Точно както онази вечер, всичко се беше изплъзнало между пръстите ѝ. И Лорънс, скъпото ѝ момче. Виждаше го пред себе си — косата му, мокра от душа след футболния мач, тъмните къдрици, залепнали за кожата, от което зелените му очи изглеждаха още по-светли, тялото му започваше да се налива. Не беше честно, че ѝ го отнеха. Нищо не беше честно.

И ето я и нея с коса, чийто цвят вече не беше истински, и с тяло, което започваше да се отпуска, легнала в леглото със спуснати завеси посред бял ден. Самотна сълза се спусна по бузата ѝ. Джийн придърпа завивката около себе си. Усещаше се леденостудена, почти безчувствена. Дори не можеше да се разплаче, както трябва.

Накрая отметна завивката и бръкна в дъното на шкафа до леглото. Пръстите ѝ докоснаха гладкото стъкло на бутилката.

Припряно, с трепереща ръка, махна тапата, притисна бутилката до устните си и отпи голяма глътка.

Течността я сгря на мига. Усети как се разлива във вътрешностите ѝ. Отпи още една глътка, после още една.

14.

ПЛАЖЕН КАФТАН. ОРИГИНАЛЕН „ПУЧИ“, 1967 Г. МАЛКА ПОПРАВКА НА ШЕВА ОТ ЛЯВАТА СТРАНА.

— Хей, Ела, можеш ли така?

Притискаше нокътя на палеца си към стъбълцето на маргаритка бавно, внимателно, за да не го цепне. Присви очи и ги засенчи от слънцето.

Били висеше над нея с глава над реката, въжето беше умело увито около крака му.

— Виж, без ръце! — размаха ги нагоре-надолу като непохватни криле.

— Така, мой ред е — тя се изправи, започна да разкопчава полата си и изсули блузата си през глава. Отдолу беше с банския си костюм, но сега, усетила погледа на Били, се почувства неловко, внезапно я досрамя.

Зае се да сгъва дрехите си на спретната купчинка, затисна ги с чист камък и устоя на порива да се заиграе с връзките на банския си.

Били беше залюлял въжето обратно на мястото му и го държеше за нея над платформата за плуване. Пръстите ѝ потънаха в топлата кал, после се стегнаха при допира с хлъзгавите дъски.

— Сложи едната си ръка тук, ето така — Били постави лявата ѝ ръка на въжето. — После, като се залюлееш, дръпни силно и се опитай да вдигнеш крака над главата си. Така можеш да се превъртиш.

Ела погледна реката. Под водата сигурно щеше да е хладно, прозрачно и хладно. Стисна въжето между краката си и го залюля назад през платформата, притиснала пръстите на краката си към ръба. После полетя.

Остави въжето да я запрати над водата високо, още по-високо. Чувстваше как преплетените нишки се опъват и теглят, чуваше

пукането, когато въжето се понесе и за миг увисна на него с цялата си тежест. Задържа дъха си в очакване на мига неподвижност, когато, знаеше това, тялото ѝ ще увисне в съвършено равновесие, преди да започне да се връща назад, и в този момент вдигна крак нагоре, с лекота пъкна стъпалото си в примката и главата ѝ увисна надолу.

Замря за кратък миг с лице на сантиметри от водата. Реката се разтвори пред очите ѝ като слабо осветена стая. С мъка различаваше силуетите, които се движеха в нея.

Пусна въжето, кракът ѝ се измъкна от примката. Имаше време точно колкото да разпери ръце и да навлезе във водата като стрела, да усети как студът облива тялото ѝ в дълга зелена въздишка.

Остави се на водата да я увлече навътре и постепенно отвори очи. Долу имаше второ небе, кал и тиня се носеха като облаци. Сви колене и за миг ги задържа до гърдите си, вдигна очи към правоъгълниците светлина, трептящи над главата ѝ, почувства как студът навлиза в костите ѝ. Едва тогава, когато кръвта запулсира в главата ѝ, се изтласка нагоре и изскочи на повърхността — отново влезе в света.

Първото, което видя, бяха белите пръсти на краката на Били, впили се в ръба на платформата, стреснатото му лице се вираше във водата.

— За бога, Ела! Това защо го направи? За момент си помислих, че няма да изплуваш...

Хвана я за ръката и я издърпа на платформата. Момичето се излегна по гръб, впери очи в короните на дърветата, задъхано и засмяно.

— Радвам се, че поне ти го намираш за забавно, не си наред с главата — Били започна да се облича. Ела видя, че е бесен. — За малко да ми докараш инфаркт...

Тя изви гръб, опря го в хлъзгавите дъски, почувства изопнатите си ръце и крака, прокара език по небцето си и отново усети вкуса на реката.

— Извинявай — каза, но не можа да се сдържи, думата изскочи от устата ѝ сред силен изблик на смях. Сякаш водата я беше разтворила и звукът се изливаше от нея, обгръщаше ребрата ѝ, гърдите ѝ, корема ѝ. Сви колене до гърдите си и се залюля напред-назад върху платформата, без да спира хриптящия си смях.

* * *

— Прости ли ми вече?

Ела гледаше гърба на Били, момчето крачеше по крайбрежната пътека и сечеше тревата с пръчка.

Обърна се, заби пръчката в земята и скръсти ръце на гърдите си.

— Зависи — каза с усмивка. — Но по-добре внимавай. Ще ти го върна. Честно, Ела, помислих си, че това е краят, чудех се какво ли ще кажа на горката ти майка...

Ела намести в сгъвката на лакътя си навитата на руло хавлия. Крайниците ѝ още пукаха от вълнение, но под шипящото оранжево и синьо се разливаше топлина, както винаги се чувстваше във водата, сякаш тялото ѝ се разтваряше по краищата си.

— Съжалявам — каза.

— Не, не съжаляваш — Били прокара ръка през косата си и пръсна водни капчици наоколо.

Под тях, в реката, лъскава бяла моторница запрати силни вълни към бреговете. Мъжът зад кормилото им махна за поздрав, на парапета беше застанала жена с големи слънчеви очила, присвила очи заради силното слънце.

— Туристи — отбеляза Били. — Всяка година идват все по-рано. Виждаш ли, Ел, през юни тук няма да може да се върви. Ще е претъпкано с хора, дошли на пикник, с крещящи деца, стрелкащи се нагоре-надолу лодки, водата ще ври и кипи и ще е пълен хаос.

Ела се намръщи. Трудно беше да си го представи сега, когато повърхността на водата беше изпъстрена със сенки. Цял следобед не бяха видели жива душа.

— Да, а разбира се, да не забравяме новия яхтклуб. За който трябва да благодарим на майката на дружката ти Катрина. Куп идиоти ще гребат насам-натам, ще се правят, че знаят какво вършат, и ще плашат дивите животни.

След завоя на пътеката той посочи прясно боядисана табела: „Йоркски яхтклуб. Само за членове“.

— Разбира се, имаше петиция. Хората са слизали тук да плуват в реката, без да пречат на никого, повече от сто години. Не е частна собственост. Трябва да принадлежи на всички. Но виж как са го

оградили. Освен това тук има всякакви птици — сини рибарчета, дори веднъж видях чапла в калта ей там, но това няма да трае дълго. Събраха хиляди подписи. Но онзи Пайк отговаряше по въпроса и се погрижи госпожа Джийн Къшуърт да получи каквото иска.

Били поклати глава и цапна табелата с пръчката си — по лъскавата бяла и синя боя остана петно влажна пръст.

— Ще съспят всичко хубаво на това място и ще се преместят другаде. Всичките са пълни идиоти.

— Я виж ти, какво си имаме тук?

Гласът беше ниско заплашително мъркане, долетяло до тях от другата страна на новата ограда. Ела замръзна. Дори без черния му шлифер пак би познала този човек, където и да е — по начина, по който изпъваше шия, когато вървеше, по начина, по който — дори сега — я гледаше, очите му обхождаха цялото й тяло, поглъщаха я.

— Били, момчето ми. Какво си намислил пък сега? — Пайк стоеше със скръстени ръце, разкراчен, здраво стъпил на земята с лъскавите си черни обувки с връзки.

— Разхождам се, съветник. Виждате. Наслаждавам се на гледката.

Били се усмихна с най-очарователната си усмивка, но Ела виждаше лекото пулсиране в гърлото му, напрежението в позата на раменете.

— Е, стига това да е всичко, което правиш... — Пайк се подсмихна и се обърна към Ела. — Трябва да внимаваш с него, скъпа. Чух, че създава проблеми — и той, и братята му. — Очите му отново я обходиха от горе до долу. — Плувала си, така ли? — кимна към мократа й коса и хавлията под ръката й. — Сигурно си добра плувкиня.

Отново й се ухили, навлажни устни с връхчето на езика си.

Били се пресегна да хване ръката й.

— Хайде, Ел. Късно е вече, да се размърдаме.

Пайк им кимна и се отдалечи от оградата, пригладжайки ризата си на гърдите, все така с усмивка.

Но дори докато вървеше след Били, който вече крачеше по-бързо и по-силно шибаше тревата с пръчката си, а кърпата му се влачеше в прахта след него, Ела усещаше погледа на Пайк, забит между плешките й. Виждаше в представата си как беше погледнал краката й с

алчен поглед, леко разтворил устни, без дори да се опитва да скрие, че гледа, нито да прикрие усмивчицата си.

— Мръсен перверзник — Били мушна силно в земята с пръчката си и после я метна надалече.

Ела ускори крачка, за да се изравни с него и да го хване под ръка.

— Прав си, той е идиот. Затова не допускай да те ядосва. Аз не бих го допуснала. Хайде, да отидем да пийнем нещо. Аз черпя. Задължена съм ти.

ПРИКАЗКАТА ЗА РЕКАТА

— Знаеш ли, в града, където беше родена Мадаар-Бозорг — започна разказа си Фабия, докато вдяваше в иглата си сребрист памучен конец за бродирание — град, край който царевичните ниви всяка година се заливат от широка река и по покритите с трева брегове растат високи цветя, та казваха, че някога живяла там една много красива девойка.

Лицето ѝ било като разтворен цвят, кръстът ѝ — гъвкав като зелено стъбло. Танцувала като бързотечната река и пеела като птиците по речния бряг. Всеки мъж, който я видел, искал да я има за жена, но тя не можела да се ожени, защото баща ѝ не можел да ѝ осигури зестра.

Един богаташ, който преминавал през града, решил все пак да я съблазни. Казал ѝ, че не се интересува от добитък и царевични ниви. Имал си достатъчно злато, толкова, че да направи повече гривни, отколкото би могла някога да носи и на двете си ръце. И девойката, която изобщо не познавала света извън селото, му се отдала с доверчиво сърце. Живяла с него в къща край реката, в прозорците греели отраженията от водата. На следващото пълнолуние преди есента коремът ѝ станал кръгъл и изопнат като барабан и после родила две близначки.

Минали няколко години и младата жена била щастлива. Сядала на брега и си играела с дъщерите си. Първите научени от тях думи били имената на цветята, растящи сред високите треви, и песните на птиците, които се стрелкали ниско над водата.

Но един ден богаташът ѝ казал, че трябва да се върне в земите, откъдето бил дошъл. Баща му наредил да се ожени по сметка, за да осигури по този начин богатството на семейството за много поколения напред.

„Ще взема момичетата с мен — казал. — Ще се грижат за тях и ще имат всякакви възможности, които тук им липсват. Ще им уредя добър брак и ще пораснат изискани жени, не дъщери на рибари и селяни.“

Младата жена заскубала косите си и раздрала лицето си. Умолявала го и му крещяла. Полудявала при мисълта, че ще изгуби скъпите си дъщери.

Чувствала се така, сякаш сърцето ѝ било черупка на воден охлюв, изтръгнато от гърдите ѝ и метнато върху речните камъни от човека, в когото така глупаво допуснала да се влюби.

През нощта, полудяла от мъка, тя грабнала дъщерите си под мишниците си, изтичала към реката и се гмурнала дълбоко напред течението. Децата се удавили, младата жена се удавила с тях, телата им потънали на дъното, където гладните риби оглозгали костите им.

Богаташът се завърнал при семейството си и се оженил за жената, която била избрана за него. Скрито изпитвал облекчение, че баща му никога нямало да узнае за тайното му семейство.

Седем дни и седем нощи душата на младата жена седяла на речното дъно. На осмия ден полетяла от хладния мрак на реката отново към светлината на деня. Заблещукала в мъглица от най-чиста белота на повърхността на водата. Опитала се да заеме формата на тяло — ръце, крака, уста и пръсти — но постепенно, с изгрева на слънцето, избледняла.

Казват, че сега всяка нощ може да се види как младата жена крачи по брега на реката. Косите ѝ се спускат по гърба като водорасли, одеждите ѝ са натезжали от сълзи. Присяда на брега и разбърква водата с дългите си бели пръсти. Търси очертанията на душите на мъртвите си дъщери.

Когато реката придойде и е готова да прелее, казват, че речната жена сигурно ридае и оплаква дъщерите си, а реката не може да удържи сълзите ѝ.

Затова момичетата никога не бива да ходят при реката след мръкване, защото речната жена може да ги сбърка със своите деца, да ги скрие в гънките на водната си роба и да ги отнесе със себе си завинаги.

* * *

— Не искам да ходиш там, Ела. Баста. Край — каза Мама. — Какво ще си помислят хората за мен? Че съм некадърна майка, оставила дъщеря си да търчи насам-натам безпризорно?

Ела скръсти ръце на гърдите си.

— Мамо, защо слушаш някаква надута клиентка? Какво разбира пък тя? Всички ходят там.

Фабия повдигна вежда.

— Клиентките ми станаха надуты, така ли? Ако нямаш нищо против, госпожичке, имам нужда от клиентките си, от всяка една... Замисляла ли си се някога, че без тях нямаше да имаме храна на масата и покрив над главите си? А? — После въздъхна тежко. — Освен това, Ела. Има някои неща... някои неща... Знаеш колко е лесно да ти излезе репутация, когато си момиче.

— Репутация?

Фабия видя как в очите на Ела проблясва гняв. Въпреки всичко изпита странно облекчение. Нали беше чакала Ела да ѝ се опъне поне малко? Не беше ли искала да започне да се държи не толкова послушно?

— Не живеем в някоя от твоите фантазии от петдесетте години, мамо — говореше Ела. — Ти може да си живееш в тях, ако искаш, но не виждам защо аз трябва да го правя. Освен това не те разбирам. Все повтаряш, че жените могат да правят всичко, което правят и мъжете, само че по-добре...

Фабия въздъхна. Хвана наниз зелени стъклени мъниста и го уви около пръста си.

— Знаеш ли, *тезора* — каза бавно, — всъщност си права. Много, много си права. Но знам и още нещо, нещо, което научих сама по трудния начин. За момчетата е различно. За Били е различно. Просто така стоят нещата. Вбесяващо — да. Несправедливо — о, да. Но така стоят нещата. Затова трябва да сме малко по-умни. А ако се мотаеш по бански край реката сама с момче, хората като госпожа Мофат ще те видят. И ще те разнасят. Ще идват тук, ще пускат шегички, ще ръсят дребни забележки. Съвсем внимателно, съвсем между другото... Но това ли искаш наистина?

Протегна се да докосне ръката на Ела, но момичето я отблъсна.

— Освен това Дейвид каза, че от речната вода може да хванеш какви ли не болести... Там има плъхове, плъхове с микроби. И зелени слузести неща... как се казваха?

Като по команда вратата зад нея издрънча весело и влезе Дейвид, размахал лекарската си чанта.

— Водорасли — каза. — Зелените слузести неща. Съжалявам, че развалям цялото удоволствие, Ела, но по-миналата седмица лекувах един младеж, приятел на Били, ако не се лъжа, имаше особено упорито кожно заболяване. Каза ми, че си е играл на платформата, която са сковали долу.

Ела въздъхна.

— Не познавам никого другиго, който да се е разболял.

Дейвид продължи:

— Мислех си, откакто майка ти ми спомена по въпроса, и ми хрумна нещо — обърна се към Фабия с широка усмивка. — Смятам, че намерих решение.

В този човек, каза си Фабия, има нещо, което се съпротивлява на лошото настроение. Гледаше как Ела се е вкопчила в топчицата гняв в себе си, но Дейвид не спираше да се усмихва. Лицето му грееше със съзнанието за собствената му полезност.

— Имам изненада за теб. Мисля, че ще ти хареса.

* * *

Типично. Просто типично, мърмореше си наум Джийн Къшуърт. Тези абсурдни обществени съблекални. Вече бяха навсякъде. И се очакваше да се примириш, да се простиш с благоприличието си. Щеше да говори с управителя, да му каже какво мисли.

Не че се срамуваше от тялото си. Не точно. Но винаги го имаше онзи неловък момент, когато трябва да пуснеш кърпата. Трябва да се справиш със закопчалката на сутиена на гърба си, а кожата ти още е влажна, така че всичко отнема повече време, но се опитваш да действаш възможно най-бързо, защото може би не искаш да показваш гърдите и голия си гръб на всички наоколо.

Опитваше се да запази равновесие на един крак, докато си обуваше панталонките, точно в момента, в който пристигна семейство Морено.

Фабия, разбира се, не се сепна. Джийн забеляза, че тя не направи онова, което толкова много други жени правят — скришно да те огледа от глава до пети, за да сравни.

Не, тя не отклони очи от лицето на Джийн и се усмихна с вбесяващо красивата си усмивка.

— Много се радвам да ви видя — поздрави Джийн и се протегна за сутиена си, като навлече блузата си възможно най-бързо. — Не знаех, че сте членове на клуба.

Момичето се поспря, изглеждаше притеснено край съблекалнята.

— За момента сме само гости — обясни Фабия. — Дейвид много мило го уреди за нас. По-точно за Ела.

Беше облечена с кафтан на огромни цветни петна — розово, тюркоазено и жълто — който се спускаше до горната част на бронзовите ѝ бедра. Има късмет с такава кожа, помисли си Джийн. Маслинен. Винаги с тен. Изведнъж още повече се смути от собствената си бяла плът.

Фабия намести на рамото си презрамката на плажната си чанта. Дебелите пластмасови гривни изтракаха на ръцете ѝ.

— Много интересен тоалет! — възкликна Джийн, осъзнала, че я зяпа, погледът ѝ се спусна по краката на Фабия до тюркоазените сандали с цяла коркова подметка.

— О — усмихна се невъзмутимо Фабия, — днес съм в стил шейсетте години. И най-слабите слънчеви лъчи винаги ме подтикват към това. Както и да е, ти как си, Джийн? Как върви подготовката за партито? Сигурно си ужасно заета.

Ето това правеше тя, помисли си Джийн. И беше много добра в него. Винаги с интерес. Знаеше какво да каже и кога да го каже. Помнеше всяка подробност. Но това означаваше, че човек никога не научава нищо за нея. Тя не издаваше нищо.

А и момичето. Имаше нещо доста изнервящо в него. Беше красавица, помисли си Джийн. Безспорно. Но изглеждаше толкова нелепо, толкова неловко в кожата си. Забеляза, че се беше скрила зад няколко гардеробчета, за да се преоблече, внимателно прикривайки се от всички.

Когато отново се появи, беше с най-грозния бански костюм, който можеше да съществува. От онези черни спортни „Спийдо“, за бога, с високо деколте и грозни цветни ивици отстрани.

Беше стиснала притеснително хавлията си пред гърдите си. Наистина беше толкова различна от майка си.

Какво му имаше на това момиче? Джийн не можеше съвсем точно да определи. Как те гледаше с огромните си очи. Дали бяха зелени, или сини? Не можеше да си спомни. Имаше чувството, че преминават право през нея.

* * *

Ела се гмурва по-надълбоко. Пръсти, лакти, крака. Изблици на бяло в тюркоазената вода.

На дъното на басейна всичко се отдръпва. Остава само слабото бучене на филтрите, свежата миризма на пречистена вода.

Тук долу тя вече не е момиче, а жена с дълги коси, които се носят край нея. Понякога е птица, прелитаща през синьото дъно. Червена човка и зелени опашни пера. Диря от розови листенца. Риба птица, птица риба. Плува над сянката си.

Отново и отново се връща тук, окачва дънките и тениската си в гардеробчето си, навива на топка чорапите си в обувките, облича синята вода.

Понякога се носи неподвижно по гръб няколко дълги минути. Облаците също се носят по небесния свод, образуват карта като земята, снимана от космоса. Друга част от нея, по-дълбоката част, която става все по-тиха и по-тиха, която може да се свие до собствения си неподвижен център, проглежда през очите ѝ, развива се, понася се над повърхността на водата.

Небето се търкаля над нея, огромно око, нашарено с бяло. Какво вижда небето?

Това. Тя. Трохичка сол и ревът на водата.

Само да можеше да остане тук завинаги.

* * *

Чудя се, записа Ела в тетрадката си, какво ли е чувството да се събудиш сутринта и да си спомниш, че днес ще се омъжваш за принц? Катрина казва, че По-скоро Би Се Самоубила. Вече никой няма да смее да говори с теб, нито да ти каже Нещо Интересно.

Според Били кралското семейство е измислено от богатите, за да държат останалите хора по местата им. Изгонете ги от Бъкингхамския дворец и го направете на нещо полезно. Какво например? Ами болница или университет. Нещо такова. Да, той си представяше онези маслени картини на сковани старци с огромни яки и прилепнали панталони хвърлени в огромна клада. Госпожа кралицата станала касиерка в магазин. Господин съпругът ѝ — градинар.

Били, разбира се, не беше поканен на партито на Катрина. Вместо това щеше да ходи на некралско сватбено парти в кръчмата в края на улицата, което звучеше много по-забавно.

Заради многото поръчки Мама със седмици не спеше по цели нощи. Имаше толкова много партита, вечери, празненства и никоя от дамите не можеше да допусне да я видят с дори леко подобно на другите облекло. Но пък всички искаха едно и също. Или много набрана пола, или много, много прилепнала пола, абсолютно нищо по средата.

— Как ще ходят с това нещо? — попита Били, зяпнал невярващо тясна рокля от червена коприна.

— Нали? И винаги — по-късо, все по-късо, може ли да я скъсите още? — засмя се Мама.

— Ама че суетня. А така или иначе ще се изсипе кралски порой — изсумтя Били.

Валеше от цяла седмица. Магазинът в дворчето скърцаше и пукаше — дъските на пода и гредите се разширяваха и свиваха.

Между пороите паважът трепкаше под облаците мушички. Дървото на прозоречните рамки се надуваше, докато накрая прозорците не можеха да се отворят, а от кранчетата в банята течеше кафява речна вода и оставяше ръждиви черти по кърпите. Навсякъде имаше някаква лепкава пара, дори вътре в магазина, и накрая Мама започна да се притеснява за платовете.

— Напомня ми за дома — казваше. — За дъждовния сезон. Всичко е топло и влажно със седмици.

Ела се изненада, че Мама говори за „дома“ по този начин. Откакто се помнеше, беше избягвала темата, умело измъквайки се от въпросите на дъщеря си.

Повечето хора приемаха, че е италианка. Някои предполагаха, че е от Близкия изток, родена във Франция. Истинската история на Мама вече беше изгубена нейде сред безбройните слоеве на останалите истории, които разказваше, така че дори Ела не знаеше къде започва всъщност.

Но все пак през последните седмици се бяха появили промени.

Дребни неща, но Ела ги забелязваше.

Писмата в сини пликосе по въздушната поща, които в детството ѝ винаги бяха намирали пътя си до местата, където живееха, сякаш започнаха да пристигат по-редовно. Ела ги взимаше от масичката на Мама и няколко пъти се беше опитала да разчете тънките страници, но разбира се, те бяха изписани от Мадаар-Бозорг и тя не разбираше и дума.

Но промени имаше и в нещата, които Мама не казваше. Вече не използваше толкова много италиански думи и съзнанието ѝ сякаш се връщаше редовно към детството ѝ, към Старата родина.

Например вчера, прелиствайки списание, каза:

— О, леля ми често ми приготвяше това. Сладкиш с мед, бадеми и розова вода. Най-любимият ми.

И беше произнесла името на сладкиш на Стария език, ясно и отчетливо, за Ела. Изглеждаше искрено зарадвана от спомена.

Друг път каза:

— Знаеш ли, Ела, че нашето семейство има къща в планините, северно от Техеран? Толкова красиво място. Въздухът е много свеж. Наровите дървета. Искан да те заведе там някой ден...

Всеки път, когато плуваше, Ела се връщаше към това. В басейна нещата отново се охлаждаха. Усещаше размазаните очертания на тялото си да се описват в по-ясни форми.

Лежеше по гръб под похлупак от сиви облаци, дъждът ръмеше по лицето ѝ. Отпусна се в центъра на басейна, гледаше как от водата се надига пара.

Повърхността беше съвършено неподвижна.

Кестеновите дървета в края на басейна се сгъстяваха под тежкия въздух, изсмукваха лепкавостта в зелените си гънки, ставаха по-тъмни,

по-мрачни.

* * *

— Искаш ли да видиш нещо?

Катрина вдигна поглед от задачата по математика, която трябваше да решават, и се ухили съзаклятнически.

— Какво нещо? — предпазливо попита Ела. Имаше основания да се притеснява от нещата, които споделяше Катрина.

— Нещо малко зловещо. Нещо, което не съм показвала на никого — повдигна вежда. — Е, искаш ли? Просто кажи да или не.

Ела въздъхна и остави химикалката. Знаеше, че няма да напише нищо повече от домашното си.

— Добре, но без глупави шеги, ясно?

Катрина завъртя с досада очи и се прекръсти с фалшива тържественост. Грабна ръката на Ела и я задърпа да стане от стола.

— Хайде. Но трябва да сме Тихи Като Мишки — каза със сценичния си шепот.

Спряха на голямата стълбищна площадка, Катрина се слушваше напрегнато и за най-малкия звук. Тракането на тенджерите в кухнята и слабото жужене от радиопредаването, което слушаше Леонора, долитаха някъде далеч отдолу.

Промъкнаха се покрай спалнята на родителите на Катрина, момичето изкриви лице, когато една дъска проскърца под крака на Ела. Госпожа Къшуърт обикновено по това време подремваше и се появяваше чак за вечеря.

Стигнаха другия край на стълбището, Катрина измъкна ключ от задния джоб на дънките си и го вмъкна в ключалката на врата, която по нищо не се различаваше от останалите на втория етаж.

Махна на Ела да я последва.

Ела осъзна, че се намират в стаята на тийнейджър. Беше по-малка от стаята на Катрина. Имаше едно легло, завивката беше с емблемата на футболен клуб „Лийдс“, на стената над него беше окачен рамкиран футболен екип. На перваза на прозореца през равни интервали бяха подредени най-различни механични части — зъбни колела, макари, лостчета.

Голямото дъбово бюро беше отрупано с книги, по рафтовете се търкаляха още машинни части и големи парчета камъни.

Сякаш обитателят на стаята току-що беше излязъл за малко — само че леглото беше скоро оправяно, възглавниците бяха загладени.

Ела осъзна, че Катрина я наблюдава внимателно за някаква реакция.

— Чия е тази стая? — прошепна.

— На мъртвия ми брат — отговори Катрина. — Казах ти, че е зловещо. Странно, нали? Мама я държи така. Дори не дава на Леонора да я чисти. Прекарва по цели часове тук сама, обира праха от частите на двигателя, от мухлясалите стари книги, от тъпата му колекция вкаменелости...

Ела не знаеше какво да каже. Спомни си какво ѝ беше разказал Били за брата на Катрина.

— Как се казваше? — попита.

— Лорънс. Превзето име, нали? Аз му виках Картофената глава. Все беше забил глава в книгите. Точно като баща ми. Умен, но без абсолютно никакъв здрав разум. Все изобретяваше разни безполезни неща.

Взе една машинна част и прокара палец по очертанията ѝ.

— Мама така и не го преодоля. Той ѝ беше любимецът. Скъпото ѝ момченце. Нейният гений.

— Как е починал? — попита тихо Ела.

— Бъбреците му отказаха. Чакаше за трансплантация. Мама и татко тъкмо си направиха изследвания, за да се види могат ли да му дадат някой от техните... но тогава той много се влоши...

Катрина сви рамене.

Ела придърпа жилетката си по-плътно около тялото си. Тук Сигналите бяха силни. Сети се за първия път, когато пристъпи в къщата на Катрина, за цветовете, които усети да я щипят по гърлото и лактите.

Тук, в стаята му, усещаше как въздухът се завихря около нея и образува водовъртежчета от студ. Както става, когато пуснеш камъче в спокойно езерце и вълничките се втурнат в безкрайни кръгове по повърхността на водата. Сякаш само с присъствието си някак беше нарушила повърхността на стаята и сега концентрични кръгове от сребърно и синьо се разпръскваха около тялото ѝ.

— Преди колко време? — гласът ѝ прозвуча като сух шепот. Отвън внезапно изпука дъска на пода. И двете подскочиха. Катрина замръзна с широко отворени очи и се заслуша.

Ела се запита дали си въобразяват. Звук от отдалечаващи се стъпки, сякаш някой беше стоял и слушал пред вратата, а сега внимателно се отдръпваше.

— Хайде — каза Катрина най-сетне. — Мама ще ме убие, ако разбере, че сме влизали тук.

Върна металната част на рафта — внимателно и прецизно — и откряна вратата.

— Бързо. Сега. Чисто е.

По-късно, вече в безопасност в стаята на Катрина, настанили се в розовите кожени кресла, разтворили учебници на коленете си, Ела вдигна очи и срещна погледа на Катрина.

Лицето ѝ беше бледо, сериозно и я наблюдаваше съсредоточено със странните си очи — едно синьо, едно кафяво.

— За да отговоря на въпроса ти, Ела-Пела, той почина преди шест години. Картофената глава. Случи се, когато бях деветгодишна.

Рязко затвори учебника си по математика.

— Катрина. Много съжалявам — каза Ела. — Искаш ли да... Тоест ще помогне ли, ако...

— Ако говоря за това? — направи физиономия момичето. — Не особено. Мисля, че сега искам да остана сама, Ел. А и без друго приключихме, нали? Ще се видим тук в петък на партито.

15.
КЪРПИЧКА С ИЗБРОДИРАН ИНИЦИАЛ
„Ф“. ПОРЪБЕНА С ДАНТЕЛА. ОТ 30-ТЕ
ГОДИНИ НА ХХ ВЕК.

На Ела ѝ се иска да е невидима.

Иска да се промъкне тихо покрай всички гости, да изрита обувките си, да усети хладните плочки под босите си стъпала.

Никой няма да я види да преминава по коридора, да прокарва ръка по бялата стена, да поспре пръсти на гипсовия корниз, по лозите и цветята му.

В подножието на стълбището ще се измъкне от черната рокля, ще се окъпе в езерото от светлина, лееща се през цветните стъкла на прозорците, ще остави червеното и жълтото да паднат върху нея, да се разплискат по косата, ръцете, голите ѝ рамене.

— Ела, Ела-исима, къде си се отнесла, *тезора!*

Мама я гледа, в ъгълчето на устата ѝ се крие усмивка.

— Хайде, мечтателке. Искам да покажа красивата си дъщеря.

Ела се усмихва ли, усмихва, докато устните не изсъхват и зъбите ѝ не започват да пулсират. Усмихва се на майката на Катрина и на бащата на Катрина, когато вижда за пръв път. Усмихва се на съветник Пайк и на госпожа Косингтън, и на всички клиентки на майка си. Дори отвърща на самодоволната усмивка, кацнала на лицето на Катрина — момичето се носи като призрак по стълбите в роклята си — розова, разбира се — ушита от Мама. Петно червена светлина от цветното стъкло на прозореца се процежда по дясната ѝ буза като изкуствена кръв.

Взема тясната чаша с шампанско от сребърния поднос и тръгва след гърба на Дейвид с безупречно ушития му костюм към гостната. Гледа шарката на индийския килим. Възхищава се, когато Мама ѝ ги

посочва, на картините по стените, на нечии особено красиви обеци, на ваза бели рози. Усмивва се и се усмивва.

През цялото време усеща Сигналите, които притискат гърлото и лактите ѝ, бутат я между лопатките като дребни ръце.

— *Бягай* — шепнат. — *Бягай*.

* * *

В стаята пред големия телевизор група мъже бяха потънали в огромните кожени дивани.

Щорите на прозорците безшумно се спускаха сякаш съвсем сами.

— Имат много фини сензори за движение — обясни бащата на Катрина. — Улавят още оттам, когато някой влезе в стаята — той посочи вратата. — Невидими, нали? Всичко е скрито зад корнизите... После се настройват към точните нива на светлината по всяко време, за да намалят до минимум отраженията по екрана.

Прекоси стаята и застана до прозореца.

— Разбира се, настройките могат да се направят според личните предпочитания. Аз лично обичам да гледам филми в пълен мрак, но жена ми предпочита да е леко затъмнено...

Посочи през прозореца към просторната морава в далечината.

— Свързал съм и цялата напоителна система — пръскачки, скрити маркучи, всякакви такива неща. Работят прекрасно...

Дейвид се усмихна учтиво:

— Много впечатляващо. За пръв път виждам подобно нещо.

Господин Къшуърт изгледа и двамата с внезапно притеснено изражение. Катрина видя, че яката на внимателно изгладената му риза е омекнала от потта. Ярките сини карета висяха омачкани и криви. Сякаш усетил погледа ѝ, баща ѝ разкопча второто копче на яката си и започна да сваля тежките си сребърни копчета за ръкавели, за да навие ръкавите си чак до лакътя.

— Това ще предизвика революция в начина ни на живот — каза леко отбранително. — Наричаме го ДОМОДОМ. Защото, разбира се, правилният термин за домашните автомати е домотика. Виждате ли играта на думи? — и той нервно се засмя.

Изобщо не прилича на Катрина и майка ѝ, помисли си Ела. Интересува го какво мислим. Не иска Дейвид да го смята за глупак.

— „Сони“ и още доста други вече се заинтересуваха — продължи господин Къшуърт. Гласът му изтъня и се забърза, сякаш усещаше, че може да изгуби вниманието на Дейвид. — Всъщност през изминалата седмица преговаряхме с „Майкрософт“. Вече имаме договори със знаменитости, музиканти и футболисти. Не могат да ни се наситят.

— Така ли? — Дейвид поглади брадичката си. — Невероятно.

— Да — потвърди събеседникът му. — Светът е полудял по автоматизацията. Това е бъдещето. Ако се интересуваш, мога да ти споделя няколко насоки — докосна носа си и смигна на Ела.

Дейвид се усмихна:

— Не си падам по инвестициите. Така и не разбрах как действат. Не, ще се придържам към медицината, оставям останалото на хора, които знаят какво правят. Бизнесмени като теб.

— Да не кажеш, че не съм те предупредил — отвърна бащата на Катрина. — Имаш блу рей обаче, предполагам?

— Боя се, че и по този въпрос ще трябва да те разочаровам — добродушно призна Дейвид. — Най-често вечер нямам никакво време да гледам телевизия. Вероятно моят телевизор ще ти се стори като музееен експонат. Но засега ме устройва идеално.

Господин Къшуърт изглеждаше истински озадачен. Настана миг мълчание и той замислено прокара пръст по ръба на чашата си с вино.

После се разнесе висок глас.

Госпожа Къшуърт влезе, балансирайки табличка с ордьоври в едната си ръка и чаша с шампанско в другата.

— Греъм, надявам се, че не отегчаваш всички до смърт — каза с резкия си, ясен глас и се обърна към останалите с изкуствената си усмивка. — Извинявам се от името на съпруга си, скъпи гости. Напоследък е станал ужасно отегчителен. Казах му го. Нали, Греъм? Колко пъти ти повтарям, че ако чуя още нещо за пръскачки или автоматизирано ОВК...

— Това е отопление, вентилация и климатизация — намеси се с надежда съпругът ѝ, но замлъкна при погледа, който му хвърли тя.

— Да, скъпи. Благодаря ти, че ни просвети. Както казвах и както му повтарям непрекъснато, наистина непрекъснато, чуя ли още нещо

по въпроса, направо ще си прережа вените. И определено има вероятност просто да го напусна заради някой малко по-интересен мъж...

Смехът ѝ прозвуча като цвилене в стаята, понесе се над гостите на дивана, някои се изправиха и излязоха, промърморвайки като оправдание, че отиват за още едно питие или за още от онези вкусни закуски.

Познатата топла вълна се надигна от шията на Ела и пропълзя към лицето ѝ. Усещаше Сигналите, които прескачаха между господин и госпожа Къшуърт, дракотини с червени шипове, нейните твърди и назъбени, неговите колебливи, свиващи се в себе си, вече избледняващи в оранжево.

Дейвид бързо се намеси:

— Според мен е много увлекателно. Много, много интересно — и се усмихна на госпожа Къшуърт с най-добронамерената си усмивка. — Смятам, че съпругът ви трябва да е ужасно горд с постиженията си. Доколкото разбирам, а аз не съм съвсем сигурен, че знам за какво приказвам, но едно е да построиш специално замислен съвременен дом, а съвсем друго е да осъвремениш къща, толкова стара, колкото... този ваш прекрасен имот, да скриеш всичко, като запазиш красивите отличителни черти на архитектурата и така нататък.

Говореше бавно, целенасочено, гладко, като ла крема в кафето на Мама. Това беше гласът за успокояване на пациенти и поддържа безотказно на госпожа Къшуърт, отрезви я и за пръв път я остави безмълвна, без да знае какво да каже.

Тя вдигна ръка към гърлото си и насочи ледено синия си поглед към Дейвид.

— Виждам, че двете момчета вече са си допаднали. Лекарят и изобретателят. Очарователно! Сега ме извинете, ще ви оставя да си играете с малките си играчки.

И тя се отдалечи наперено.

— Наздраве — вдигна Дейвид чашата си. — Сега разкажи ми за поливната система...

Господин Къшуърт се прокашля и подрънка с дребните монети в джоба на панталоните си.

— Извини жена ми. Не говори сериозно. Винаги е била малко по... пламенна... страстна, ако ме разбираш... Така... какво точно те

интересува?

— Започва! — извика някой от коридора и хората започнаха да се тълпят в стаята край тях, присядаха по облегалките на диваните, дори приклякаха по пода.

Ела забеляза, че Пайк се е намърдал до госпожа Къшуърт и ѝ подаваше още една чаша с шампанско. Ръката му остана на кръста ѝ, там, където роклята — ушита толкова умело от Мама с новия плат от Лондон — беше изрязана много дръзко. Пайк, от друга страна, беше с лъскав сив костюм от материя, която Мама би описала като евтина. Анемична вратовръзка от червена коприна се спускаше от закопчаната догоре яка и от време на време той я пригладжаше нервно с дългите си бели пръсти. Ела виждаше, че въпреки начина, по който се беше подпрял на мраморната камина, без да откъсва поглед от майката на Катрина, все пак се чувстваше неловко.

Погледът му за кратко се срещна с нейния, докато оглеждаше стаята, после пак се спря на нея. Въобразяваше ли си, или връхчето на езика му се стрелна по сухите му устни, докато очите му шареха нагоре-надолу по тялото ѝ, после се вторачиха в нейните? Катрина беше права. Той наистина беше змия. Нещо в него наподобяваше влечуго.

Разнесе се силно шъткане.

На огромния телевизионен екран принцът тъкмо беше пристигнал в Уестминстър и опъваше куртката на униформата си.

— О, горкичкият — завалено измърмори подпийнала жена с лилав кафтан.

Мама стоеше като омагьосана, ту възкликваше, ту се възмущаваше на процесията от шапки, дамски чанти и рокли.

Накрая пристигна и бъдещата принцеса. Слезе от сребристия автомобил и Ела чу как Мама ахна с дълга, бавна въздишка.

— Аликсандър Маккуин — въздъхна с възхищение. — О, виж дантелата, детайлите. Просто съвършенство.

По-късно гледаха как двойката излезе от катедралата и се качи в автомобила.

— Превъзходно — високо обяви съветник Пайк и затегна вратовръзката си, докато камерата даваше в близък план златните херувимчета и ширитите от униформите на пехотинците.

Дъждът престана и слънчевите лъчи позлатиха перата и шлемовете на гвардейците — екранът се изпълни с наситено бели петънца.

Слънцето нахлу в стаята, която все още беше пълна с хора, пристъпващи от крак на крак. Светлината се разля през дългите оранжерийни прозорци.

Чашите се пълнеха и звънтяха наздравици. Хората отново започнаха да говорят с нормален тон.

Гледаха как кралицата и кралското семейство застават на балкона на двореца и махат на хората, изпълнили булевард „Дъ Мел“.

— Всеки мъж, жена и дете в Британия, нейната общност и империя с право може да се гордее в този момент с това, което ние, британците, правим най-добре с богатото ни наследство, с историята ни... — говореше коментаторът.

— А разбира се, чуждестранните ни гости по тези земи са добре дошли да се присъединят към празника — обяви съветник Пайк.

Ела почувства погледа му върху себе си. Мъжът се поклони ниско на шега от другия край на стаята. Момичето се изчерви, когато другите гости се заизвъръщаха да ги погледнат.

Лицето на Мама се изопна от гняв. Ела я видя как отвори уста да каже нещо, после я затвори. Дейвид пристъпи по-близо до нея и стисна ръката ѝ.

— Страшно опасна работа е това — каза някой и кимна към екрана, където камерите следяха самолетите на „Червените стрели“, които се събираха във формации и после се разпръскваха. — Едно погрешно движение и си свършен.

* * *

На Ела ѝ се искаше да потанцува. Остана в залата за малко, гледаше другите хора как телата им се извиват и усукват, отпуснати от виното и смеха. Видя как някои от жените изуха обувките си и въздъхнаха с облекчение, разперили притиснатите си пръсти.

Сети се за Били, зачуди се дали той танцува. Вероятно не. Но каквото и да правеше, сигурно много повече се забавляваше.

Непрекъснато си гледаше телефона, откопчаваше малката чантичка, обсипана с жълти сатенени листенца.

Накрая пое по стаи и коридори да търси Катрина. Почти не я беше виждала, откакто пристигнаха. Дори тя щеше да е по-добра компания от палмите в саксии и по-възрастните мъже, които се опитваха да уловят погледа ѝ над ръбовете на полупразните си бирени чаши.

Мина през вътрешното фойе, малкото помещение, където Леонора окачваше палтото си, слагаше си престилката и обуваше пантофите си. Разбира се, Леонора не беше на партито. Катрина каза, че ужасно се обидила, задето ѝ дали почивен ден. Смятала, че не е редно временно да бъде заменена от екип наети сервитьорки с глупави униформи с къдрички. Беше отишла на гости на сестра си.

Сега Ела дочу шум откъм неосветения вестибюл. Кикот и звук, сякаш някой дращеше по стените. Спря се в коридора. Спря и звукът. Тръгна отново и звукът отново се разнесе.

Изведнъж от мрака излезе Катрина, пригладжайки розовата си рокля на бедрата, потупвайки прическата си, за да прибере разпилени кичури.

— Ето те и теб! — каза го така, все едно тя я беше търсила.

Ела я остави да я помъкне по коридора. Остави я да я хване под ръка. Притвори очи и се заслуша в бърбенето на момичето.

Едва когато пак влязоха в гостната, го видя за миг. Тъмен силует в периферията на зрението ѝ излезе от сенчестия ъгъл и прекоси коридора, по който вървяха. Стана толкова бързо, че може и да си го беше въобразила. Изскърцването на лачена обувка. Проблясък на раирана риза.

— Какво? — навири брадичка Катрина. — Какво има?

— А, нищо — устните на Ела се движеха свободно, сякаш по собствена воля. — Нещо ми се привижда.

* * *

Фабия завъртя шампанското в чашата си. Усещаше топлината му да се разлива по ръцете и раменете ѝ, бузите ѝ поруменяваха.

Въпреки онзи ужасен Пайк и гадните му думи, сега ѝ беше приятно. Обичаше празненствата. Всъщност след прибързаните приказки на Пайк няколко души се решиха да я приблизят, направиха ѝ комплименти за успешния бизнес, питаха я как се чувства на новото място. Изглежда, се стараеха да бъдат искрено приветливи и добронамерени, да тушират останките от неприятното чувство, и тя усети как раменете ѝ се отпускат, започна да се наслаждава на музиката и дребните разговори, които я заливаха с вълни златно и зелено.

С наслада и задоволство гледаше няколко от роклите си в стаята. Например Али Брайтуейт със семпла рокля от тъмносин креп, набрана на деколтето, с пола тип „лале“, а аксесоар беше една от любимите находки на Фабия — огромна брошка на „Трифари“ с цветчета от кристал и позлата. Беше рискувала и с леопардовите обувки с нисък ток. Изглеждаха идеално.

— Кой да знае? — отбеляза Али, ухилена пред огледалото. — Ако не беше предложила, никога не бих се осмелила да ги доближа. А сега страшно ми харесват. Но сигурна ли си, че не са малко просташки?

— Носени от правилния човек по правилния начин — категорично не — отсече Фабия. — Номерът е всичко да остане семпло.

Али беше послушала съвета ѝ — единствените ѝ аксесоари бяха обувките и брошката, като изключим дребни диамантени обеци на винт. Сега жената погледна към Фабия и се усмихна, вдигнала чашата си. Излъчваше лъчезарност.

Там беше и младата жена, която работеше в магазина на Брайтсуейтови. Фабия така и не можеше да запомни името ѝ. Но беше дошла с прекрасен тоалет, роклята от петдесетте години в нарцисово жълто, с красиво набрана на ситни къдрички сърцевидна линия на деколтето и прекрасна широка пола с шест тюлени фусты. След няколко дребни корекции сякаш беше шита специално за нея. Фабия ѝ беше намерила и най-подходящата чантичка — тип кошница, от същия период, с дъно от плетено лико в естествен цвят, капакът — покрит с имитация на перли и украсен с плодове от рязано кадифе с мъниста. Ягоди, портокали, няколко грозда — толкова приятна чанта. Жената дори си беше сложила малките бели памучни ръкавици. Фабия я

гледаше как флиртува с един от колегите на Дейвид. Да, наистина можеше да успее.

— Госпожа Морено? Скъпа...

Фабия почувства здравата ръка на рамото си и се обърна към Одри Косингтън, учителката на Ела, засияла пред очите ѝ.

— Фабия. Наричайте ме Фабия, моля...

Одри кимна и наклони бутилка шампанско, увита в колосана бяла салфетка по посока на чашата ѝ.

— Не, благодаря. Трябва да внимавам, веднага ме хваща.

— Тогава ще изпия и вашето, може ли? — Одри изсипа бутилката в чашата си и я остави на масата. Направи лека гримаса. — Ама че събиране, а? Джийн определено знае как да организира такива неща. За мен това обикновено е истинско изпитание, но много ми харесва да разглеждам творенията ви. Преобразили сте целия град.

Страните на Фабия пламнаха още по-силно.

— Не мисля, че мога да твърдя...

— Определено можете, скъпа. Както казах, глътка свеж въздух. Точно от каквото имахме нужда. — Тя сведе поглед към роклята си. — Вижте мен например. Облякохте ме в червено, в червено, за бога. А получих толкова много комплименти.

Фабия се усмихна.

— Изглеждате прекрасно. Наистина. Прическата ви е чудесна. А обувките...

Одри протегна крак и го завъртя, за да се наслади на елегантните златни обувки с лек ток.

— Така че, скъпа, просто исках да ти кажа да не му обръщаш внимание — тя посочи към Пайк, изопнал се до Джийн Къшуърт, опипващ ръкава на лъскавото си сиво сако. — Недолюбват го, колкото и да се опитва да се изкара другояче. Обзалагам се, че няма да го изберат повторно. Част от политиката му... — тя потръпна. — Да кажем, че е твърде десняшка за този град. Един бог знае какво прави Джийн с него. — Одри погледна събеседничката си право в очите. — Казвала съм ѝ го лично, да знаеш.

Напрежението се завърна в раменете на Фабия. Извъртя се странично от Джийн Къшуърт, за да не се досети домакинята им, че я обсъждат.

— Не ми обръщай внимание, скъпа, не искам да те излагам. Просто много държах да знаеш... — Одри постави ръка върху ръката на Фабия. — Мисля, че се досещаш какво искам да кажа. А Джейн. Погледни я само. Изглежда великолепно. Великолепно. Предполагам, че роклята е от твоите?

Фабия кимна, благодарна, че стъпва на по-безопасна почва.

— Уших я специално за нея. По вдъхновение от тоалет в един стар брой на списание „Синемаскоп“.

— Определено изглежда прекрасно — смигна Одри. — Сигурно е много доволна.

С идеалния си усет към точния момент Дейвид изникна до Фабия.

— Госпожо Косингтън — палаво заблестяха очите му. — Позволете да отбележа, че изглеждате абсолютно очарователна.

Одри го смушка игриво в ребрата.

— Продължавай, стари ласкателю — засмя се тя. — Всичко е благодарение на Фабия. Е, оставям ви, влюбени птиченца.

При тези думи се обърна, размаха чашата си с шампанско към тях и на китката ѝ проблесна златна гривна.

— Прекрасна е — ухили се Дейвид. — Казва каквото мисли. Точно както стоят нещата. Винаги е била такава.

* * *

Празненството продължаваше. На моравата беше издигнат навес и сега блещукаше меко в падащата вечер, осветен от окачени фенери.

Гостите се понесоха кротко натам. От оранжерията Ела ги наблюдаваше как се събират на групички и се разпръскват като мъгляви облаци нощни пеперуди.

— Какво ти става? — попита Катрина. — Да не ти липсва любимият?

Ела изсумтя и се помъкна след нея по влажната моравка. От платнището на навеса се издигаше лека пара и то сякаш се носеше на няколко сантиметра над тревата.

Откри Мама и Дейвид на една от кръглите маси с боядисани в златисто столове и седна до тях, като си вееше със салфетка.

Лицето на майка ѝ беше зачервено. Хвана ръката на Ела и я заобръща, оглеждайки формата на пръстите ѝ.

— Ръцете на баща ти — каза. — Тази вечер приличаш толкова много на него, *тезора*.

Момичето издърпа ръката си с досада. Мама беше пила твърде много.

— Определено се превръща в красавица — потвърди Дейвид с усмивка. — Онзи младеж ей там цяла вечер не може да свали очи от нея.

Кимна към бара. Едно момче, което беше виждала преди сред единайсетокласниците в училище и явно работеше в компанията за кетъринг, бършеше една чаша с влажна кърпа. Когато Ела срещна погледа му, бързо отклони очи.

— Да, виждам, че ще трябва внимателно да я следим — намигна Дейвид. — Скоро ще разбива мъжките сърца наляво-надясно. Но — повдигна ръката на Мама и я целуна — смятам, че в това отношение прилича на майка си.

Милият, добър, красив Дейвид с блестящи сини очи, с разхлабена вратовръзка, с бретон, падаш на челото като на ученик.

Ела се усещаше мрачна и груба. Дразнеше се сама на себе си. Какво ѝ ставаше? Защо не можеше да е щастлива?

Сведе поглед и оправи приборите пред себе си, подравни ножа с вилицата, побутна лъжицата да заеме идеален прав ъгъл спрямо чашата.

— Може ли малко вино, моля? — попита и ги загледа напълно в духа на празника как ѝ угаждат, церемониално наливат розето в чашата ѝ, пускат кубче лед от кофичката.

Ела се сети за топката с изкуствен сняг, който Мама ѝ беше подарила една Коледа. Гледаше как се вихрят снежинките и ярко оцветените фигури се размазваха, запечатани в миниатюрната си буря, а тя ги гледаше отвън и отражението на собственото ѝ лице надвисваше над нея в извивката на стъклото.

* * *

Шш... Не казвай. Шшш...

Къщата е пълна с тайни. Държи ги наблизко, зад дебелината бяла мазилка на стените и в тежките гънки на завесите.

Но когато си невидим, когато мястото ти е никъде, можеш да се движиш свободно из стаите и коридорите. Къщата сама се разтваря пред теб. Чуваш всичко, виждаш всичко.

Ела вървеше по коридора към гардеробната. Мама я беше помолила да ѝ донесе кърпичката, беше я забравила в джоба на шлифера си и Ела с удоволствие се възползва от оправданието да се измъкне от блъсканицата и суетнята, да се занимае с нещо.

По-късно не можеше да си спомни как се е случило. Сигурно беше отворила погрешна врата. В един момент стоеше в коридора с ръка на месинговата брава. В следващия момент вратата се отвори и тя беше вътре, без да може да помръдне от мястото си. Виждаше каквото виждаше, но сякаш друга нейна част, скрита дълбоко в нея, гледаше през очите ѝ.

— *Шит!* — каза тази друга част, — *Шит! Нищо не си видяла. Абсолютно нищо.*

Тогава тихичко затвори вратата. Изу обувките си и ги хвана в ръка. Тихо, внимателно се отдалечи по коридора.

Но от вътрешната страна на клепачите ѝ образът продължаваше да пламти. Джийн Къшуърт, легнала на старинно писалище, разтворените ѝ крака, белите ѝ стъпала, кръстосани в глезените, притиснати към движещия се гръб на съветник Пайк.

Ела продължи напред. Въздухът се притискаше към нея, превръщаше се в твърди ивици. Сигналите подскачаха наоколо като пламъци. Бягай! — шепнеха. — Бягай. Но на нея ѝ беше твърде горещо и леко ѝ се гадеше. Опря ръка в стената и се насити да поеме дълбоко въздух.

Откри правилната врата. Измъкна кърпичката от джоба на Мама и я сгъна в дланта си.

После спря — искра червено — опасност — прескочи в тялото ѝ. Някой я беше проследил до гардеробната. Усецаше очите му, пареха тила ѝ. Обърна се бавно.

Съветник Пайк с разхлабена вратовръзка, с навити ръкави над лактите, оголили ръце без косми, стоеше на прага и бършеше челото си с опакото на дланта си. Отметна косата си от очите и дъхът му просъска между зъбите.

— Какво правиш? — попита със завален от алкохола глас. — Какво си въобразяваш, промъкваш се боса, шпионираш хората?

Ела го погледна. Усети, че другата ѝ част, скритото момиче в нея, гледа ли, гледа. Сякаш се взираше в дълъг тунел и съветник Пайк беше в края му с лъснало от пот лице, очите му като свредели пробиват дупки в нея.

— Попитах какво правиш тук? Преравяш джобовете на хората? Крадеш им вещите?

Грабна китката ѝ и усука дланта ѝ нагоре — тя изохка. Разтвори пръстите ѝ със сила.

— На м-майка ми е.

Със свободната си ръка разгъна кърпичката и му показва избродирания инициал: „Ф“.

— От джоба на палтото ѝ. Помоли ме да ѝ я донеса.

Той пусна ръката ѝ, сякаш допирът ѝ го отвращаваше. Тръсна глава и откряна вратата точно колкото да я пусне да мине.

Тя извъртя тяло, за да не се налага да се опира в него. Чуваше бързия му, горещ дъх. От сладката воня на алкохол ѝ се повръщаше.

Тогава той протегна крак и я спъна. Чу смеха му — груб, накъсан звук — когато залитна към него и протегна ръце да не падне. Падна върху рамото му, той я грабна с една ръка, другата с лекота се плъзна под полата ѝ, напипа ластика на бикините ѝ, стисна меката плът на дупето ѝ с палеца и показалеца си.

— Малка никаквица — каза и се засмя тихичко. — Вече не сме толкова самодоволни, а?

Притегли я по-силно към себе си, докато тя се опитваше да се освободи. Гаденето се надигна в гърлото ѝ, когато осъзна, че пръстите му напредват надолу в бикините ѝ.

— Сигурен съм, че ти харесва, нали? — подсмихна се той, дишайки в лицето ѝ. — Сигурно не можеш да се наситиш. Но аз не те харесвам толкова. Теб и твоята надута майка. Мислите се за нещо особено, нали? Нали? Само че сте нищо. Нищожества.

Изблъска я, избърса ръка в кърпичката и я метна на пода. Вратата се затвори леко и безшумно зад него.

Ела се облегна на стената с пламнало лице, усещаше студенината на мазилката между лопатките си. Не знаеше колко дълго е стояла там, впила поглед, без да мърда, в затворената врата.

— Къде беше, *тезора*? — усмихна се Мама.

— Щяхме да пращаме хора да те търсят — засмя се Дейвид и й наля още вино.

— Не можах да намеря кърпичката ти — чу Ела собствения си глас. — Не беше в джоба ти. Нямах я.

* * *

После не можеше да си спомни много ясно какво се беше случило след това.

Усети вибрацията на телефона в чантичката с цветните листенца и внимателно го погледна под покривката.

Пишеше й Били.

Чакай ме след 10 мин пред къщата на К?

Написа му отговор, залята от вълна на облекчение.

Лесно беше да се измъкне. Този път избегна къщата, промъкна се отстрани, минаваше само по пътеки, осветени от празничните фенери. Пушачи се събираха на групички на различни места по терасите. Един й махна.

— Хей, Ела! Искаш ли да си дръпнеш?

Тя долови слабата миризма на джойнт, носеща се във въздуха над аромата на розите и окосената трева. Не спря, само поклати глава и смехът се разнесе зад гърба й.

Били се беше облегал на един от стълбовете на лампите, имитиращи викторианската епоха, в началото на входната алея. Когато видя лицето му в кръга оранжева светлина, се наложи да потисне импулса да се затича към него, да се втурне в прегръдките му.

— Уха! — възкликна той, като я огледа от глава до пети. — Изглеждаш фантастично.

Тя усещаше как търси подходящите думи, но го правеше почти безсъзнателно.

— Ужасно е — каза и гласът ѝ се разнесе тъничък и равен в простора на заобикалящия ги мрак.

— Сериозно? Толкова ли е зле? — ухили се Били. — Е, мадам, каляската ви очаква — той направи широк жест към празната алея. — Накъде? Към реката?

Ела кимна и потрепери.

— Къде ти е палтото? Да се върнем да го вземем?

Тя яростно поклати глава.

— Добре.

Били свали голямото си промазано яке и го уви около раменете ѝ. Прегърна я и заразтрива ръцете ѝ, за да я стопли.

Вървяха чак до моста Милениум Бридж и седнаха по средата му. Реката се простираше от двете им страни, гладка като стъкло.

Ела си спомняше, че тогава се почувства така, сякаш цялата ѝ енергия е изтекла от тялото ѝ. Беше толкова уморена, че си помисли дали просто да не легне там, направо на моста. Прокара ръка по топлите дъски. Сведе поглед към разперените си пръсти, сякаш вече не бяха нейни дори когато гледаше как по-широката длан на Били ги покрива. Пое си въздух.

— Омагьосващо, нали? — дочу гласа му. — Тук имаш чувството, че просто можеш да се отпуснеш, да паднеш назад във водата и няма да се чуе и звук. Реката просто ще те поеме. Може да плаваш вечно.

Сънят на Ела се завърна в мислите ѝ, дърветата, спускащи се надолу, докосващи лицето ѝ, корабчето, Мама, Дейвид. Примигна.

Усещаше очите на Били върху себе си, лицето му се приближи, ръката му докосна тила ѝ, устните му леко допряха нейните.

Тогава в нея се надигна вълна паника. Нещо се разби в гърдите ѝ. Устата ѝ сякаш се пълнеше с речна вода.

Изправи се, изтласка го с всичка сила и той полетя назад към извития парапет.

— Защо го направи? — вече му крещеше, думите се препъваха една в друга, бързи и тежки. — Защо го направи, по дяволите?

Лицето на Били беше преbledняло в мрака.

— Помислих... Ела, съжалявам, помислих...

— Грешно си мислил, значи, глупак такъв!

Тя чу как гласът ѝ отскача от водата и се връща като ехо. Защо крещеше? Не знаеше. Сърцето ѝ препускаше толкова силно, че можеше да изскочи от гърдите ѝ, вече дори не можеше да вижда добре, пред очите ѝ танцуваха само червени вълнообразни линии, мракът подскачаше и се люлееше около нея и тя вече не можеше да различи къде започва нещо, нито къде свършва, само имаше чувството, че всичко се върти все по-бързо и по-бързо, далеч от нея.

Чу стъпките си, краката ѝ с глупавите сребърни пантофки тупаха по асфалта, поемаше си дъх на пресекулки, Били се задъхваше някъде близо зад нея. Чу и гласа му:

— Ела, *ЕЛА!* Чакай! Съжалявам! Моля те, Ела! Ела, *ЧАКАЙ!*

Но тя продължи да тича, докато вече съвсем остана без дъх. Продължи напред, докато вече не можеше повече, преви се над парапета в горния край на стълбите от другата страна на реката, изпотена, хриптяща, и зачака дишането ѝ да се успокои.

Когато отново започна да вижда добре, различи тънък силует в мрака, в подножието на стълбите.

— Ела — каза той. — Толкова съжалявам. Всичко обърках. Знаеш, че никога... никога не бих направил нищо, от което да се почувстваш зле. Моля те, нека се погрижа да си в безопасност. Да те изпратя до вас.

Да е в безопасност? В безопасност?

Ела усети червените мехурчета да се трупат в периферията на зрението ѝ. Присви очи.

— Сигурно се шегуваш.

Гласът ѝ вече беше тих, спокоен, стъклен като реката.

— Никога повече не ме доближавай, Били Викърс. Не искам изобщо повече да те виждам.

После се изправи и тръгна внимателно по тихите улици, изопнала рамене, притиснала неподвижно ръце до тялото си.

На ъгъла на „Алма Теръс“ и „Фулфорд Роуд“ зави вдясно и продължи да върви, докато не видя трепкащите сред кестените светлини в края на входната алея на Катрина. Тръгна по алеята, вече стъпваше по чакъла, отметна косите от очите си.

Мама и Дейвид стояха на входното стълбище. Ела видя, че Мама е преметнала палтото си през ръка. Махна леко на дъщеря си.

— Карина, тъкмо те търсехме. Къде беше?

16.

ДЪЛГА ПРАВА РОКЛЯ С ТЪНКИ ПРЕЗРАМКИ. ЦВЯТ СТРИДА. „ШАНЕЛ“ ПО ПОРЪЧКА. НЕИЗВЕСТНА ДАТА.

Какво ли всъщност имаше предвид Джийн Къшуърт?

Фабия си задаваше въпроса отново и отново, докато иглата потъваше и изплуваше от обшитата с мъниста рокля. Харесваше ѝ докосването на коприната до пръстите ѝ и как умът ѝ се успокояваше от ритъма на иглата. Вътре и вън, вътре и вън.

След празненството всички се държаха много мило. Толкова много добри думи. Толкова много нови клиентки.

Може би грешеше за Джийн Къшуърт. Тя определено знаеше как се организира парти. И изглежда, сметнеше ли, че те харесва, готово. Приемат те.

— Чудовищна жена — беше казал Дейвид. — Горкият ѝ съпруг. Не знам как търпи всичко това.

Но Фабия не искаше да бъде цинична към хората. Сега виждаше пред себе си Джийн Къшуърт: силуета ѝ, очертан на фона на огромните ѝ френски прозорци, косата ѝ — идеално боядисана и с идеална прическа, идеалния ѝ маникюр, идеалния ѝ грим. Всичко беше толкова идеално на външен вид. Кой знае как се чувства отвътре?

Може би самотна? Може би иска да я харесват още? Исква да бъде обичана? Фабия знаеше, че тези неща могат да променят човек.

Но сега пред нея стоеше проблемът с тази рокля.

Вчера вечерта след училище Катрина, онова толкова странно момиче, което винаги изглеждаше така нещастно, се появи на прага на магазина с един пакет.

— Мама преглеждаше старите си неща и реши, че тези може да са ви от полза — каза.

После се обърна и се измъкна от магазина толкова бързо, колкото бе влязла. Едва успя да ѝ благодари.

— Предай поздрави на майка си! — извика, но момичето вече беше прекосило двора и завиваше зад ъгъла, а на лицето му играеше онази странна полуусмивка. Толкова невъзпитано, помисли си Фабия, но пък очите ѝ сякаш никога не се усмихваха. Мъчно ми е за нея.

Когато грижливо разряза кафявата хартия и раздели слоевете плат, не можа да се сдържи да не възкликне.

Дио мио. Украшение за глава, прекрасно нещо, изработено от бели пера, блестящи орнаменти и воалетка, обсипана с кристали. Толкова театрално, толкова драматично. Типично за Джийн Къшуърт.

Копринена дамска чантичка плик, обшита с хиляди кристали. Сваровски, помисли си Фабия и кимна одобрително.

Копринена плажна рокля в стил кафтан от съвсем бледо карамелена коприна. Дори нямаше нужда да поглежда етикета, знаеше, че е „Дона Каран“, около 1995 г.

И накрая роклята.

Когато повдигна слоевете плат, тя се плъзна в ръката ѝ и се разпростря по плота.

Фабия не можеше да откъсне поглед. Както при всяка нова дреха, която попаднеше в ръцете ѝ, започна да я проучва с върха на пръстите си, оглеждаше водопада от коприна с цвят стрида — бледобежово с лек розов оттенък. Всеки шев беше фин, мек, създаваше толкова плавни линии, подгъвът беше съвършено прегънат на ръка, бюстието — изрязано странично така, че да се спуска дълбоко между гърдите и да пада по най-подходящия начин.

„Ферети“? „Балмен“? Не, имаше етикет. „Шанел“. Прокара пръсти по дребните избродирани букви.

Трябваше да я пробва.

Разбира се, помисли си в уединението на пробната, беше ѝ съвсем малко по-тясна и малко по-дълга. Беше го очаквала. Джийн Къшуърт беше по-висока, по-слаба, с ръбата тяло, тренирано, поддържано в перфектна форма от личен треньор и частни уроци по йога. Коприната се надипляше малко на по-меко закръгления корем на Фабия, опъваше се съвсем лекичко на ханша ѝ. Гърдите ѝ я изопваха и

й придаваха съвсем неподходящ силует. Трябваше да се надига на пръсти, за да не замече пода с роклята. Но да, на подходящия човек... тази рокля щеше да стои просто вълшебно.

Фабия се зачуди кога ли е била обличана за последно и как ли Джийн е могла да се раздели с нея.

Освен ако и на нея вече не ѝ ставаше, помисли си с капчица злъч, за която бързо се смъмри.

Много мило от страна на Джийн. Наистина много мило. Нали така?

Защото, когато свали ципа на роклята, измъкна се внимателно от нея и затърси подходяща подплатена закачалка, не беше съвсем сигурна.

— Мама преглеждаше разни стари неща — беше казала Катрина.

Дали Джийн не се опитваше да докаже нещо? Нима това беше нейният начин да покаже, че тя, Джийн Къшуърт, може да си позволи да праща ненужните си дрехи на жена като Фабия, която си изкарваше хляба, като продава онова, което другите изхвърляха?

Сега направо чуваше гласа ѝ и силния ѝ смях.

— Тази вехтория? О, разбира се, че можеш да я вземеш, скъпа. Вкъщи е пълно е такива като нея.

Чуваше шепота зад дланите с добре поддържан маникюр.

— О, да, пратих ѝ старите си „Ферети“, „Мисони“. Вече не ми трябват. Може да направи нещо с тях.

Тази възможност изобщо не ѝ харесваше.

Но пък, помисли си, ако това наистина беше... как го беше казал Дейвид? Да, точно така. Подигравка. Ако Джийн Къшуърт наистина искаше да я унижи, щеше ли да си поръча рокля при Фабия? Щеше ли да я препоръча на всичките си приятелки?

Фабия не харесваше, че е станала толкова подозрителна. Просто не беше на себе си след... е, след всичко случило се, онази огромна дупка в тъканта на живота ѝ, онази част от нея, за която все още не можеше истински да се отпусне и да мисли. Беше минало толкова време. Тринайсет години бяха изтекли от Ийстборн и смъртта на Енцо, и всичко, случило се след това. Беше време да продължи напред, не спираше да си повтаря.

Защото самото минало е като рокля и можеш да го държиш много близо до себе си като втора кожа. Защишава те в известен смисъл

от студа, от шушуканията и лошите думи, от спомените за чуждите кухненски подове. Можеш да използваш рокля, за да изглеждаш по-силна, по-красива в очите на хората, за да ти помогне да изпъкваш или да се слееш с тях.

Или можеш просто да смъкнеш ципа, да разкопчееш копчетата и да я свалиш, когато си поискаш.

Може би за Джийн Къшуърт тази рокля беше също такава неща — нещо, което по-скоро би предпочела да развърже и съблече; нещо, което вече не искаше да носи.

Сега, привела глава над работата си, следвайки с иглата си посоката на влакното и шарката, в ума ѝ започна да се оформя една идея. Усети я как се очертава като извивката на ръкав или меката линия на деколте, а щом се появи, вече изглеждаше идеална.

Усмихна се, докато шиеше, оформяйки смелата спускаща се чертичка на последната буква „а“, направи възел, срязва конеца и пушна крайчето в буркана на плота.

Слънцето се промъкна през прозореца и погали opakото на ръцете ѝ меко като масло. Проблесна по копринената дреха, подчертавайки думата, която Фабия беше избродирала: Аврора.

Тя погали буквите с пръсти — остротата на „А“, закръглеността на „о“.

Ав-ро-ра.

Богинята на изгрева. Пъстрите светлини в северното небе.

На света имаше толкова много красиви думи. Думи с такава мощ — да подсилват, да защитават, да преобразяват. Мислеше за тях как нежно галят деликатната кожа на жените, които ги носят, дълго извито „л“ от вътрешната страна на ръкава се докосва до ръката, скрито „м“ целува основата на тила. Тайните ѝ думи бяха като заклинания или обещания — а може би част от магията им щеше да премине в клиентките им и да ги направи по-дръзки, по-весели или по-силни.

Толкова много думи, измежду които да избира, а все пак, когато приключваше работа, винаги се появяваше само една. Калипсо. Перо. Трептене. Листенце. Пристигам. Отварям. Искра. Отекване. Всяка съдържаше в себе си собственото си конкретно бъдеще.

А сега тази дума. Аврора. Наслаждаваше се на вкуса ѝ на езика си. Идеалната дума за тази клиентка, смела и прекрасна жена, която започваше живота си отначало.

И тя, Фабия, също започваше своя отначало. Захвърляше мрака. Пристъпваше в светлината.

Остави внимателно настрана завършената дреха и се протегна. Тогава осъзна, че има план. Идея за собственото ѝ малко празненство. Да, точно така. Това щеше да направи.

* * *

— Ще ми подадеш ли ножиците?

Били придърпа стол до кухненската маса и набута дългите си крака под нея.

— Теб кой те пусна? — Ела чу собствения си глас — грозен и безформен. Мразеше се, когато говореше така, но не можеше да се спре, не можеше да се измъкне от чернотата, която не спираше да се вихри около нея.

Гледаше как Били взима няколко покани от купчината и ги подрежда пред себе си.

После невъзмутимо вдигна поглед към нея.

— Ама че приятно посрещане. Какво ще кажеш за „Благодаря, Били. Много мило, че ми помагаш“? — в ъгълчето на устата му заигра усмивка. — Майка ти ме пусна — кой друг? Каза, че вероятно ще имаш нужда от помощник.

Ела въздъхна. Несъмнено майка ѝ се радваше да види Били. От две седмици не спираше да говори за това, опитваше се да я накара да разкаже какво се е случило, защо Били вече не се отбива.

— Всички се карат понякога, *карина*. Обикновено за глупости — беше казала. — Всеки заслужава втори шанс.

— Всеки би си помислил, че той е бил твой приятел, Мама — отвърна Ела, но почувства някакво дръпване в корема си. Голяма черна дупка, която ставаше все по-широка и все по-дълбока в мига, в който си помислеше за нея, затова се опитваше да не го прави, опитваше да се промъкне покрай нея като болезнена пришка, която те кара да вървиш по различен начин, разранена кожа, която гледаш да не докосваш.

В онзи първи ден, когато дойде да я извика да отиват на училище, го беше накарала да чака в двора, докато гневът се надигаше

в нея. Как смее? За кого се мисли?

— Съжалявам, Били, няма да дойде — дочу гласа на Мама откъм вратата и го видя тогава от скришното си място до прозореца на спалнята как вдига поглед нагоре с гузно изражение.

— Не очаквай да върша мръсната ти работа вместо теб — сърдито ѝ беше казала Мама, когато Ела слезе по стълбите.

— Не очаквам. Просто не му обръщай внимание, мамо. Не е твоя работа.

Мама беше въздъхнала и се зае да сгъва кошница копринени шалове, тъжно поклати глава и мълчаливото ѝ неодобрение, целенасоченото движение на ръцете ѝ Ела понесе по-трудно от всичко останало.

Ако трябваше да е откровена, истински откровена пред себе си, с удоволствие би се върнала към предишното положение на нещата между нея и Били. Към времето, когато бяха приятели. Просто приятели. Неусложнено и лесно. Но истината беше, че не знаеше откъде да започне.

Сега се отпусна на стола си и го погледна — леко прегърбените му рамене, рошавата коса, тези честни синьо-зелено-сиви очи, и просто вече не намираще сили да му се ядосва.

— Искаш ли кафе?

— Давай. После ще ми покажеш какво да правя. — Вдигна една покана и прочете с гласа си на актьор, дублиращ филмови реклами:

Фабия Морено

ви кани

на специален благотворителен търг
на най-хубавите дизайнерски рокли.

21 юни 2011 година.

В подкрепа на „Лекари без граници“.

Шампанско и кексчета.

RSVP

— Мм, много хубаво.

Хвана ролка черна лента и я прокара между палеца и показалеца си, после колебливо побутна купчина сребърни пайети.

— Не знам защо майка ти просто не си направи списък с имейл адреси и не започне да праща имейли до клиентките си. Ще си спести много усилия. И пари.

Ела изтръска старото мляно кафе в мивката и пусна вода през филтъра.

— Знаеш я каква е мама. Истинска технофобка. Освен това обича да върши всичко по своя си начин. Казва, че от технологиите ѝ се завива свят. Опитвах се да ѝ покажа, но... какъв е смисълът?

— Да — усмихна се Били. — Майка ти е странна птица. Вече не се раждат такива. Толкова е...

— Дразнеца? Поставяща в неудобно положение?

— Не. Различна. Това ми харесва в нея. Не се бои да върши нещата по различен начин.

— Нямаше да говориш така, ако беше на мое място. Омръзна ми да съм различна. Защо просто не е нормална като твоята майка, като другите хора?

Задържа за няколко секунди мелачката за кафе, наслаждаваше се на гневното ѝ бучене под дланта си.

— Все ми повтаря да се снишавам, да се трудя усилено, да не привличам твърде много внимание към себе си, да не си навлека — опазил ме бог! — репутация, а сега пръска реклами и листовки навсякъде и кани всички до един на този глупав търг. Ще е толкова конфузно.

Видя как по устните на Били заигра усмивка и потисна порива си да го замери с мерителната лъжичка за кафе. Вместо това се протегна да вземе две бели чашки, тресна ги силно на дървената маса и навсякъде се пръснаха пайети.

— Кротко — каза Били и тя побесня, като разбра, че той се опитва да не се засмее. Защо не разбираше колко важно е това? Не можеше просто да му каже как се чувства, че просто има това усещане, нещо, което знае, но не може да обясни как; нещо, което имаше свой цвят, тъмноръчно с раздърпани краища. Че всяка нощ, когато затвори очи, чувството се засилва, придвижва се като вълна от корема към гърдите ѝ, разпростира се из цялото ѝ тяло на гневни вълнички.

Щеше просто да се засмее. Да ѝ каже да не говори глупости. Да ѝ каже, че е мръднала.

Сега пусна кафето в машината, гледаше как църцори в чашките, после ги постави — този път внимателно — в линейките им. Седна, отпи и усети как топлината се разлива в нея.

— Но тази идея за търга всъщност не е толкова лоша, нали? — Били изглеждаше нелепо, хванал чашчицата с големите си ръце. Гледаше я внимателно изпод миглите си.

— И не е толкова зле да си различна, нали? — продължи, когато не получи отговор от нея. — Например аз точно това харесвам в теб.

Ела усети познатата топлина да се прокрадва по врата ѝ.

— Добре — каза и прободе една пайета с коктейлна бъркалка. — Взимаш една ето така... Гледаш ли?

17.
СРЕБЪРЕН САНДАЛ С ЧЕРВЕНА
ПОДМЕТКА. „КРИСТИЯН ЛУБУТЕН“, 2010
Г.

Фабия обичаше магазина по това време на деня. Дворът се изпълваше с вечерна светлина и всеки орнамент от витрината рисуваше по дървения под продълговати слънчеви фигури. Всичко светеше и искреше и в такива моменти Фабия беше на косъм да повярва, че наистина е извършила някакво вълшебство.

Дъските на пода бяха прясно измити със специален разтвор от канела и кафява захар, разтворени в бял винен оцет. Сега подът сякаш светеше не само с отразената слънчева светлина.

Ефектът се усилваше от масичката, покрита с бяла покривка, върху която беше подредена пирамида от чаши за шампанско. Дейвид я беше уверил, че знае как да налива шампанско в първата чаша и то да се лее надолу нито твърде бавно, нито твърде бързо — като водопад от мехурчета, докато не се напълни всяка една чаша.

Къде беше научил този трик? Тя си спомни собствения си коронен номер, който най-често беше пожелаван на празненствата на богатите бизнесмени — как изскача от огромна плексигласова коктейлна чаша само по изумруденозелени пера и усмихната запява: Честит рожден ден, честит рожден ден...

Преди двайсет години. И повече.

Цял един живот.

Отвън котка с оранжево-кафяв цвят се протягаше на паважа и си играеше със светлината между лапите си.

Фабия провери последните детайли, добави ваза с божури, любимите ѝ, стегнатите розови юмручета тъкмо започваха да разцъфват. Премести един от манекените леко вляво, под светлината. Така беше решила да изложи различните тоалети за търга, кафтанът на

„Дона Каран“ беше съчетан със златни сандали с цяла подметка и огромни слънчеви очила, двете рокли, които беше ушила специално като свой принос, и разбира се, най-важната дреха на витрината, копринената светлобежова рокля на Джийн Къшуърт.

Отвори касата. Да, наскоро зареденият зелен малахит лежеше на сигурно в чекмеджето, скрит под купчина медни монети. Зачуди се дали ще има време за нещо дребно, допълнително. Знаеше, че не бива. Но нали наоколо нямаше никого, а и какво толкова можеше да стане?

Извади сребърно огледалце изпод тезгяха и улови слънчев лъч с него. По белия таван затанцува колеблив диск светлина.

— Здравей! Извинявай, че малко закъснях!

Манди крачеше опитно по паважа с жълти обувки с цял ток, ръчната ѝ чанта се люлееше, увиснала в сгъвката на лакътя ѝ, в ръцете ѝ опасно се клатушкаха два подноса.

— Извинявай, Фабия. Току-що ги довърших! — тя отгърна кърпата, с която беше покрила тавите, и отдолу се показаха редици малки кексчета с розова и бяла глазура, всяко украсено с миниатюрно златно листенце. — Какво ще кажеш?

— Идеално! — ахна Фабия, върна огледалцето под тезгяха и стисна ръцете на Манди в своите. — Изключително. Толкова ти благодаря, Манди. Между другото, изглеждаш абсолютно... ами вкусно! Все едно самата ти си кексче!

Младата жена се усмихна с трапчинките си.

— Нали не смяташ, че е прекалено?

Приглади опънатата си назад коса, прокара ръце по прилепналото розово бюстие на роклята си и изтръска богатата пола.

— В никакъв случай. Казах ти, че тази рокля е правена за теб. Щом я видях, го разбрах — Мама потърка между пръстите си гънка от меката розова коприна и въздъхна. — Този плат те съдържа в себе си. Целият. Като... като специална съставка в твоите смеси — тя се усмихна. — Но ми харесва и какво си направила с обувките. Жълто и розово — като маслена глазура — После присви закачливо очи, преструвайки се на възмутена. — Но чакай малко! Познавам тази чанта! Прекрасно. Просто прекрасно. Но обувките не са от мен, нали? — Мама повдигна вежда.

Манди се изчерви.

— Намерих ги на гаражна разпродажба. Не можах да устоя.

— *Брава* — засмя се Фабия. — Жена точно по вкуса ми.

Стисна лекичко ръката на Манди и за да се разсее от притесненото усещане, което започваше да пърха в нея, се зае да вади кексчетата от тавите и да ги подрежда по подносите от цветно стъкло.

— Фабия... — отново се изчерви Манди и закърши нервно ръце. — Трябва да ти покажа нещо. Отдавна исках да го направя, но...

Бръкна в чантата си и извади дебела пачка писма, завързана с дебела черна панделка.

Фабия избърса длани. Почеркът беше стегнат и уверен, идеално оформен и нанесен със замах върху дебелиите кремави пликове. Прелисти ги. Писмата бяха поне дузина.

— Намерих ги в джоба на роклята — обясни Манди. Червено петно пълзеше по шията ѝ. — Много ми е неудобно. Трябваше да ти кажа по-рано. Но исках да ги прочета. Не можах да се сдържа... Ти ми каза, че жената, чиято е била роклята, е била невероятна личност, и толкова ми се искаше да узная повече... но сега се чувствам много виновна.

Фабия пое писмата и погали хартията.

— Не се тревожи. И аз бих сторила същото.

Забеляза, че клеймото на горния плик беше от 1940 година. Не беше ли това същата дата, толкова грижливо записана в дневника на Юстейша: Дневна рокля. Купена от „Селфриджис“, Лондон, за обяд с Р.?

От плика измъкна само един прегънат лист.

Скъпа мая, започваше писмото.

Толкова се радвам, че те видях, било то и за този откраднат час заедно. Изглеждаше лъчезарна както винаги, най-скъпа Ю. По-прекрасна не те бях виждал досега. Не мога да си избия този твой образ от главата си. Ти, седнала там, сред порцелана и дреболиите, сред онези гадни суфлета и ужасните жени, които бърбеха само празни приказки. Беше като същество от друг свят, от друго време и аз се почувствах като най-големия късметлия на земята, защото седя до теб.

Затова просто не мога да приема решението ти, скъпа. След като вече си част от живота ми — част от мен — не знам как да живея без теб. Трябва да сме заедно, Ю. Просто трябва.

Не ме интересува баща ти. Може би ме смяташ за коравосърдечен, но не ме интересува и какво мисли Мици. Тя не ме обича. Никога не ме е обичала. Честно казано, смятам, че би била по-щастлива, ако ме нямаше в живота ѝ.

Ти и аз ще можем да започнем отначало. Не ме е грижа дори да се наложи да избягаме някъде, да живеем като изгнаници в забравено от бога място — а и на теб би ти харесало, нали, скъпа? Приключение, възможност да разгледаме света, както винаги си казвала.

Прости ми, моля те, прости ми този изблик. Мислих дълго и усилено, преди да ти пиша. Но не мога да намеря покой, докато не се уверя, че не изпитваш същото. А ти го изпитваш, нали, Ю? Същето ми знае, че е така.

Моля те, скъпа. Само кажи и аз ще...

— *Бонджорно, синьорина!*

Фабия вдигна поглед от страницата и видя Дейвид, крачещ през двора с взетия под наем смокинг и идеално лъснати обувки, размахал чукче на аукционер, което беше взел назаем специално за случая. В златистата светлина приличаше на картина от каталог.

Тя му махна и очите ѝ се стрелнаха към края на писмото, подписано с последен смел размах: **Твой** Робърт.

Отново се усмихна на Манди.

— Благодаря ти. И моля те, не се тревожи. Но трябва да върна писмата на племенниците на Юстейша. Сигурна съм, че ще искат да ги запазят.

Постави ги в кутия от обувки под тезгяха, където държеше стари квитанции и парчета панделки.

— Да започваме купона! — обяви Дейвид и я целуна по бузата, избра диск, пусна го на стереоуредбата в магазина и я завъртя из стаята като в бална зала.

Спря за миг наред валса, за да напъха кексче в устата си с намигване.

— Вкусотия. Къде е Ела?

— Не знам — отвърна Фабия. — Мисля, че горе. Бави се.

После Фабия забрави да мисли за Ела, за Юстейша и за Робърт, и за тайнственото любовно писмо, защото гостите започнаха да пристигат и Дейвид опитно отвори тапата на първата бутилка розово шампанско.

* * *

Когато се връщаше към този момент, Ела си даде сметка, че винаги е очаквала да се случи нещо ужасно.

От седмици не беше спала добре, Мама гледеше изпитателно тъмните кръгове под очите ѝ, Били я дразнеше, като непрекъснато я питаше дали е добре, наистина ли си добре, Ел?, защото тя винаги сякаш бе някъде другаде.

Двамата с Били кръжаха един около друг бавно или поне на нея така ѝ изглеждаше. Сякаш всеки се боеше твърде много да направи първия ход или да заговори за случилото се между тях.

А тя наистина не можеше да се отпусне да мисли за онази нощ. В съзнанието си виждаше висок зид, обрасъл с бръшлян. Отвъд него част от нея, тайната скрита част, спеше на копринено легло, спеше омагьосания сън от приказките, докато около нея растяха първо бръшлянът, после преплетените клони на дърветата и накрай цяла гора.

Понякога се усещаше, че копнее Били да изкачи стената, да намери първите места, където може да стъпи, да изсече тръните и клоните, да се изтегли нагоре, да напредва, местейки ръце по зида. Да я събуди от самата нея. Но как би могъл да го направи?

Не и с целувка. Тази възможност я беше провалила напълно. Той нямаше да рискува да се пробва отново.

Но тя искаше ли? Този въпрос се въртеше безспир в главата ѝ. Всеки път тъмната дупка в нея ставаше все по-голяма. Понякога, докато слизаше по стълбите към магазина, дочуваше веселия смях на Били, когато разказваше смешка, Мама отвърщаше, а после той

млъкваше, поглеждаше я предпазливо и по лицето му преминаваше сянка. Нещо се беше променило между тях, нещо, което дори не можеше да назове. Сигналите му, когато тя беше с него, бяха потрепващи линии в сиво и бледожълто като паяжини, които трябваше да изчисти от очите си. Сякаш и двамата се стараеха усърдно да се представят за приятели. Били беше съвестно грижлив, внимателно деликатен. Не можеше да го понася.

Нощ след нощ от нейната страна на бродираната завеса скритата Ела, тайната ѝ част, продължаваше да спи, горските птички изтъкаха покривало от листа за бялото ѝ тяло и тя сънуваше сънищата на мъртвите.

Междувременно останалата ѝ част си беше съвсем будна, не можеше да намери покой от своите собствени Сигнали. Сега бяха по-силни от всякога. Възглавницата ѝ пукаше от статично електричество. Червени и оранжеви линии я ближеха като пламъци.

Жената над входната врата с косите като водорасли отдавна вече не ѝ се усмихваше. Вместо това протягаше тънките си бледи ръце. Устните ѝ се движеха и оформяха изтърканите думи — потъвай или плувай, потъвай или плувай — а наоколо се надигаше речната мъгла. Вонящ плавей се въртеше около босите ѝ крака — парчета стар плат, счупени бутилки, бирени кутийки, кости от животни, парцалива бяла кърпичка с монограм в ъгълчето.

Сега Ела чакаше до прозореца в спалнята. Знаеше, че той ще дойде. Усецаше дъха му по тила си, допира на лепкавите му бели пръсти.

Когато той влезе в двора, крайт на черното му палто — повдигнат от внезапен порив на вятъра, тя беше готова. Отдръпна се леко назад, полускрита от завесите, и гледаше.

Така имаше идеален поглед към лицето на госпожа Къшуърт, облегла се на ръката му, пристъпваща леко по паважа със сребристите си сандали с каишка.

Видя как устата на Джийн Къшуърт се изкриви, чу писъка ѝ, видя я как се препъва и връхлита слепешката в магазина.

Жуженето на гласовете утихна. Останаха само слабите акорди от акордеона на френската песен, която звучеше от уредбата.

После се изви пронизителен, ясен глас:

— Роклята ми! Как смееш? Би ли могла да ми обясниш, ако обичаш, какво прави моята рокля на твоята витрина?

Когато Ела стигна основата на стълбите, първото нещо, което видя, беше сребрист сандал в средата на магазина. Сребърен сандал с червена подметка. Червената подметка изглеждаше противно. Напомни ѝ за отрязан език.

Спря, мушна пръсти под каишката за глезена и подаде сандала на госпожа Къшуърт, която тропаше с босото си краче като дете, изпаднало в бясна криза. Жената взе обувката и пак я метна на пода.

Магазинът беше пълен с хора. Мама бе пребледняла, стиснала с една ръка ръба на тезгяха. Акордеонистът продължаваше неизбежното си лековито кресчендо, докато Дейвид не прекоси стаята и не изключи уредбата.

— Е? — гласът на Джийн Къшуърт беше като ръждиви бръснарски ножчета, очите ѝ бяха присвити. — Настоявам за обяснение. Как си докопала роклята ми? Сигурно си я откраднала. А как... Как, за бога... О, сега разбирам! Сега разбирам. Да, сигурно си я взела от гардероба ми в деня на партито!

Ела гледаше Мама, видя как владееше изражението си. Мама се озърна, видя, че всички я гледат, въздъхна и вдигна чашата си към Джийн.

— *Брава* — каза. — Поздравявам те. Блестящо изпълнено.

Ела видя, че хората свеждат погледи към пода, пристъпват от крак на крак, споглеждат се. Момичето от „Брайтуейтс“ зяпаше Фабия с поруменяло лице. Жената от магазина за обувки в Питъргейт вече се промъкваше към отворената врата.

— Какво искаш да кажеш? — Джийн Къшуърт вече крещеше, лицето ѝ почервения, косите ѝ се измъкваха от грижливо направения кок и тя се отказа да се преструва, че се владее.

Обърна се към Пайк.

— Джо, какво иска да каже? Подиграва ли ми се? Това ли прави, тази... тази уличица, тази евтина никаквица...

— Извинете, но стига вече — Дейвид вдигна ръка и пристъпи в центъра на магазина.

— Дами... и господине — поклони се към Пайк. — Ако благоволите да ни изтърпите, сигурен съм, че за нула време ще

оправим това дребно неразбирателство. Но наистина, госпожо Къшуърт, не мисля, че има нужда да се прибягва до...

— До какво точно да се прибягва, докторе? — прекъсна го Пайк с блеснали очи. — До малко неудобни истини? Най-сетне някой да го каже, както си е.

— Както си е? — невярващо повтори Дейвид и Ела видя как ноздрите му се разшириха, колосаната му бяла вратовръзка се люшна нагоре-надолу от усилието му да овладее дишането си.

— Дейвид, моля те. Наистина. Няма смисъл — вече говореше Мама. — Госпожа Къшуърт вече е решила...

Но сега я прекъсна Били. Ела не беше забелязала, че той стои до Манди, до подножието на стълбите.

— Госпожо Морено — започна той. — Може ли да попитам как се сдобихте с въпросната рокля?

Точно така го каза — спокойно, уверено, като телевизионен следовател. Ела за малко да се изсмее с глас. Мама му се усмихна снизходително.

— Били, тези хора изобщо не се интересуват...

— Просто отговорете на въпроса, госпожо Морено. Ако обичате, разбира се.

— Ами — каза Мама — ти знаеш как я получих, Били. Катрина ми я донесе. В пакет с много други неща. Разбира се, аз нямах представа, че роклята е... — замлъкна тя.

В стаята се разнесоха ахкания и настъпи раздвижване, докато хората осмислят тази информация.

— Катрина значи — попита Били, закрачи из стаята, повдигнал вежда, и се заоглежда театрално. — А тя къде е?

— Дъщеря ми си е у дома с настинка — каза Джийн Къшуърт. — Това е възмутително! Дано не намеквате... И чакайте малко — Жената бясно се огледа из стаята. — Да, права съм, нали? Това е моята „Дона Каран“, нали така? И украшението за глава от сватбата ми, за бога! Половината от този проклет търг е с неща от моя гардероб. Това е нелепо! Явно искате да ме направите за посмешище.

Мама погледна Били и вдигна ръце с длани към тавана, жест „казах ли ти“. Но Били продължи.

— Съжалявам, госпожо Къшуърт, но защо госпожа Морено да лъже за това? Боя се, че не виждам никакъв мотив. Може би вие ще

обясните...

Ето сега, помисли си Ела. Мислите ѝ вече летяха напред. Знаеше точно какво ще направи сега Пайк.

Гледаше почти като на забавен каданс как Пайк се извърта на пета ѝ я посочва с пръст, челюстта му потрепва, дългият му пръст се тресе в идеална имитация на праведен гняв.

— О, аз мога всичко идеално да обясня — каза с очевидно задоволство. — Тя е била. Онова момиче там с невинното си изражение. Това момиче е откраднало роклята ти. Хванах я на партито да рови по джобовете на хората в гардеробната. Опитах се да съм снизходителен. Казах ѝ, че ще я пусна само този път, но явно се е промъкнала на горния етаж и е преровила и гардеробите.

Били фиксира Пайк със студено изражение. После сведе поглед, за да събере мислите си. Когато пак вдигна очи, физиономията му беше като маска.

— Отправяте много сериозно обвинение, съветник — каза спокойно. — Затова предполагам, че имате доказателства, че Ела е откраднала тези неща? Все пак, простете, но защо да ви вярваме? И не мога да се отърся от мисълта, че това не е никак логично. Защо Ела да краде рокли и да ги дава на Катрина? Няма никаква логика.

— О, размърдай си мозъка! — Пайк вече съскаше през зъби. Ела видя как от устните му хвърчат дребни пръски слюнка. — Катрина няма нищо общо с това. Чисто и просто са те забаламосали. Не мислех, че си чак такъв идиот.

Сега беше ред на Ела. Усещаше как се надига и надига в нея горещата червена форма на гнева ѝ, но сега, с тази едничка дума „идиот“, най-сетне избухна. Проби повърхността и се разля. Тя усети прилива му в цялото си тяло.

Чу се как казва много спокойно, много ясно:

— Той лъже. Нищо не съм откраднала. Отидох да взема кърпичката на Мама от палтото ѝ. Този мъж ме нападна. Бръкна под полата ми и... опита се да... направи неща, които не искам да описвам. Само защото ги хванах...

Улови погледа на Джийн Къшуърт и видя неприкрития ужас, пропълзващ по лицето ѝ.

— Хванах ги заедно — продължи момичето. — Тези двамата. Съветник Пайк и госпожа Къшуърт. Видях ги да правят неща, които

бяха... които не биваше да правят. И той разбра, че съм ги видяла, затова ме проследи.

Настъпи шокирано мълчание.

Сребърният сандал с червеното остро езиче ѝ се плезеше от средата на стаята.

Ела не изчака да чуе какво ще каже Пайк. Изтича от магазина и се втурна да бяга.

* * *

Фабия последва Били, промъкваше се по улиците през хората, които вървяха към гарата или се прибираха у дома при семействата си за чаша вино, за вечеря.

Дъщеря ми, мислеше си Фабия, горката ми дъщеря. Как те разочаровах. Усети ужасна болка в себе си.

— Трябва да я намерим, Били — каза. — Не бива да остава сама.

Били беше стиснал устни, раменете му бяха приведени напред с мрачна решителност. Фабия го остави да я хване за ръка и да я задърпа след него. Усещаше яростта му в здравата хватка на пръстите му.

Стигнаха реката и Били рязко зави наляво, нетърпеливо разрита гъските, които се мотаеха в краката им, продължи нагоре по течението бързо, по-бързо към най-високите дървета и новия мост.

Хората се разхождаха покрай реката, вървяха към града. Велосипедисти с флуоресцентни якета извиваха рязко кормилото си, когато хората стъпваха по велосипедната алея. Били ги подмина и продължи напред.

И ето я и нея, седнала там, полускрита във високата трева, притиснала колене към гърдите си, обвила прасците си с ръце, отпуснала брадичка, загледана в реката.

Фабия се затича към нея, краката ѝ с обувки на висок ток се хлъзгаха по влажните пътеки, прорязали тревата.

Ела я чу. Обърна се и Фабия видя лицето ѝ, зачервено и набраздено от сълзи. Клекна сред тревата и я прегърна силно, като галеше косата ѝ.

— *Тезора*. Моята Ела-исима. Съжалявам, толкова съжалявам.

Усети как Ела се разплака в прегръдката ѝ, дишането ѝ се накъсваше от ридания. Коленичи и я притисна колкото можеше по-силно към себе си.

— Ела. Госпожо Морено. Може ли?

Били стоеше по-назад, чакаше под дърветата. Сега Ела видя как пристъпва, прокарва пръст по яката си с несигурно изражение.

Кимна му, опита се да изкриви лице в усмивка.

— Били... съжалявам, че...

— Ще се видим после с вас — каза Фабия. — Били, погрижи се да се върне у дома в безопасност. Не се бави много, *карина*.

Били се тръшна на речния бряг и заскуба тревата с пълни шепи. Ела виждаше, че ръцете му треперят.

— Били — опита отново да го повика. — Толкова съжалявам. Аз...

— Това копеле! — обърна се момчето към нея. — Аз... Ще го убия наистина. Кълна се. Ще го убия... Този недодялан мерзавец!

В този миг погледът му срещна нейния и тя усети как старият смях започва да се тълпи в угълчетата на устата ѝ.

— Недодялан — каза. — Помниш ли? Недодялан?

После смехът се заизлива от нея. Обхвана цялата ѝ вътрешност, изскочи измежду устните ѝ и се понесе кънтящ и звънтящ по речния бряг.

Били я гледаше, сякаш е полудяла. Но тя не можеше да спре. Не можеше да се сдържи.

— Всичко е наред, Били — успя да каже задъхана. — Наистина. Всичко е наред...

Вдигна ръка и погали бузата му.

Той трепна. Затвори очи.

— Недей, Ел. Моля те. Недей.

— Но аз искам — дочу тя гласа си. — Разбираш ли, винаги съм искала.

Той я погледна отново, задълго спря изпитателния си поглед върху нея, след това взе ръката ѝ в своята ѝ я погали нежно и колебливо. Тя усети топлината да се разлива в тялото ѝ, когато той вдигна ръката ѝ и притисна дланта ѝ към устните си, после ръцете му я обгърнаха и я притеглиха към него. Тя усещаше как сърцето му бие лудешки в гърдите.

Чувстваше реката около тях, Сигналите трепереха в гърлото ѝ, в краката ѝ, когато повдигна лице към неговото и двамата потънаха в целувка.

Фабия се облегна на огромния разкривен ствол на кестеново дърво. Гледаше реката, която тук беше широка, бързотечна, с кафява като торф вода. Представи си дъжда, който вали над хълмовете и бавно, настойчиво напредва по земята и под земята, процежда се през полята и слоевете камъни, бълбука по канали от плоски скали, вихри се около издути дървесни стволове, после изчезва под повърхността и отново се появява тук като това силно течение, което лети напред, винаги напред, помита всичко по пътя си, пръст, стръкчета, клони, дребни кости на животни и птици, набира сили, носи се без умора към следващите градове, към морето.

Фабия мислеше, че разбира какво е усещането да си част от тази река. Знаеше защо Ела обича да плува и може да прекарва във водата по цели часове.

Напорът в нея, дългото, мрачно теглещо чувство, изстреляло я от магазина в бяг след Ела, накарало я да загърби всичко, дори Дейвид, не се беше уталожило. Сега я подтикваше напред като много гласове, които говорят едновременно. И въпреки че опитваше да не слуша, гласовете се усилваха, ставаха по-настойчиви и ги чуваше как ѝ говорят с лекото шумолене на тревата и вятъра сред листата над главата ѝ и с шума на реката, притискаща гладките си страни в бреговете.

Беше ясно, здраво, мускулесто, толкова по-голямо от нея. Усети как тялото ѝ вече поддава.

Сети се за Дейвид, за ужасеното му изражение, когато чу думите, онези ужасни думи, откъснали се от устата на Ела, потънали в тишината.

Сети се за онези думи — уличница, никаквица, крадла, пипаше ме — пръснати в магазина, останали там, където ги зарязаха. Сега, през идните седмици и месеци, щяха да клечат в сенките, да покриват ярките платове, везалите шалове, блясъка на кристалите и напетите, да покриват всичко с фин слой прах и всичко изведнъж щеше да започне да изглежда евтино, безвкусно, негодно.

Може би никой нямаше да забележи, нито да знае, че думите са там. Но тя щеше да знае. Тя, Фара Джобрани, както беше истинското ѝ име, името ѝ, дадено ѝ от собствената ѝ майка. Помисли си за всички останали красиви и силни думи, които беше пришивала към шевове и закопчалки, и как в момента ги носят жени из целия град в копринените подплати на джобовите, в извивките на ръкава и в обърнатите подгъви.

Беше се провалила. За нищо не ставаше. Беше допуснала дъщеря ѝ да бъде докосната от нещо толкова ужасно, че нямаше дума на света, която да го изрази. Беше предала Енцо и обещанието си към него.

Има друг начин, друг начин, прошепна вятърът.

Но тя упорито тръсна глава. Не, нямаше да се откаже.

Гледаше Били и Ела сега, допрели глави един до друг, виждащи единствено другия, и притисна ръка до сърцето си. Някъде отдолу, под слоевете сатен, под шевовете и блясъка беше истинското сърце на Фара Джобрани. Мислеше за него като за божур, цвете, което през последните няколко месеца бавно беше започнало да се разтваря и сега — да, усещаше го — вече повяхваше, ронеше листенцата си едно по едно, затваряше се като юмрук.

Били беше добро момче и скоро, много скоро щеше да се превърне в добър мъж, мил мъж.

Точно като Енцо. Точно като Дейвид. И това беше просто още една причина да не могат да останат тук.

Обърна се и тръгна по течението на реката, връщаше се по стъпките си, видя как градът изплува пред погледа ѝ, стените и кулите, оформени преди толкова време, които все още щяха да са тук и утре, и вдругиден, и деня след това, и дълго след като Фабия, Ела, Дейвид, Били, Джийн Къшуърт и Пайк вече няма да ги има. Защото един ден всички щяха да изчезнат. Да потънат обратно в кафявата земя, да се вплетат отново в корените и реката.

Знаеше какво трябва да направи. Щеше да се върне в магазина, да изкачи стълбите към апартаментчето, където Дейвид я чакаше нетърпеливо, да му каже това, което вече знаеше, че се налага да каже, да измъкне куфарите изпод леглата и отново, за пореден път, да започне да прибира багажа им.

18.

ТЪМНОСИНЯ БЛУЗА, КОПРИНЕН ШИФОН С РЪЧНО БРОДИРАНИ УКРАСИ. КРАЯТ НА 40-ТЕ ГОДИНИ.

Въпреки че момчето не беше с всичкия си, Джийн Къшуърт реши, че всъщност ѝ допада.

Пайк ѝ беше казал да се пази от него, че създава проблеми, че е от погрешната стана на реката, отраснало с половин дузина братя на една от онези сбутани къщички с баня на първия етаж. Баща му беше старши майстор във фабриката на „Нестле“, човек от профсъюза, който обичал бирата и футбола и си мислел, че има шанс на следващите местни избори. Шанс друг път, беше казал Пайк.

А сега момчето стоеше тук, наред хола ѝ. Наистина доста прилично издокарано, помисли си тя, с чисти дънки, изгладена риза и сериозни синьо-зелени очи. Лицето му беше като изваяно с длето, с високи скули. Устните му се движеха много бързо. Усети, че е странно привлечена от устата му, от звуците, които издаваше. Ръцете му сечаха въздуха с бързи жестове, които тя не можеше да разбере.

Сякаш светеше с някакъв вътрешен огън. Което си беше жалко всъщност, помисли си Джийн. Каква загуба. Защото момчето на Морено изобщо не си струваше толкова грижи.

Скоро щеше да си замине заедно с майка си. Това беше ясно. Не може да се разхождаш и да хвърляш такива обвинения, да отправяш такива клевети, да държиш такъв език. Особено пък за главния съветник. Имаше си последствия. Да, беше им дала да се разберат — на онази Морено и на странното момиче, толкова мълчаливо, все те гледа, сякаш вижда вътре в теб, вижда какво си мислиш.

А това, което наистина ме вбесява, беше казала на Пайк, е, че е идвала тук, в дома ми, толкова пъти. Катрина се държеше толкова

добре с нея, когато останалите момичета не искаха да имат нищо общо. Просто не е често да ни нападат така. Просто не се прави така.

Там, в магазина, за миг се изненада, когато момичето каза, че я е видяло с Пайк. Мисълта ѝ се завъртя като повреден часовник, опита се да си спомни какво точно се беше случило онази нощ на партито. Честно казано, беше ѝ като в мъгла. Шампанското, уискито, таблетките ѝ, които, трябваше да признае, я караха да забравя. Но беше сигурна, съвсем сигурна, че няма как да са ги видели заедно. Беше заключила вратата. Нали така? Винаги внимаваше страшно много.

А и дори момичето да беше видяло нещо или да се беше досетило за нещо, е, тогава нейната дума стоеше срещу техните. Честно казано, кой би повярвал на обикновена крадла?

Опита се да се съсредоточи над това, което момчето — Били, да, сега си спомни, така се казваше — над това, което говореше. Изглеждаше много развълнуван. Продължаваше да приказва ли, приказва, устните му като розова пъпка не спираха да се движат, хубавата челюст се отваряше и затваряше. Наистина трябваше да му каже да не се хаби. В морето имаше много риба, това би му казала. Особено на неговата възраст. Целият му живот е пред него. А красиво момче като него може наистина да постигне нещо.

Вдигна ръка и той млъкна за момент. Опита се да каже нещо, но думите не идваха. Преглътна, насили се да се съсредоточи над чашата си за вино, гледаше как ръката ѝ се движи бавно към махагоновата помощна масичка.

Имаше чувството, че се движи под вода, сякаш голата ѝ ръка със сребърни гривни се носи по водата и дланите ѝ вече не са нейните длани.

— О, за бога — каза момчето. — Не разбрахте нито една дума, нали?

Тя се усмихна и му кимна. Приличаше ѝ на палав йоркширски териер с пламенни очи, с рошавата черна коса, щръкнала във всички посоки.

— Къде е Катрина? Искам да говоря с нея.

Гласът му я достигна от далечно разстояние. Тя се отпусна назад във възглавниците, които бяха меки, дълбоки и приветливи, вълните прииждаха по-бързо, ръката ѝ отново се понесе напред, движеше се по

собствена воля, плаваше на повърхността на водата, пръстът ѝ посочи нагоре, към белия таван, който се отвори и небето я погълна.

* * *

Ела ги видя от прозореца на спалнята.

Гледаше как Мама реди копирените си блузи на леглото, сгъва ръкавите, изправя яките, приглажда ги между слоеве опаковъчна хартия.

— Мамо, моля те — умоляваше я първо, а после, почувствала пламенното усещане в гърдите си, каза: — Ако заминеш, аз няма да дойда с теб.

Мама се обърна, погледна я и издаде онзи щракащ звук с език.

— Сериозно? И къде ще отидеш, *тезора*? Къде ще живееш? При Били и семейството му? Мислиш, че ще те приемат ли? Мислиш ли, че ще искаш да си там утре, след седмица, след две седмици? Когато обидите се засилят и започнат да те обвиняват за всяка дреболия, която се обърка в този град? Мислиш ли, че Били ще може да те пази всеки ден, по цял ден, завинаги?

— Да — отвърна Ела. — Мисля. Всички мразят Пайк. Поне всички хора, които имат значение. А Дейвид? Той вече каза, че може да живеем при него. Искане да се ожени за теб, мамо, за бога! А ти го обичаш, знам, че е така. Всичко това е само защото те е страх.

— Ела, не се чуваш какво говориш. Дори не знаеш какви са причините.

— Тогава ми ги обясни, мамо. Обясни ми защо си толкова уплашена, защо смяташ, че трябва да бягаме. Защото аз не разбирам.

— Казах ти, има неща, които не мога да обясня. Неща, които не е нужно да знаеш.

— О, мамо. Не знам какви ги приказваш!

Ела удари с юмрук възглавницата. Чувстваше, че ѝ е горещо, че е уморена, ядосана.

— Не разбираш ли? Не може да ми съсипеш живота само защото не ти стиска да останеш тук!

— Да ти съсипя живота? *Тц*. Допреди шест месеца тези хора дори не ги познаваше. Не искаше да идваме. Трябваше да те завлека

насила...

— Да, знам. Но тъкмо започнах да свиквам. А сега искаш да го направиш отново. На кого му пука какво мислят хората за мен? И без друго все това си говорят. Ще вярват в това, в което искат да вярват. Вече не ме е грижа. Не би трябвало и теб да те интересува, мамо.

Скочи от леглото и се метна към прозореца, където застана, загледала в дворчето, в покривите и в гълъбите, които си гукаха един на друг.

Опита се да отпусне съзнанието си. Струваше си да опита. Ако можеше само за няколко мига да влезе в мислите на Мама, да се настрои на вълната им, да разбере какво си мисли... Но нещо ѝ пречеше. Нещо я блокираше.

— Ела.

— Да, мамо?

— Дори не си го и помисляй. Усещам какво правиш. И трябва да те предупредя. Нищо няма да постигнеш. Някои неща не са твоя работа. Така че просто ме остави на мира, ясно?

Отвън, от „Грейп Лейн“, долетя шум, после гласове и Били се появи в дворчето, стиснал ръката на Катрина. Тя се опитваше да се освободи, ръгаше го с рамо в ребрата, но той не я пускаше.

— Ел — извика момчето. — Пусни ни. Катрина иска да ти каже нещо.

Ела усети ръката на Мама на рамото си да я избутва нежно. Фабия се наведе през прозореца:

— Били, моля те. Няма нужда. Върви си. Само ще влоши положението.

Но Ела вече препускаше надолу по стълбите, отключи вратата, Били бутна грубо Катрина през прага и застана зад нея, препречил изхода.

— Хайде сега — каза. — Говори каквото трябва да говориш.

Катрина изсумтя. Навири брадичка и завъртя очи към небето.

— Всичко беше просто шега — каза. — За бога, нямах никакво намерение да става така.

Били я мушна с пръст между лопатите.

— Не, не това. Не затова дойдохме тук. Хайде. Кажи го.

— Я по-спокойно! — изсъска Катрина. Скръсти ръце и впи поглед в Ела.

— Съжалявам. Бях ядосана. Не исках да забърквам майка ти или теб в неприятности. Просто исках да си го върна на нея. Защото никога не е с мен. Ти имаш късмет, Ела, с такава майка. Моята не дава пукната пара за никого, освен за себе си. Исках да я заболи. Затова взех тъпите ѝ рокли.

Ела я наблюдаваше внимателно. Усещаше и чуваше Сигналите. Пукаха около нея с цвят на пламък. Лъже. Не ѝ вярвай.

Катрина въздъхна и отпусна ръце, сякаш и тя ги беше чула.

— Виж, това е истината, Ела. Честно, това е. Съжалявам.

Наистина.

Обърна се към Били с ръце на кръста.

— Видя ли? Казах ти, че идеята е тъпа. Че никога няма да ми повярва. Просто не иска да ме изслуша.

Вътре в себе си Ела усети сигурност, която досега не беше изпитвала. Учеше се да вярва на това, което ѝ казваха Сигналите.

— Знам, че лъжеш, Катрина — започна бавно. — Никога не си ме харесвала. Не истински. А и историята ти няма никаква логика. Можеше да изхвърлиш роклите на боклука, да ги нарежеш на парченца, да ги дадеш на бедните. Не беше нужно да ги носиш тук.

— Да — каза Били. — И аз не разбирам. Защо го направи? На Ела? На госпожа Морено? Какво са ти сторили?

Катрина извърна поглед и се загледа през прозореца. Изглежда, си задаваше същия въпрос.

После изведнъж лицето ѝ се сгърчи. Устата ѝ се изкриви и тя скри лице в ръце.

Ела видя, че момичето не се преструва. Сълзите бяха истински. Но Били въздъхна нетърпеливо.

— О, спести ни потоците сълзи, Катрина. Ще трябва да се постарая повече. По-добре кажи точно какво се случи.

* * *

Фабия приключи със сгъването на последната блуза. Беше любимата ѝ, тъмносиня, което винаги е лесен за носене цвят, и се усмихна, като се сети, че дори Ела с нейния вкус към тъмните цветове щеше да я одобри. Фабия харесваше якичката и широките маншети с

копчета, харесваше и че някой ги беше поръбил търпеливо, внимателно с дребен кръстат бод в кремаво. Но най-вече ѝ харесваше начина, по който материята галеше ръцете ѝ и спомена за нея, толкова мека и гъвкава, по голата ѝ кожа.

Беше я облякла за последно при пътуването до Лондон с Дейвид. Седяха във вагон-ресторанта на първа класа, тя вече беше леко пийнала, в девет сутринта, с две чаши пенливо вино. Гледаше как нивите се редят край релсите и се чувстваше все по-лека, сякаш най-сетне загърбваше миналото. Представяше си, че е в един от любимите си филми — като Мерилин или Одри, или може би Джейн, пътува към друг живот, нов живот, в който нищо друго нямаше да има значение, освен този момент. Усмихна се на Дейвид и улови отражението си в прозореца на влака. Като че ли щеше да продължи напред, усмихната, а призракт ѝ, тъжната ѝ част, бледата ѝ част, оставаше все по-далеч назад, докато не изчезне напълно, разтворен като дърветата и полята в зелена мъгла.

Фабия въздъхна. Чуваше от магазина долу да долитат риданията на Катрина и кожата ѝ запари от раздразнение.

Защо това момиче им причини тези неща? Не можеше да разбере. Знаеше, че Катрина е нещастна. Отдавна го знаеше и дори ѝ беше мъчно за нея. Но да направи такова презряно нещо. Непростимо.

А и защо сега се беше домъкнала в магазина? Били беше добро момче. Опитваше се да помогне. Но нищо нямаше да постигне. Нещата бяха стигнали твърде далеч.

Уличница, нелепо, никаквица. Фабия чуваше тези думи отново и отново, докато подравняваше маншетите с подгъва, приглаждаше ръкавите и поставяше синята блуза в куфара. Почувства как думите влизат в тялото ѝ отново и отново с остриите си връхчета.

Умът ѝ се отнесе към пакета писма на Юстейша.

Затова просто не мога да приема решението ти, скъпа... Трябва да сме заедно, Ю. Просто трябва...

Но накрая не бяха останали заедно, нали? Някои неща просто бяха невъзможни. Юстейша Бедоус беше направила своя избор. Беше останала неомъжена цял живот. Фабия не знаеше цялата история, но се досещаше. Понякога се налага да вземеш такова решение, ако искаш да бъдеш верен на принципите си. Лесно е да се влюбиш в някого.

Важното е какво се случва след това. И щом Юстейша е успяла да вземе трудно решение, значи, можеше и тя.

Освен това не познаваше Дейвид достатъчно дълго. Само от пет месеца. Както винаги повтаряше на Ела, не бива да даваш тюленовата си кожа, кожата си на шелки, на първия срещнат.

Започна да подрежда шалове върху куфара — нейния „Ермес“, нейния „Шанел“, ленти деликатна коприна и памучни квадрати с ярки десени.

Риданието от долния етаж се беше превърнало във виене. Езикът ѝ издаде цъкащия звук. Беше прекалено, просто прекалено. Щеше да слезе и да сложи край още сега.

Застана на стълбите и се спря за миг с ръка на парапета, наострила уши.

— Тя ме накара да го направя — Катрина вече хълцаше, гласът се губеше между подсмърчанията. — Тя самата ми каза да оставя пакета. Просто разни стари неща, каза. Разчиствах си гардероба. Може би госпожа Морено ще ги използва. Не знаех. Наистина, Ела, Не Знаех Нищо. Не знаех, че си я видяла с Пайк. Знаех, че се виждат зад гърба на татко, разбира се. Но тя винаги си имаше някого под ръка, много мъже...

— Но защо излъга, когато те попитах? Защо не ми каза, че майка ти е виновна?

Гласът на Били звучеше твърдо, равно, невярващо.

— Защото не исках хората да разберат колко е зле. Срамувах се, като си помислех, че може да е планирала толкова ужасно нещо. Не исках да го призная дори пред себе си. А и тя ми е майка все пак. През половината време не знае какво прави. Тъпкана е с хапчета до козирката и пие, когато не бива. Мислех си, че ще ми е благодарна, че съм я покрила, че съм поела вината. Мислех, че ще започне да се държи по-добре с мен, да се интересува повече. Но не стана така. Вече разбирам. Мисля, че не е на себе си. Откакто брат ми... Оттогава се промени. Мисля, че има нужда от помощ.

Фабия притисна ръка до стената, за да се задържи права. Започна да слиза по стълбите много, много бавно.

Видя как Катрина заравя лице в ръцете си, видя как цялото ѝ тяло се тресе неконтролируемо.

— Катрина — каза, момичето спря и я погледна измежду пръстите си, тогава риданията и треперенето започнаха отначало.

Фабия прекоси магазина. Постави длани на раменете на момичето. За втори път този ден падна на колене.

— Недей — каза. — Моля те. Без повече сълзи, *карина*.

И приглади кичур коса от мокрото чело на Катрина.

19.

ЧИФТ БАЛЕТНИ ПАНТОФКИ. ЧЕРВЕНА КОПРИНА. НЕ СЕ ПРОДАВАТ.

— Но все така не разбирам — казваше Дейвид. — Момичето ни разказа всичко. Защо продължаваш да искаш да си тръгнеш? Не схващам.

Ела тресна филтъра за кафе в мивката.

— Ставаме двама.

Фабия въздъхна. Ръката ѝ се спря над кашона до мивката, готов да побере кухненската посуда.

— Много е просто. Има някои неща, които вие двамата не разбирате и аз няма да започна да ги обяснявам. Но сега ми става още по-ясно, че не сме желани тук и никога няма да бъдем. Джийн Къшуърт, Пайк, те се погрижиха, не ни искат тук. А ще имат и стотици последователи. Затова трябва да се махнем, преди нещата да станат още по-сложни.

— Не, не трябва — заяви Дейвид. — Фабия, моля те. Не е нужно да си тръгваш. Не е нужно да ходиш никъде. Спри за малко. Фабия. По-бавно. Изслушай ме.

Хвана внимателно китката ѝ. Измъкна чашка за кафе, увита във вестник, от ръката ѝ и грижливо я остави на масата.

— Моля те, Фабия. Казах ти. Искам с Ела да дойдете да живеете при мен. Моля те, нека се погрижа за вас.

Ела гледаше как Мама измъква ръката си. Видя как очите ѝ проблясват по онзи опасен начин. Видя как изопва рамене и стиска устни в тънка, непоколебима черта. Думите ѝ бяха прецизно и внимателно произнесени.

— Дейвид, мисля, че бях ясна. Не искам това. Сега, ако обичаш, ще те помоля да си вървиш, остави ме да си свърша работата.

Тялото на Дейвид се отпусна. Сякаш го беше ударила в този момент с чутовен удар право в гърдите, помисли си Ела.

Последва го по стълбите.

— Дейвид — прошепна, когато той се обърна, — моля те, не се отказвай. Моля те. И аз не искам да заминаваме.

Той сви рамене и вдигна ръце в малък жест на безпомощност.

— Не знам какво още да направя, Ела. Просто не знам.

Като го гледаше как прекосява дворчето, тя се почувства куха, по-празна от когато и да било.

Усещаше как въздухът край нея се сгъстява, Сигналите се събираха във водовъртежи от жълто статично електричество около врата и тила ѝ. Едва успяваше да диша.

ИСТОРИЯТА НА ЧЕРВЕНИТЕ ОБУВКИ

За да разберете майка ми, Фабия Морено, трябва да ви разкажа още две истории. Втората е историята на червените обувки. Сигурна съм, че я знаете.

Като момиче в Техеран една събота след училище Мама била заведена да гледа „Червените обувки“. Първият филм, който някога била гледала. Помнеше как седи в тъмното кино с Мадаар-Бозорг, вдига поглед към пращинките, които се носят в лъча от прожектора, вижда как жената до нея замръзва с ръка, поднесла шамфъстък към устата си, когато завесите се разделят със съскаш звук и филмът започва на екрана.

Там, в тъмното. Мама се влюбила в Мойра Шийрър, балерината с дълга рижа коса. Вече ходела на уроци по балет в колежа.

Каза ми, че заставала пред огледалото в стаята си, упражнявала плие, пор де бра и шепнела на висок глас реплики от филма:

Защо искаш да танцуваш?

Защо искаш да живееш?

Била твърде млада, за да разбере иронията. Искала само червени обувки с червени панделки.

През онова горещо лято се молела на баба си. В квартала им имало работилничка на ъгъла до кафенето, където боядисваш обувки във всякакви цветове.

Мадаар-Бозорг не склонявала.

— Дете, не помниш ли как свърши филмът? Не знаеш ли какво става, когато искаш прекалено много нещо? Изяжда те отвътре. Никога няма да си свободна, никога няма да намериш покой.

Когато Мама навършила осемнайсет, нямала търпение да замине. Събрала в малкия син куфар най-основните неща, които си представляла, че ще ѝ трябват за новия ѝ живот в Париж. Целунала баба си и взела такси за летището.

— Върви. Да, трябва да заминеш — съгласила се Мадаар-Бозорг. Градът около тях вече започнал да се променя и скоро момиченцата нямало да могат повече да ходят на уроци по балет, скоро жените дори нямало да могат да излизат на улицата, без да покриват косите си с шал.

На път към летището минали по улички, които тя никога не била виждала, край запуснати витрини на магазини, покрай прашни площи, където витрините на кафенетата били наполовина заковани с дъски.

Таксиметровият шофьор натиснал рязко спирачките.

Насред улицата изтичала жена. Мама видяла, че по лицето ѝ тече кръв. Дълбоки червени бразди прорязвали лицето ѝ, дрехата ѝ била разкъсана, жената била босонога.

За миг застинала там, в средата на улицата, с широко разтворени очи, с кръв по лицето, после се появил един мъж и я повлякъл обратно по земята, като я теглел за косата.

Мама видяла, че около тях се събира групичка хора и става все по-голяма. Една старица, забрадена с черен чадор, се изплюла върху жената и промърморила нещо. Друг мъж грабнал камък от улицата и го метнал по жената. Тя се свила, опитала да предпази лицето си с голи ръце. Паднала на мръсната улица и Мама я чула как нарежда:

— Моля те, моля те, Сафик, чуй ме, нищо не съм направила!

— Какво става? — попитала Мама.

— Навлякла е срам на семейството си — отвърнал таксиметровият шофьор и почесал брадичката си. — Какво да се прави? Вероятно ще я убият.

Седнала на задната седалка на таксито, гледайки как молитвената броеница на шофьора виси от огледалото за обратно виждане, докато чувала гласа на жената, Мама си спомнила края на любимия си филм, където Вики, балерината, скача от балкона, след това лежи изпотрошена на носилката и моли съпруга си да свали червените ѝ обувки.

Там, на задната седалка на таксито, каза Мама, осъзнала, че може би ще се наложи да избира.

Толкова много години след това не говореше за Старата родина, за онази, която беше изгубила. Сега мястото е различно, казваше. Мястото, откъдето съм аз, вече не съществува.

Затова отказваше да ме научи да говоря фарси. Защото смяташе, че хората на Запад го свързват с невежество, липса на образование, с млади жени, увити в черно от глава до пети, и с жени, пребивани до смърт с камъни на собствените им улици. Мислят, че всички сме терористи, твърдеше тя.

Но ми разказваше приказките на прабаба ми, приказките от изгубената страна — онази, която е била преди това.

Да, за да разберете жената, която се научих да наричам не Мадаар на собствения ѝ език, а Мама на езика на съпруга ѝ, а после и „мамо“, трябва да разберете колко много искаше да загърби миналото.

Накрая важното не беше, че иска нещо друго, нещо повече. Важното беше това, което не иска; това, от което се бои; това, което я изяждаше отвътре. Ето защо не можеше да застане на едно място. Ето защо ѝ беше толкова трудно да спре вечното движение.

Отне ми известно време да разбера всичко това. Тя се преструваше много добре. Обличаше рокля, очертаваше клепачите си с молив, очертаваше усмивката си с червено червило и никой никога не разбираше.

Но въпреки това и красивите обувки в куфара ѝ — с леопардова кожа и златно, както и разбира се, лачено червено, тя не танцуваше. Тя бягаше.

* * *

— И къде ще отидем, мамо? Какъв е планът? Ами училището, изпитите ми, тези неща?

Мама отбягваше погледа ѝ.

— Не съм съвсем сигурна. Още не съм измислила всичко. Но ще го направя. Познаваш ме, до края на седмицата ще знам какво става.

Ела взе списание, оставено на кухненската маса. Беше прегънато на страницата с обявите:

Търси се: домашна помощница, която да живее в частен дом в красива местност в шотландските планини. Собствено жилище с много висок стандарт в отделна къща плюс кола. Да готви за четиричленно италианско семейство, да надзирава почистването и общата поддръжка. Говорим италиански е предимство.

Ела не довърши.

— Това ли си намислила? **ТОВА?** — дори не се опита да скрие гнева в гласа си. — В проклетата провинциална Шотландия?

— Не ругай — отвърна Мама по инерция.

— Ами магазинът, бизнесът ти, всичко, за което си работила? Ами аз? Не искам да живея в голяма стара къща насред нищото! За бога, мамо! Ще свърша като Катрина!

— Не говори глупости — отвърна тихо тя.

Но Ела виждаше, че още не е решила окончателно. Че има лека сянка на съмнение, малка пролука в обичайно желязната решителност на Мама.

— Ами Дейвид? — попита момичето.

Мама махна раздразнено с ръка, сякаш прогонва муха.

— *Тц*, Ела. Остави ме да работя.

* * *

Ела беше ходила в дома на Дейвид само два пъти. Къщите на неговата улица бяха еднакви. Големи каменни сгради на три етажа, малки предни дворове зад желязна ограда, входна врата, боядисана в елегантен оттенък на зелено или сиво, обрамчена от внимателно поддържани дафинови храсти.

Но в къщата на Дейвид, сега си спомни Ела, на вратата растяха рози. Мама беше отбелязала колко са красиви, с едри, розови, брулени от вятъра цветове. Ела вдъхна аромата им и хвана чукалото в ръка. Звукът прозвуча твърде силно на тихата улица. Зачака.

Никой не отговори. Може би го бяха извикали за операция.

От съседната къща се подаде жена и заслиза с бебешка количка по стълбите. Усмихна се на Ела.

— Ако търсиш доктор Картър, току-що се разминахте. Излезе преди десетина минути — и тя кимна към мястото, където Дейвид си

паркираше колата.

— Благодаря — отвърна Ела. Не знаеше какво да прави. Може би да остави бележка. Бръкна в чантата си за лист хартия.

Съседката вече беше тръгнала по улицата. Ела я чу как гука на бебето в количката. Опита се да не си представя какво ли е да се живее тук, в тази красива спретната къща, на тази хубава приятелска улица с Мама и Дейвид.

Реши да иде пеша до хирургията. Може би ще го намери там.

Тръгна наляво през парка в края на улицата и продължи напред, през моста, където онази нощ бяха седнали с Били, нагоре по стълбите, стигна до главната улица с постоянния ѝ поток коли.

Бяха изминали само две седмици, но вече ѝ се струваше ужасно отдавна. Помисли си за Били и усети познатото пърхане в стомаха си. Не му беше казала, че заминават. Все още не.

Като по команда телефонът в джоба на якето ѝ завибрира. Съобщение от Били: *Къде си? ХХХ*

Тя преглътна. Нямахте да се разплаче. Нямахте да го допусне.

Толкова беше потънала в мислите си, крачейки към хирургията, че за малко да не види. Горее, вляво, пред къщата на Катрина нещо жълто светеше между дърветата. Тя приближи.

Да, точно както си мислеше. На алеята беше паркирана линейка с отворени врати. Ела се затича натам, камъчета влизаха в сандалите ѝ и я забавяха.

Точно тогава от входната врата на Катрина пред носилката излезе Дейвид и се наведе да помогне да спуснат колелата по стълбите.

— Дейвид!

Той се обърна.

— Ела? — вълна на тревога премина през лицето му. — Всичко наред ли е? С майка ти?

— О, да. Да. Тя е... — Ами добре е, предполагам. Теб търсех. Какво се е случило?

От носилката се разнесе стенание. Ела различи отпуснатото тяло под червеното одеяло, лице с кислородна маска. Хората от линейката — мъж и жена — забутаха носилката към автомобила, мъжът държеше система с някаква бистра течност над главата.

Дейвид хвана ръката ѝ и я заведе встрани.

— Майката на Катрина. Повикаха ме преди петнайсет минути. Казах на Греъм да се обади за линейка веднага. Дойдоха много бързо. Пристигнахме по едно и също време.

— Но какво е станало?

— Още не знам. Дори не бива да разговарям с теб за това, ок? Мисля, че е свръхдоза. Греъм я открил припаднала на пода в хола. Пила е много. Взимала някакви лекарства.

Катрина се показа на вратата, Греъм стоеше зад нея с ръка на рамото ѝ. Момичето изглеждаше замаяно и пребледняло. Погледна към Ела и се усмихна немощно. Ела ѝ помахаша.

— Ще се оправи ли?

— Би трябвало — отвърна Дейвид — Греъм я чул как пада, така че е реагирал незабавно. Сега е на ръба на безсъзнанието, дишането ѝ не е зле. Добре се оправят с такива неща. Надявам се скоро да я стабилизират.

Катрина и баща ѝ влязоха в линейката.

— Ти ще отидеш ли с тях?

— Не, нищо не мога да направя. Ще се обадя по-късно да видя как е.

Гледаха как линейката потегля с пуснати светлини. Дейвид извади ключовете за колата от джоба си.

— Е, каза, че си търсела мен. Да те закарам?

20.

ПЛАЖНА РОКЛЯ, БЯЛ ПАМУК С ДЕСЕН НА ОГРОМНИ СЛЪНЧОГЛЕДИ.

Когато Фабия ги видя да слизат от колата, разбра, че се е случило нещо. Лицето на Ела беше сериозно и вгълбено. Дейвид изглеждаше нервен, сякаш не искаш да идва тук.

Пръстите ѝ като че ли бяха станали непохватни, докато отключваше и отваряше вратата.

— Какво има? Какво се е случило?

Дейвид се прокашля.

— Само докарах Ела — каза и задрънча с ключовете от колата. — Не се притеснявай. Няма да ти се пречкам.

— Госпожа Къшуърт — избъбри Ела с пресекващ глас. — Опита се да се самоубие, мамо. Закараха я в болницата. Виждаш ли? Никой няма да ѝ обръща внимание. Съвсем е изкукала.

Фабия все едно ги наблюдаваше от много далече. Видя тревогата по лицето на Дейвид.

— Ела, не сме сигурни, че е опитала да се самоубие — бавно уточни той. — Не бива да приказваш такива неща.

Фабия я видя как го поглежда с големите си синьо-зелени очи. Очите на баща си. Фабия вдигна поглед към Дейвид. Ръката му лежеше на рамото на Ела. Видя нещо да преминава между тях. В погледа, който си размениха, имаше нещо толкова нежно, с такова разбиране, че Фабия усети как отстъпва.

— О, влизайте и двамата — възкликна и се обърна към Дейвид. — Моля те? Ще влезеш ли?

Тогава рукнаха и сълзите. Заляха я като вълна и вече не виждаше нищо пред себе си.

ИСТОРИЯТА НА ЕНЦО

— Трябва да знаете — каза Мама, сядайки на кухненската маса, — че никога не съм разказвала това на друг. Много ми е трудно, Ела, да ти разкажа това. Все още не знам дали постъпвам правилно.

Дейвид хвана ръката ѝ и внимателно я задържа. Погледна я кротко, с очакване, даде ѝ възможност да намери подходящите думи.

— Ела, когато баща ти, Енцо, бил момче — започна Мама, — мечтаел да пътува до далечни страни. Каза ми, че като си играел, килимчето пред камината ставало вълшебно килимче. Сядал на него с кръстосани крака и му заповядвал да го отнесе до Испания, Индия, Китай, Турция. Но винаги бил особено любопитен към Франция.

Баща му имал албум с пощенски картички, които родителите му си разменяли през войната. Дядо му се бил във Франция, прекарал известно време в Париж и имало снимки на Айфеловата кула и на двойка, която се разхожда покрай Сена. Най-много му харесвала тази картичка. Небето било с лек розов оттенък. Веднъж ми сподели, че тогава си мислел, че небето в Париж винаги е с такъв цвят.

Така че щом пораснал достатъчно, Енцо — баща ти — заминал за Париж. Родителите му, разбира се, не искали да го пускат. Трябвало да остане да помага със семейния ресторант. Вече бил много добър готвач. Но той казал, че искал да се научи да готви и по друг начин, искал да научи повече за френската храна и за френското вино. Щял да си намери работа в някой от най-добрите ресторанти и после да се върне след няколко години да поеме семейния бизнес. Така им казал.

И така, както знаеш, Ела, аз се запознах с баща ти. Работеше като помощник главен готвач. Аз пеех и танцувах в същия клуб. Много хубав клуб, престижен — Фабия се обърна към Дейвид със сериозно изражение. — Изобщо не беше долнопробен. С много добра клиентела. Както и да е...

Опознахме се, както правят младите хора, и се влюбихме. Увлякохме се малко повече, в известен смисъл бяхме лекомислени. Аз бяха лекомислена.

Мама се изчерви и размърда на стола си.

— И така открихме много неочаквано, но за голяма радост — наистина беше много голяма радост — че очакваме теб, Ела-исима.

Но какво щяхме да правим? Енцо беше помощник-готвач. Печелеше много малко, съвсем малко повече от мияча на чинии. Държеше неприветлива стаичка на последния етаж на хотела. Не се

допускаха жени. А аз бях танцьорка, живеех с другите момичета в пансион. Жилището беше част от договора ми. В момента, в който прекъснеш работа, нямаше да има къде да живеем. Затова трябваше да направим нещо, и то бързо.

Един приятел на баща ти му разказа за хотел на южния бряг на Англия, където работел през лятото. Печелели се добри пари, каза, имало много работа и било евтино да се живее там. Баща ти уреди всичко още на другия ден.

Не искаше да се връща в Италия при семейството си. Още не. Не и докато не постигнеш нещо. Защото тогава баща му нямаше да може да му натяква: „Казах ли ти“.

Оженихме се същия уикенд, няколко седмици уреждахме визата ми и после се качихме на ферибота през Ламанша, висяхме на парапета, смеехме се и викахме към вълните по време на цялото пътуване. Всичките си притежания побрахме в две малки пътнически чанти.

Отначало беше трудно. Не беше каквото очаквахме. Хотелът беше стар и запуснат, но имаше постоянен стабилен приток клиенти. Можех да работя като камериерка, но баща ти не даваше и дума да се издума. Не ми позволяваше и пръста си да помръдна. Затова вложих цялата си енергия да създам дом. Открихме апартамент на приземния етаж, недалеч от морето, с дворче, аз оправих всичко и бяхме щастливи. Така се вълнувахме заради теб, Ела. Нощем лягахме, баща ти допираше устни до корема ми и ти говореше. Разказваше ти любимите си приказки.

Та така, да кажем, че в апартамента се чувствах в безопасност, щастлива, нищо не можеше да ни смути. Но отвън, в града, положението беше различно. Имаше проблеми. Нямаше много пари. Предприятията загиваха, магазините затваряха. Много хора пристигаха с лодки и влакове от Франция. Хора от Конго. Хора като мен от Иран. Хора от Сирия, Сиера Леоне. Някои се криеха в товарни контейнери, за да стигнат до Англия, или се вкопчваха под тежките камиони. Бяха отчаяни. Предполагам, че всички искаха по-добър живот. Лагерите в Кале бяха ужасни. Видяхме един, когато пристигахме. Центрове за задържане, така ги наричат, опасани с бодлива тел. Хората живеят като животни. Нищо чудно, че искаха да се махнат.

И така, в града имаше проблеми. Местните не бяха доволни, че пристигат толкова хора. Казваха, че им взимали работата. Нямаше значение, че с Енцо не сме незаконни имигранти. Имахме си паспорти и визи. Искахме само да работим усилено и да не ни закачат.

Хората в града виждаха, че не сме като тях. Или по-скоро, че аз не бях като тях. Енцо не изглеждаше много по-различно. Говореше прекрасен английски, почти съвършен. Но моята кожа беше толкова тъмна, косата ми — толкова черна, говорех със смешен акцент — тогава беше още по-зле — и бърках английските думи с френските, които бях научила.

— Мръсна арабка! Върви си! — крещяха, подадени от колите си, когато вървах по улицата с пазарските чанти.

Понякога ми отправяха предложения, искаха секс, сякаш бях проститутка, после плюеха в краката ми, щом откажех, наричаха ме надута, която си мисли, че е по-добра от тях.

Сприятелих се с една жена, живееше един етаж над нас. Държеше се много мило с мен. Каза ми да не им обръщам внимание. Каза, че не познават друг живот. Че корабостроителниците и леярните затварят, а те не са достатъчно квалифицирани, за да работят новите видове работа — в кол центрове, офиси, такива неща. Затова се настървяват и висят в кръчмите, където главите им се пълнят с глупости — Националния фронт, Националната партия...

След това вече мислех различно. Започнах дори малко да им съчувствам. Осъзнах, че може би късметликата съм аз. Имах образование. Имах поне шанса за нещо по-добро. Но един ден...

Мама спря. Сведе поглед към ръката си в ръката на Дейвид, разтвори пръстите на другата си длан и ги сви в юмрук.

— Не е нужно... — започна Дейвид.

— О, напротив, нужно е — прекъсна го тя. — Вече съм почти в края. И после ще е свършило. Край.

Пое си дълбоко дъх.

— И така, един ден вървах през търговския център. Отивах да посрещна Енцо в края на смяната му. Прибрахме се покрай морето — точно преди вечеря.

Мама се усмихна при спомена.

— Да, много обичахме да правим така. Там беше хубаво. Въздухът е толкова свеж, че те прочиства. Забравяш всичко.

Помня, че онази вечер се бях постарала специално, за да изглеждам добре. Помня точно как бях облечена. Вече бях бременна в шестия месец и много се гордеех как изглеждам. Облякох лятна рокля, бяла на големи слънчогледи. Взех розова роза от вазата на кухненската маса и я втъкнах в косите си.

Имаше пряк път до хотела, в който работеше Енцо. Трябваше да се мине през търговски център. Не обичах да влизам там, винаги ме обземаше лошо предчувствие. Но оттам беше по-бързо. Заобиколният маршрут отнемаше много повече време.

Питала съм се безброй пъти защо просто не заобиколих. Но вече беше пет часът вечерта и повечето магазини тъкмо затваряха, а изходът беше точно до хотела на Енцо.

Те изникнаха внезапно. Все още не знам откъде дойдоха. Бях сама, вървах през търговския център и изведнъж ме наобиколиха петима или шестима в кръг — съвсем малко преди изхода.

— Я виж ти, какво си имаме тук? — каза единият. — Красавица!

Видях, че има дълъг белег по средата на бузата. В този момент разбрах, че съм в голяма беда. Никога не съм била по-уплашена.

Приближиха се още. Единият се протегна да пипне косата ми. Друг навря лицето си право в моето. Усещах алкохолния му дъх. Хвана едната ми гърда и я стисна толкова силно, че очите ми се замъглиха от сълзи. Мислех само за бебето в мен.

— Аха, харесва ти, нали? — попита и аз поклатих отрицателно глава колкото можах по-силно.

Повдигна брадичката ми с пръст, за да ме принуди да го погледна.

— Хей! Чухте ли? — извика към останалите. — Нашата чуждестранна госпожичка не ме харесва? Уха! Смята, че не съм достоен за нея? Може да хареса повече някой от вас!

Един от другите пристъпи и се опита да ме целуне. Устните му докоснаха ъгълчето на устата ми. Избутах го, но той ме сграбчи за ръката и силно я изви зад гърба ми, а друг пъкна ръка между краката ми.

Тогава гласът ми се върна. И се разкрещях с всички сили.

И всичко се обърка.

Един човек влетя, тичайки, в търговския център и веднага видях, че е Енцо. Сигурно ме беше чул да викам. Дали е разбрал, че съм аз,

или просто е помислил, че някоя жена има нужда от помощ, никога няма да узная.

Спря, когато ме видя.

— Фара! — извика, защото тогава се казвах така. Дейвид, трябва да знаеш, че това е истинското ми име — Фара.

Дейвид кимна. Не изглеждаше много изненадан.

Мама продължи:

Когато видяха Енцо и го чуха да произнася името ми, мъжете отстъпиха на няколко крачки от мен.

— Това ли е приятелката ти, друже? Тази ли?

— Това е съпругата ми — спокойно отвърна Енцо. През цялото време гледаше мен. Не сваляше очи от мен. Извика ме с ръка да тръгна към него.

Много пъти съм се питала защо просто не избягах. Може би се паникьосаха. Може би още не си бяха получили забавлението. Може би просто бяха твърде пияни, за да мислят какво правят. Не знам.

— Би трябвало да се засрамиш — каза онзи с белега. — Да чукаш мръсна арабка. Да й правиш дете. И без това са прекалено много. Множат се като зайци.

Енцо продължаваше да мълчи. Дори оттам, където стоях, виждах как потрепва мускулът на челюстта му от усилието, което полага, за да се овладее.

— Да — каза друг. — Сдаваш фронта, приятелю.

И се засмя със съвсем обикновен смях, а човекът с белега измъкна нож от джоба си, бърз като светкавица, и намушка Енцо в корема.

Ще прозвучи странно, но дори не беше агресивна постъпка. Толкова бързо, толкова небрежно, сякаш всеки ден правеше такива неща.

Енцо го погледна невярващо. Гледаше как мъжът измъкна ножа. Гледаше как кръвта се разлива по корема му, как ризата му почервенява.

Лицето на Мама бе мокро от сълзи. Поизправи се на стола си, сякаш се стягаше, за да продължи.

— Енцо падна на пода в безсъзнание — каза с пресекив глас — и никога повече не говорих с него. Помня, че откъснах презрамките на роклята си и опитах да спра кръвта. Притисках памучната материя към

ризата му. Силно, по-силно. Но беше безполезно. Един човек, разхождащ кучето си, ни се притече на помощ. Повика линейка. Но докато дойдат, той беше загубил прекалено много кръв. Почина в операционната. Ножът засегнал важна артерия.

Мама погледна Дейвид.

— Разбираш ли сега? Вината беше моя. Той умря, защото ме обичаше. Така става, като се влюбиш в мен. Това се случва, когато обичаш мръсна арабка. Нищо хубаво не може да излезе от това.

Но позволи на Дейвид да я прегърне и да притисне главата ѝ към гърдите си. Погледа ме над косите ѝ. Протегна свободната си ръка към мен през масата. И аз я стиснах.

ЕПИЛОГ

Тази сутрин пристигна писмо, надписано с познатия калиграфски почерк. Когато разгънах розовия лист на кухненската маса, от него изпаднаха две снимки.

Едната е снимка на Мама и мен. Другата е по-стара, избеляла и черно-бяла. Момиченце с бяла рокличка, застанало в градина. Величествена жена с панталони с висока талия и мъжка памучна риза държи момиченцето за ръка. Гледа право в обектива. В ъгълчето на устните ѝ играе усмивка.

Обърнах снимката. На гърба ѝ някой, чийто почерк не познавам, е надраскал с молив „Фара на 2 години“.

Опирам снимката в чашата ми за кафе и приглаждам писмото.

Ела-исима,

Исках да ти пратя тези снимки. Дейвид казва, че може да ги сканирам и да ти ги пратя по имейл, но нали ме познаваш, предпочитам да го направя по този начин.

Едната снимка, разбира се, е на мен и теб от последното пътуване. Нали беше забавно, тезора? И колко добре изглеждаме!!! Толкова, толкова се радвам, че ви видях. Не можах да повярвам колко е пораснал Грейс. И съвсем ти е одрал кожата!!! Досаждам на всеки тук, като показвам всички снимки, които направихме, а Дейвид все така настоява да ме нарича баба Фаб.

На другата снимка сме аз и любимата ми баба. Пристигна по пощата от Мадаар-Бозорг тази сутрин и много исках да ти я пратя. Защото на нея съм на почти същата възраст, на която сега е Грейс. Представяш ли си? Мадаар-Бозорг е вече на 97 години и както пише в последното си писмо, още всичко си ѝ е на мястото. Да,

тезора, исках лично да се увериш, че двете с Грейс произхождате от дълго родословие много силни жени.

Новата работа на Дейвид върви чудесно. Много му харесва животът тук — на мен също. Но все още се опитва да измисли как да отглежда розите си под калифорнийското слънце.

Непрекъснато си мисля за теб, тезора. Все така ми се иска да размислите и да се преместите тук. Толкова много ми липсваш. Но както казваш ти, Англия е твой дом по начин, по който така и не стана за мен. Важното е да си щастлива, карина.

Още едно последно нещо и после трябва да отивам да отварям магазина. Напоследък сме много заети, хората тук са луди по винтидж модата. Не мога да насмогна на дамите.

Вчера видях Катрина в „Лучия“ на закуска! По-точно на бърнч, както го наричат тук. Представяш ли си? Такова съвпадение. Отначало не можах да повярвам, че е тя.

Живее в Ел Ей с новия си съпруг филмова звезда. Той е ужасно елегантен — както и тя. Следващият ѝ филм е драма за пирати. Катрина играе кралицата на пиратите. Изглежда, ще снимат в Нова Зеландия. Но специално ми заръча да ти пратя поздрави. Така че, тезора, обади ми се, когато получиш писмото.

Любящи поздрави от двама ни за Били, Грейс и теб.

Бачи,
Мама

Вдигам поглед от писмото и поглеждам бебето Грейс, което вече проявява признаци на нетърпение. Мърда с крачета и вдига дебелиите си ръчички.

— Мама — казва. — Мама.

Усмиввам се, вдигам я и я подпирам на хълбок. Тя сбърчва нос и бута личицето си в извивката на шията ми. Мирише на бебе, препечени филийки, марсилски сапун и нещо, което не мога да определя съвсем точно — аромат, който е отличимо неин.

Взимам снимката, на която сме двете с Мама, за да е в безопасност извън обхвата на Грейс.

Застанали сме една до друга, подпираме се на бяла ограда. Зад нас е калифорнийският океан. Мама се смее пред обектива. Има червено червило и огромни слънчеви очила. Черната ѝ коса се развява зад гърба ѝ от вятъра.

Моето лице изглежда по-добре, отколкото обикновено излизам на снимки, вероятно защото съм с много големи слънчеви очила. И както никога се усмихвам. Мама е преметнала ръка през рамото ми и изглежда изненадващо спокойна.

Нося синия бански костюм от петдесетте години, който Мама ми намери, двуслоен, изключително внимателно подплатен, с рюшчета отстрани и дълбоко деколте.

— Шит е за фигура тип „пясъчен часовник“ — каза тя. — За истински жени, не за днешните клечави насекоми.

Дори и аз виждам, че изглеждам добре с него.

Взимам двете снимки и ги подпъхвам в горния край на огледалото на тоалетката ми. Със свободната си ръка се опитвам да приведа в ред косата си.

— Мама — казва пак Грейс с усмивка с трапчинки. — Мама.

Чудя се дали се смее на мен?

Връщам се в кухнята, взимам чашата с горещо кафе и го изпивам на една глътка. Вече съм готова. Внимателно слизам с Грейс долу в магазина.

Преди пет години, когато с Били обявихме, че ще заживеем заедно, някои хора много се тревожеха за нас. Казаха, че сме твърде млади, че по-късно бихме направили различен избор.

Само не и Мама.

— Любовта си е любов — каза тя и целуна и двамата ни по двете бузи. По-късно ми предложи наема на магазина.

През първата година се справихме толкова добре, че успях да наема и съседното кафене, което ни осигури още малко пространство. Напоследък нашето щастливо бъдеще вече не е просто книжарница, а процъфтяващо кафене, сборна точка на квартала, където хората могат да разгледат какво предлагаме, да се насладят на обяд или закуска, или пък на чаша вино, а разбира се, кафето ни е най-хубавото в града.

Днес планирам следващите ни писателски работилници, които се оказаха изключително популярни.

Много от учениците на Били идват често в магазина. Организирахме семинари и читателски групи по политика и философия, голямата страст на Били, разбира се, както и семинари и раздаване на автографи от чуждестранни писатели. Имаме много последователи.

Сега живеем над кафенето. Апартаментът е по-голям, с три големи спални, така че използвам старото жилище — холчето, кухнята и спалнята, която делихме с Мама — като склад и доста пищен офис.

Тази вечер, когато Били се прибере и приспим Грейс, ще се промъкна там и ще набера номера на Мама. Ще си поговорим малко за това и онова. После ще седна да попиша около час.

Първият ми роман пожъна успех, за него се говореше от уста на уста. В този бизнес казваме, че тези книги „горят бавно“. Но напоследък в главата ми се заражда нова история.

Знам как започва, знам формата ѝ, атмосферата ѝ, как думите звучат от устата ми, когато ги произнасям на глас, как трябва да си паснат различните части.

А сега мисля, че знам и как завършва.

Но тази стара снимка на мама и Мадаар-Бозорг запали искрата на нови връзки. Умът ми не спира да работи.

Опитвам се да го осмисля, да отпусна съзнанието си до онази единствена, неподвижна точка, да укротя дишането си, да оставя суровите ръбове да открият собственото си място и грубите шевове сами да се изгладят.

Какво би сторила Мама?

Усещам я сега навсякъде около себе си, въпреки че е на хиляди километри от мен. Слабо изпукване под пръстите ми, синя завъртулка, жълт проблясък.

— *Шшш* — шепнат Сигналите. — *Шшш... слушай...*

Сега я чувам от другата страна на океана, гласът ѝ е с бавни богати гласни, докато разбърква захарта в кафето си седем пъти и винаги обратно на часовниковата стрелка.

— Какво чувстваш, *карина*? — пита. — Какво чувстваш дълбоко в себе си? Какво вече знае платът? В какво иска да се превърне?

Грейс седи на пода на магазина и ме гледа със спокойните си, ясни очи. Усмиввам ѝ се и надрасквам бързо в тетрадката си:

„Палто, чифт обувки с леопардова шарка, украшение от изумруденозелени пера...“

Нямам търпение да започна.

Издание:

Автор: Софи Никълс

Заглавие: Роклята

Преводач: Гургана Стойчева-Нуша

Език, от който е преведено: английски

Издание: първо

Издател: Сиела Норма АД

Град на издателя: София

Година на издаване: 2016

Тип: роман (не е указано)

Националност: британска

Печатница: Алианс Принт

Излязла от печат: 26.07.2016 г.

Отговорен редактор: Рия Найденова

Редактор: Ганка Филиповска

Коректор: Ганка Филиповска

ISBN: 978-954-28-2128-1

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/10800>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.